

ARB - ARC

- arbitragiste** *m., f., adj. (fin.)* arbitragist.
- arbitraire** *adj.* arbitrar; artificial, discutabil, nedrept; (*lingv.*) convențional; ● *m.* arbitrarul, voia întâmplării, bunul plac; (*pol.*) nedreptate, dominare, despotism, dictatură; (*lingv.*) arbitraritate.
- arbitrairement** *adv.* (în mod) arbitrar, după bunul plac.
- arbitral**, **e** *adj.* arbitral, de arbitri; hotărât de arbitru, cu rol de arbitru, format din arbitri.
- arbitralement** *adv.* (în mod) arbitral, prin arbitru.
- arbitre** *m.* arbitru; mediator, conciliator; (*înv.*) voință; ● **libre** ~ (*filoz.*) liber-arbitru.
- arbitrer** *vt. (jur.)* a judeca; (*sport*) a arbitra; (*fin.*) a evalua.
- arboré**, **e** *adj.* cu arbori (din loc în loc); (*reg., în Belgia*) plantat cu arbori.
- arborer** *vt.* a arbori; a ridica; (*p. ext.*) a purta ostentativ, a afișa.
- arborescence** *f.* arborescență; formă arborescentă.
- arborescent**, **e** *adj.* arborescent; în formă de arbore.
- arboretum** *m. (bot.)* arboret; (*silv.*) arboretum (arbori cultivați experimental).
- arbori-** (*afix.*) arbori-, prefixoid cu semnificația "arbore".
- arboricide** *adj., m.* arboricid.
- arboricole** *adj. (zool.)* arboricol, care trăiește în copaci; (*silv.*) referitor la arboricultură.
- arboricultureur**, **trice** *m., f.* arboricultor.
- arboriculture** ¹ *f. (silv.)* arboricultură, pomicultură.
- arboriculture** *f. d'ornement* horticultură.
- arboriculture** *f. forestière* silvicultură.
- arboriculture** *f. fruitière* pomicultură.
- arborisation** *f.* arborizație, ornament natural în formă de arbore.
- arborisé**, **e** *adj. (mineral.)* arborizat, care prezintă arborizație.
- arbre** ¹ *m. (bot., silv.)* arbore, pom, copac; (*mec.*) arbore (motor), ax; ● (*în expr. fără verbe*) ~ **de la science** (*fig., relig.*) Pomul Cunoașterii; ~ **de la vie** (*fig.*) Pomul Vieții; ● (*în expr. cu verbe*) **c'est au fruit qu'on connaît l'arbre** pomul bun se cunoaște după roade, omul se cunoaște după rezultate, judeci omul după ce face; **couper l'~ pour avoir le fruit** a tăia pomul ca să iei mărul, a tăia găina cu ouă de aur; **entre l'~ et l'écorce il ne faut pas mettre le doigt** (*prov.*) nu trebuie să-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala; **il ne faut pas juger l'~ par l'écorce** nu trebuie să judeci după aparențe, nu haina îl face pe om; **les ~s cachent la forêt** nu vezi pădurea de copaci, pierzi ansamblul din cauza detaliilor.
- arbre** *m. à cames* (*maș*) arbore cu came.
- arbre** *m. à caoutchouc* (*bot.*) arborele de cauciuc, hevea (*Hevea Brasiliensis*); *var. hévéa.*
- arbre** *m. à cardan* (*maș*) arbore cardanic.
- arbre** *m. à fibres torses* (*silv.*) arbore cu creștere torsă.
- arbre** *m. à fût conique* (*silv.*) arbore cu fus conic / tras / supt.
- arbre** *m. à fût cylindrique* (*silv.*) arbore cu fus cilindric / plin.
- arbre** *m. à fût décroissant* (*silv.*) arbore cu fus conic / tras / supt.
- arbre** *m. à graisse* (*bot.*) păr african (*mimusops heckelii*); *var. makoré.*
- arbre** *m. à laque* (*bot.*) sumac (*Rhus*).
- arbre** *m. à pain* (*bot.*) arbore de pâine.
- arbre** *m. à palabres* (*antrop., în Africa*) arbore sacru (loc de adunare).
- arbre** *m. à perruques* (*bot.*) scumpie, scumpină (*cotinus coggygria*); *var. fustet.*
- arbre** *m. articulé* (*maș*) arbore articulat
- arbre** *m. aux poix* (*bot.*) caragană, (*Caragana arborescens*); *var. caragan.*
- arbre** *m. codominant* (*silv.*) arbore codominant, arbore dominant de clasa a doua.
- arbre** *m. conduit* (*maș*) arbore condus.
- arbre** *m. contourné* (*silv.*) arbore strâmb.
- arbre** *m. d'émonde* (*silv.*) ciolpan, arbore cu crengile tăiate până aproape de vârf; ● **traitement en ~** (*silv.*) ciolpănire.
- arbre** *m. d'alignement* (*silv.*) arbore de alee.
- arbre** *m. de balancier* (*tehn.*) ax al balansorului.
- arbre** *m. de commande du châssis* (*mec.*) arbore de gater.
- Arbre** *m. de Judée* (*silv.*) arborele Iudei (*cercis siliquastrum*).
- arbre** *m. de l'induit* (*tehn.*) arborele indusului.
- arbre** *m. de la liberté* (*înv., simb.*) copacul libertății, plantat în piețe publice.
- arbre** *m. de vie* (*bot.*) tuia (*Thuja occidentalis*); (*anat.*) arborizație a creierului (în secțiune longitudinală); (*fig., relig.*) Pomul Vieții.
- arbre** *m. debout* (*silv.*) arbore în picioare.
- arbre** *m. dépérissant* (*silv.*) arbore deperisant / de clasa a cincea.
- arbre** *m. du voyageur* (*bot.*) palmier-avantai (din Madagascar).
- arbre** *m. encroué* (*silv.*) arbore agățat / aninat (de arborii vecini).
- arbre** *m. généalogique* arbore genealogic; (*fig.*) evoluție.
- arbre** *m. moyen* (*silv.*) arbore model (arbore de probă cu dimensiuni medii).
- arbre** *m. nain* (*silv.*) arbore pitic.
- arbre** *m. piège* (*bot.*) arbore cursă.
- arbre** *m. porte-fraise* (*mec.*) arbore port-freză.
- arbre** *m. pressé* (*silv.*) arbore înghesuit; *var. arbre serré.*
- arbre** *m. rabougri* (*silv.*) arbore pipernicit.
- arbre** *m. serré* (*silv.*) arbore înghesuit.
- arbre** *m. sur pied* (*silv.*) arbore în picioare.
- arbre** *m. surcimé* (*silv.*) arbore înăbușit.
- arbre** *m. syntaxique* *m. (lingv.)* arbore sintactic.
- arbre** *m. vilebrequin* (*maș*) arbore cotit, vilbrochen.
- arbre-étalon** *m. (silv.)* arbore etalon; arbore de altoi.
- arbrisseau** *m.* copăcel, tufă; (*silv.*) arbust tufos (cu tulpina ramificată de la bază).
- arbuste** *m.* arbust; (*silv.*) arbust arborescent (cu tulpina simplă).
- arbustif**, **ive** *adj. (silv., despre vegetație)* arbustiv.
- arc** ¹ *m.* arc; (*el., opt., tehn.*) arc (electric); (*geogr.*) curbură; (*arhit.*) curbă de boltă, arc de boltă; ● **avoir plusieurs cordes à son ~** a avea mai multe posibilități, mai multe soluții; **lampe à ~** (*tehn., instr.*) lampă cu arc electric; **soudage à l'~** (*tehn.*) sudură cu arc (electric).
- arc** ² *m. invar. (med., angl., abr. aids related complex)* complexul ARC, pre-sida.
- arc** *m. à autoémission* (*el.*) arc cu autoemisie / cu efect de câmp
- arc** *m. à effet de champ* (*el.*) arc cu autoemisie / cu efect de câmp
- arc** *m. aigu* (*arhit.*) arc ascuțit.
- arc** *m. branchial* (*anat.*) arc branhiat.
- arc** *m. brisé* (*arhit.*) arc frânt.
- arc** *m. cosinus* (*mat.*) arc cosinus.
- arc** *m. costal* (*anat.*) arc costal.
- arc** *m. cotangente* (*mat.*) arc cotangent.
- arc** *m. de cercle* (*mat.*) arc de cerc; ● **en ~** în arc de cerc, curbat, arcat.
- arc** *m. de parabole* (*mat.*) arc parabolic.
- arc** *m. de triomphe* (*arhit.*) arc de triumf.
- arc** *m. du côlon* (*anat.*) colon transversal.
- arc** *m. électrique* (*el., fiz.*) arc electric.

ARC - ARC

arc m. en ogive (*archit.*) ogivă.
arc m. en plein cintre (*archit.*) semicerc regulat.
arc m. fermé (*mat.*) arc închis.
arc m. guide (*mil.*) sector de ghidare (la piesele de artilerie).
arc m. lancéolé (*archit.*) arc lanceolat.
arc m. neural (*fiziol.*) arc neural.
arc m. nul (*mat.*) arc nul, arc zero.
arc m. ouvert (*mat.*) arc deschis.
arc m. plein (*mat.*) arc plin.
arc m. rampant (*archit.*) arc crescător.
arc m. reflexe (*fiziol.*) arc reflex, traseu al impulsului nervos.
arc m. rentrant (*mat.*) arc concav.
arc m. saillant (*mat.*) arc convex.
arc m. sinus (*mat.*) arc sinus.
arc m. surbaissé (*archit.*) arc coborât.
arc m. surhaissé (*archit.*) arc supraînălțat.
arc m. tangent (*mat.*) arc tangent.
arc m. triomphal (*archit.*) arc de triumf.
arc m. vertébral (*fiziol.*) arc vertebral.
arcade *f.* (*archit., anat.*) arcadă; (*geol.*) portal, arcadă.
arcane *m.* mister, lucru ascuns; (*alchimie*) arcan, rețetă secretă.
arcane *m.* cretă roșie (de tâmplar).
arcanson *m.* (*chim.*) colofoniu, sacăz.
arcature *f.* (*archit.*) arcatură.
arc-boutant *m.* (*archit.*) arc butant; (*mar.*) contrafort; *var.* **arcboutant**.
arc-bouter *vt.* (*archit.*) a arcbuta, a susține cu arc butant; **• vr.** a se încorda (pentru un salt); *var.* **arcbouter**.
arc-doubleau *m.* (*archit.*) dublou.
arceau ¹ *m.* (*archit.*) arcuitură, arc, boltă; (*auto.*) covercă.
arceau *m. de la caisse* (*auto.*) covercă.
arc-en-ciel *m.* (*meteo.*) curcubeu; **• passer par toutes les couleurs de l'~** (*fam.*) a face fețe-fețe, a trece prin toate culorile curcubeului.
archaïque *adj.* arhaic.
archaïsant, *e adj.* arhaizant.
archaïsme *m.* (*lingv.*) arhaism.
archal *m.* (*înv., în expr.*) **fil d'~** sârmă de alamă.
archange *m.* (*relig.*) arhanghel.
archangélique *adj.* (*relig.*) referitor la arhangheli, angelic.
archanthropien, **enne** *adj., m.* (*paleont.*) arheantrop.
arche *f.* (*archit.*) arcă, arcadă; (*ist., mar.*) arcă; (*relig.*) chivot.
archée *f.* bătaia unui arc / a unei săgeți; (*mit.*) principiul vieții, focul viu (din miezul pământului).
archéen ¹ *m.* (*geol.*) arheian, era arheiană, arheozoic.
archéen ², **enne** *adj.* (*geol.*) arheian, din arheozoic.
archégone *m.* (*bot.*) arhegon.
archelle *f.* (*în Belgia*) etajeră cu cârlige pentru atârnat vasele.
archéo ¹- (*afix.*) arheo-, prefixoid cu semnificația "(stră)vechi", "primitiv", "primar".
archéo ² *adj., m., f.* (*abr., fam., despre politică*) învechit.
archéobactérie (*biol.*) arheobacterie, bacterie procariotă.
archéographie *f.* (*ist.*) arheografie.
archéologie *f.* arheologie.
archéologique *adj.* arheologic.
archéologue *m., f.* arheolog, specialist în arheologie.
archéoptéryx *m.* (*paleont.*) arheopterix.
archéozoïque *m., adj.* (*geol.*) arheozoic, proterozoic.
archer, **ère** *m., f.* arcaș; (*p. ext.*) polițist (în perioada Vechiului Regim).
archère *f.* (*ist.*) lucarnă, ferestruică (în zidul cetăților, pentru tras cu arcurile).
archerie *f.* tir cu arcul; materialele arcașului; (*înv.*) arcerie, armata arcașilor.
archet *m.* arcaș; (*p. ext., tehn.*) șasiu curb.

archèterie *f.* fabricarea arcașurilor.
archetier, **ère** *m., f.* fabricant de arcașuri.
archétypal, **e** *adj.* arhetipal.
archétype *m.* arhetip, model, etalon; principiu, proptotip.
archevêché *m.* (*bis.*) arhiepiscopie, arhiepiscopat.
archevêque *m.* (*bis.*) arhiepiscop.
archi ¹- (*afix.*) arhi-, prefixoid cu semnificația „foarte”, „superlativ”, „superior”, „primul”.
archi ² *f.* (*fam., abr. architecture*) arhitectură.
archiatre *m.* (*ist. Romei*) medicul împăratului.
archiclamydées *f. pl.* (*bot.*) arhiclamide, subclasă de plante dicotiledonate.
archiconfrérie *f.* societate religioasă de binefacere.
archiconnu, *e adj.* arhicunoscut.
archicube *m.* (*arg. șc., înv.*) elev al Școlii Normale Superioare.
archidiaconat *m.* (*bis.*) arhidiaconat.
archidiaconé *m.* (*bis.*) circumscripție a unui arhidiacon.
archidiacre *m.* (*bis.*) arhidiacon.
archidiocésain, *e adj.* (*bis.*) arhidiocezan.
archidiocèse *m.* (*bis.*) arhidioceză, arhiepiscopie.
archiduc *m.* (*ist.*) arhiduce.
archiducal, *e adj.* arhiducal.
archiduché *m.* (*ist.*) arhiducat.
archiduchesse *f.* (*ist.*) arhiducesă.
archie ¹ *f.* (*info.*) arhie.
-archie ² (*afix.*) –arhie, sufixoid cu semnificația "conducere", "(formă de) guvernare".
archiépiscopal, *e adj.* (*bis.*) arhiepiscopal.
archiépiscopat *m.* (*bis.*) arhiepiscopat.
archière *f.* (*ist.*) lucarnă, ferestruică (în zidul cetăților, pentru tras cu arcurile); *var.* **archère**.
archiforme *adj.* arciform, în formă de arc.
archiloque *m.* (*stil.*) arhiloc.
archiloquien *adj.* (*stil.*) arhilochian.
archimandritat *m.* (*bis.*) arhimandritat, demnitatea de arhimandrit.
archimandrite *m.* (*bis.*) arhimandrit.
archimillionnaire *adj., m., f.* arhimilionar.
archipel *m.* (*geogr.*) arhipelag.
archiphonème *m.* (*fon.*) arhifonem.
archipresbytéral, *e adj.* (*bis.*) decanal, referitor la decan.
archiprêtre *m.* (*bis.*) decan.
archiptère *m.* (*zool.*) arhipter.
-archique (*afix.*) –arhic, sufixoid cu semnificația "conducător".
archistratège *m.* (*ist.*) arhistrateg.
architecte *m.* arhitect; (*info.*) constructor, creator (de sistem); (*fig.*) creator, inventator; (*cu maj., relig.*) Creatorul, Arhitectul, Dumnezeu.
architectonie *f.* (*anat.*) organizarea sistemului nervos central.
architectonique *adj.* arhitectonic; **• f.** arhitectonică; (*p. ext.*) organizare, structură.
architectural, *e adj.* arhitectural.
architecturalement *adv.* (în mod) arhitectural, ținând cont de arhitectură.
architecturé, *e adj.* arhitecturat, structurat, construit.
architecture *f.* arhitectură; (*p. ext.*) clădire, edificiu; (*fig.*) formă, structură, construcție.
architecturer *vt.* a arhitectura, a crea, a construi cu mâna; a structura.
architrave *f.* (*archit.*) arhitravă.
architravé, *e adj., f.* (*archit., mar.*) arhitravee, (antablament) fără friză.
archivage *m.* arhivare.
archivair *m.* arhivar.
archiver *vt.* a arhiva.

ARC - ARG

archives *f. pl.* arhive, arhivă.
archiviste *m., f.* arhivar, arhivist.
archiviste-paléographe *m., f.* arhivist-paleograf.
archivistique *adj.* arhivistic; ● *f.* arhivistică, arhivologie.
archivolte *f. (archit.)* arhivoltă.
archontat *m. (ist.)* arhontat.
archonte *m. (ist.)* arhonte.
Archyturus *m. (astron.)* steaua Archyturus.
arciforme *adj.* în formă de arc.
arçon *m.* oblânc, armătura șeii; (*bot., despre viță*) curpen / ramură arcuit(ă); ● **pistolet d'~** pistol de oblânc; **être ferme sur ses ~s** a se ține bine în șa; (*fig., înv.*) a fi sigur pe sine, a nu se lăsa cu una cu două; **vider les ~s** a cădea de pe cal.
arçonnage *m. (text.)* dărăceală.
arçonner *vt.* a arci curpenii (viței-de-vie); (*text.*) a dărăci.
arçonneur, euse *m., f. (text.)* dărăcitor.
arcosolium *m. (bis.)* arcosolium, nișă funerară.
arc-rampant *m. (archit.)* arc inegal (cu baza inegală); (*tehn.*) schelet curb (care susține o rampă).
arctique *adj.* arctic.
arcure *f.* arcuire, curbură în formă de arc; (*agr.*) curbare a crengilor.
-ard (*afix.*) sufixoid, de origine germanică, care aduce substantivelor și adjectivelor o nuanță peiorativă, echivalentul lui -ar, -ăroi, -ănoi (v. **chauffard, froussard**, etc.).
ardéchois, é *m., f. (cu maj.), adj.* (locuitor) din departamentul Ardèche (Franța).
ardéiformes *m. pl. (ornit, înv.)* ciconiiforme.
ardemment *adv.* cu ardoare, cu înflăcărare, cu înfocare, (în mod) înflăcărat / arzător / înfocat.
ardennais, e *m., f. (cu maj.), adj.* (locuitor) din departamentul Ardennes (Franța).
ardent, e *adj., m., f. (despre caractere)* ardent, înflăcărat, înfocat, profund; (*despre temperatură*) încins, fierbinte, torid; (*p. ext.*) luminat, iluminat; (*inv.*) incendiar; ● **chambre ~e** (*jur., înv.*) comisie juridică ce putea condamna la ardere pe rug; **chapelle ~e** (*bis.*) capelă iluminată cu lumânări; **mal des ~s** (*ist.*) ergotism;
ardeur *f. (ref. la caractere)* ardoare, înflăcărare; (*ref. la acțiuni, muncă*) hârnicie, zel, energie, putere; (*ref. la sentimente*) elan, pasiune, foc, vehemență; (*ref. la temperatură*) căldură mare, caniculă.
ardillon (*pesc.*) spinul cârligului.
ardoise *f.* ardezie, tăbliță de scris; culoare albăstruie; (*fig.*) datorie, credit.
ardoisé, e *adj.* de culoarea ardeziei, albăstrui.
ardoisier, ère *adj.* ca ardezia, de ardezie; ● *m.* lucrător la o carieră de ardezie.
ardoisière *f.* carieră de ardezie.
ardu, e *adj.* abrupt, greu de parcurs; (*fig.*) dificil, dur, greu.
are *m. (unit.)* ar, 100 m², *simb. a.*
aréage *m.* măsurarea pământului în ari.
aréal ¹ *m.* areal, suprafață de răspândire.
aréal *m. de dispersion* (*vân.*) areal de răspândire al vântului.
arec *m. (bot.)* arec, specie de palmier din Asia de Sud-Est; (*inv.*) nucă de arec.
aréflexie *f. (med.)* areflexie, absență a reflexelor.
areg *m. pl. (geogr.)* erguri, zonă de dune; v. sg. **erg.**
aréique *adj. (geol.)* areic.
aréisme *m. (geol.)* areism.
areligieux, euse *adj.* areligios, pentru care religia nu există.
arénacé, e *adj.* nisipos, care conține nisip.
arenaire *adj. (silv.)* arenar (cu nisip).
arénavirus *m. (biol.)* virus A.R.N.

arène *f.* arenă; (*tehn.*) nisip argilos; (*inv.*) nisip, teren nisipos; ● *f. pl. (p. ext., ist.)* amfiteatru roman; ● **descendre dans l'~** (*fig.*) a intra în arenă, a intra în luptă, a accepta o provocare.
aréner *vi., vr. (ref. la nave)* a se împotmoli; (*ref. la clădiri*) a se dărâma.
arénicole *adj., f. (biol.)* arenicol, amofil, care trăiește în nisip.
aréo- (*afix.*) areo-, prexoid cu semnificația „aerat”, „ca aerul”, „cu densitate mică”.
aréographie *f. (astron.)* areografie, studiul planetei Marte.
aréolaire *adj. (anat., med., geol.)* areolar; lateral.
aréole *f. (anat., med.)* areolă.
aréomètre ¹ *m. (fiz., instr.)* areometru, instrument pentru măsurarea greutatei specifice a lichidelor.
aréomètre *m. à poids* (*instr., mec. fl.*) areometru cu greutate.
aréomètre *m. de Baumé* (*instr., mec. fl.*) areometru Baumé.
aréomètre *m. de Fahrenheit* (*instr., mec. fl.*) areometru Fahrenheit.
aréomètre *m. de Gay-Lussac* (*instr., mec. fl.*) areometru Gay-Lussac.
aréomètre *m. de Nicholson* (*instr.*) areometru Nicholson.
aréométrie *f. (fiz.)* areometrie.
aréométrique *m. (fiz.)* areometric.
aréopage *m. (ist.)* areopag; (*fig.*) adunare de savanți.
aréopagite *m. (ist.)* areopagit, membru al areopagului.
areopycnomètre *m. (instr.)* areopicnometru.
aréostyle *m. (archit.)* areostil.
aréquier *m. (bot.)* arec, specie de palmier din Asia de Sud-Est; *var. arec.*
arête ¹ *f.* os (de pește); (*bot.*) barba spicului; (*mat.*) muchie; (*p. ext.*) linia de intersecție a două planuri.
arête *f. vive* (*tehn.*) muchie ascuțită (la piese de cherestea).
arétier *m. (constr.)* muchie / coamă / acoperișului.
arêtière *f. (constr.)* țiglă de coamă.
areu areu *interj. (gângăvit al bebelușilor)* mm (semn că se simte bine).
argalon *m. (bot.)* păliur, spinul lui Christos (*Paliurus spina-Christi*); *var. paliure épineux.*
argas *m. (zool.)* căpușă.
argent ¹ *m.* bani; (*chim.*) argint, *simb. Ag.*; (*inv.*) monedă de argint, arginți; (*fig.*) avere; ● (*în expr. fără verbe*) ~ **qui dort** bani neproductivi; **d'~** de argint, argintiu, argintat, strălucitor; **homme d'~** șpăgar; **vif-argent** argint viu, mercur; ● (*în expr. cu verbe*) **avoir de l'~** a avea bani, a fi bogat, a avea avere; **en avoir pour son** ~ cât dai atât vrei în schimb, dai atât cât face, a nu plăti nimic în plus; **en vouloir pour son** ~ dai un ban, dar stai în față; **être à court d'~** a fi pe zero, a nu mai avea nici o lețcaie, a ajunge la fundul portofelului; **être né avec une cuillère d'~ dans la bouche** a fi copil de bani gata, a se naște într-o familie bogată; **faire ~ de tout** a face bani din orice, a nu se da în lături de la nimic pentru bani; **jeter l'~ par les fenêtres** a arunca banii pe fereastră, a cheltui ca un nebun; **l'~ lui brûle les doigts / l'~ lui fond dans les mains** îi ard banii degetele, îi alunecă banii printre degete, e mare cheltuitor; **l'~ n'a pas d'odeur** banii nu au miros, nu contează de unde provin; **l'~ ne fait pas le bonheur** banii nu aduc fericirea; **le temps c'est de l'~** timpul costă bani, timpul e prețios; **mettre de l'~ à gauche** a pune bani deoparte, a strânga la ciorap; **mettre de l'~ de côté** a pune bani deoparte, a face economie; **plaie d'~ n'est pas mortelle** nu se moare din lipsă de bani, se poate trăi și fără bani, o pierdere de bani nu e capătul lumii; **prendre qqch. pour ~ comptant** a crede că tot ce zboară se mănâncă; **se vendre pour de l'~** a se da pe bani, a lua mită.
argent *m. électronique* (*info.*) bani electronici, electronic cash.
argente *m.* argintare.
argentan *m. (met.)* alpaca, argentan.

ARG - ARL

- argentation** *f.* argintare.
argenté, *e adj.* argintat, argintiu.
argenter *vt.* a arginta, a sufla cu argint.
argenterie *f.* argintărie.
argenteur, euse *m., f.* argintar.
argenti- (*afix.*) argenti- / argento-, prefixoid cu semnificația „(de) argint”.
argentier *m.* dulap pentru argintărie; (*ist.*) suprintendent de finanțe; (*peior.*) Ministrul Finanțelor.
argentifère *adj. (mineral.)* argentififer.
argentin, e *m., f. (cu maj.), adj.* argentinian, (locuitor) din Argentina; (*înv.*) argintat, argintiu.
argentine *f. (chim.)* argentin.
argentine *adj. (chim.)* pe bază de argint.
argentite *f. (mineral.)* argentit.
argentomètre *m. (fiz., instr.)* argentometru.
argenton *m. (met.)* alpaca, argentan.
argentotypie *f. (poligr.)* argentotipie.
argentine *f. (tehn.)* argintare.
argien, enne *m., f. (cu maj.), adj.* (locuitor) din orașul Argos (Grecia).
argilacé, e *adj.* ca argila.
argile *f.* argilă; ● **colosse aux pieds d’**~ uriaș cu picioare de nisip, persoană / putere vulnerabilă împotriva aparențelor.
argileux, euse *adj.* argilos, lutos, cu argilă.
argilifère *adj.* argilifer.
argiliser *vt., vr.* a (se) argiliza.
argilite *m. (mineral.)* argilit.
arginase *f. (biochim.)* arginază.
arginine *f. (biochim.)* arginină.
argol *m. (chim.)* argol.
argon *m. (chim.)* argon, *simb.* Ar.
argonaute *m. (mit., zool.)* argonaut.
argonides *m. pl. (chim.)* gaze inerte.
argot *m. (lingv.)* argou.
argotier *m.* vorbitor de argou.
argotique *adj. (lingv.)* argotic.
argotiser *vi.* a vorbi în argou.
argotisme *m.* cuvânt / expresie de argou.
argotiste *m., f. (lingv.)* specialist în studiul argoului.
argousier *m. (bot.)* cătină albă.
argousin *m. (ist.)* supraveghetor (de ocnași); (*înv.*) agent de poliție.
argoussier *m. (bot.)* cătină albă / de râu (*hippophae rhamnoides*).
arguer *vt. (lit.)* a zice despre, a deduce, a conchide; (*jur.*) a acuza, a contesta, a ataca; ● *vi. (cu prep. de)* a pune înainte, a invoca, a protesta; ● ~ **un acte de faux** (*jur.*) a înscrie în fals.
argument *m.* argument; (*lit.*) prolog; (*info.*) variabilă (care determină o funcție); ● **tirer ~ de** a se folosi de, a se sprijini pe.
argumentaire *adj., m.* argumentar.
argumentant *m. (înv.)* argumentant, susținător.
argumentateur, trice *m., f.* argumentator; retorician.
argumentatif, ive *adj.* referitor la argumentare.
argumentation *f.* argumentare, argumentație.
argumenté *adj.* argumentat, dovedit cu argumente.
argumenter *vi.* a argumenta; a aduce argumente, a dovedi cu argumente.
argus *m. (ornit.)* argus (*galliformes*); (*mit., cu maj.*) Argus; (*fig.*) păzitor, supraveghetor, om cu privire ageră; Argus, publicație franceză cu informații specializate (ex. **l’Argus de la presse**).
argutie (*stil.*) arguție, finețe, subtilitate de limbaj / de argumentare.
argyr(o)- (*afix.*) argir(o)- / arghir(o)-, prefixoid cu semnificația „argint”, „bani”.
argyrie *f. (med.)* argiroză.
argyrisme *m. (med.)* argirism.
argyronète *f. (zool.)* păianjen de apă.
argyrose *f. (med.)* argiroză; (*geol.*) argirit, arginit.
arhi *f. (abr. fam.)* arhitectură.
aria ¹ *f. (muz.)* arie, solo vocal.
aria ² *m. (fam.)* belea, necaz.
arianisme *m. (relig.)* arianism.
aride *adj.* arid, uscat, sec, neproductiv; (*fig.*) fără idei, neinteresant.
aridité *f.* ariditate, uscăciune; (*fig.*) sterilitate, sărăcie.
ariégeois, e *m., f. (cu maj.), adj.* locuitor din departamentul Ariège (Franța).
arien, enne *adj., m., f. (relig.)* arian, adept al arianismului.
ariette *f. (muz.)* arietă.
arille *m. (bot.)* aril (învelișul cărnos al fructelor); arilod.
arillé, e *adj. (bot.)* cu aril(od).
arillode *m. (bot.)* arilod, aril.
arioso *m. (muz.)* arioso; ● *adv.* arioso, patetic, cu dramatism.
arisé, e *adj. (mar.)* terțarolat.
ariser *vt. (mar.)* a terțarola.
aristarque *m. (lit.)* aristarh, critic sever.
aristo ¹ - (*afix.*) aristo-, prefixoid cu semnificația „nobil”.
aristo ² *m., f. (fam., abr.)* aristocrat.
aristocrate *m., f.* aristocrat; elitist.
aristocratie *f.* aristocrație; nobilime, elită; (*p. ext*) superioritate, distincție.
aristocratique *adj.* aristocratic, nobil; (*p. ext*) distins.
aristocratiquement *adv.* (în mod) aristocratic; cu distincție, cu rafinament.
aristocratiser *vt., vr.* a (se) aristocratiza, a se domni.
aristocratisme *m.* aristocratism.
aristoloche *f. (bot.)* aristoloh.
ariston *m. (muz.)* ariston.
aristophanique *m., adj. (lit., stil.)* (vers) aristofanic.
aristotélien, enne *adj. m., f. (filoz.)* aristotelic.
aristotélique *adj. (filoz.)* aristotelic.
aristotélisme *m. (filoz.)* aristotelism.
arithméticien, enne *m., f.* aritmetician, specialist în aritmetică.
arithmétique *adj.* aritmetic; ● **c’est** ~ (*fam., înv.*) e logic, e normal.
arithmétique *f.* aritmetică; manual de aritmetică.
arithmétiquement *adv.* prin procedee aritmetice.
arithmo- (*afix.*) aritmo-, prefixoid cu semnificația „număr”, „numărătoare”.
arithmographe *m. (tehn., instr.)* aritmograf, înregistrator, mașină de calculat.
arithmologie *f. (mat.)* aritmologie, studiul proprietăților numerelor.
arithmomancie *f.* aritmomație, prezicere cu ajutorul numerelor.
arithmomanie *f. (psih.)* aritmomanie.
arithmomètre *m. (mat., instr.)* aritmetru, mașină de calcul aritmetic.
arkose *f. (geol.)* arcoză.
arlequin, ine *m., f. (teatru)* arlechin; (*despre haine*) în romburi (colorate); (*fig.*) om lipsit de principii; ● **habit d’**~ amalgam, adunătură pestriță; **manteau d’**~ (*la teatru*) ancadrament în formă de cortină ridicată.
arlequinade *f. (teatru)* arlechinadă, bufonerie; (*fig.*) caraghioslăc, bufonerie, comicărie.
arlésien, enne *m., f. (cu maj.)* *adj.* (locuitor) din orașul Arles; ● **jouer l’**~*enne* a se ascunde.

ARM - ARN

armada *f.* (*ist., mil., mar., sp.*) armadă, escadră; (*cu maj.*)

Armada; (*fig.*) îngrămădeală, număr mare.

armagnac *m.* rachiu de Armagnac; sticlă de rachiu de Armagnac.

armailli *m.* (*în Elveția*) păstor din munții cantonului Fribourg.

armateur *m.* (*mar., av.*) armator.

armature *f.* armătură; întăritură; (*el., constr.*) armătură; ● *f.* (*muz.*) armătură, armură; (*fig.*) sprijin, suport.

arme ¹*f.* armă (*și fig.*); (*inv.*) dispozitiv de apărare, scut, armură; (*inv. livr.*) trupă, armată, corp al armatei; ● *f. pl.* cariera militară / armelor; scrimă; (*herald.*) emblemă, stemă, blazon; ● (*în expr. fără verbe*) **avec ~s et bagages** (*fam.*) cu cățel și cu purcel; **commandant d'~s** militar, soldat în termen; (*inv.*) comandant de garnizoană; **fait d'~s** faptă vitejească; **héraut ~s** crainic (militar); **homme d'~s** (*inv.*) jandarm; **maître d'~s** maistru militar; **place ~s** fort, bază militară; **prévot d'~s** adjunctul comandantului; **suspension d'~s** armistițiu; ● (*în expr. cu verbe*) **déposer les ~s** a depune armele; **être en ~s** a fi gata de luptă; **être sous les ~s** a fi sub arme, a fi în armată; **faire ses premières ~s** a lua parte la prima campanie; a-și începe cariera; **manier les ~s** a fi sub arme; **mourir les ~s à la main** a muri cu arma în mână; **passer l'~ à gauche** (*fam.*) a da în primire, a muri; **passer qq. par les ~s** a împușca pe cineva; **Porter ~s !** (*mil.*) La umăr, arm'!; **porter les ~s** a fi sub arme; **prendre les ~s** a ridica armele; **présenter les ~s** a prezenta arma, a da onorul; **Présentez ~s !** Prezentăți arm'!; **Reposez (vos) ~s !** (*mil.*) La picior arm'!; **rendre les ~s** a depune armele.

arme f. à enquerre (*herald.*) emblemă simbolică.

arme f. à feu (*mil.*) armă de foc.

arme f. à répétition (*mil.*) armă cu repetiție.

arme f. à tir automatique (*mil.*) armă cu foc automat.

arme f. absolue (*mil.*) armă absolută / totală, împotriva căreia nu există mijloace de apărare.

arme f. antiaérienne (*mil.*) armă antiaeriană.

arme f. antichar (*mil.*) armă antitanc.

arme f. atomique (*mil.*) armă atomică / nucleară.

arme f. bactériologique (*mil.*) armă bacteriologică.

arme f. biologique (*mil.*) armă biologică.

arme f. blanche (*mil.*) armă albă.

arme f. chimique (*mil.*) armă chimică.

arme f. collective (*mil.*) armă colectivă.

arme f. contondante (*mil.*) armă contondentă.

arme f. conventionnelle (*mil.*) armă convențională.

arme f. d'épaule (*mil.*) armă cu pat.

arme f. d'estoc (*mil.*) armă de împuns.

arme f. d'hast (*mil.*) lance.

arme f. de chasse (*vân.*) armă de vânatoare.

arme f. de choc (*mil.*) armă de șoc.

arme f. de hanche (*mil.*) armă fără pat, armă cu tir de la șold (ex. pistol-mitralieră).

arme f. de jet (*mil.*) armă cu săgeți / cu proiectil ascuțit (aruncat prin forța brațelor).

arme f. de main (*mil.*) armă de mână.

arme f. de poing (*mil.*) pistol.

arme f. de siège (*mil.*) armă de asediu / de asalt.

arme f. de taille (*mil.*) armă cu tăiș, armă cu lamă.

arme f. individuelle (*mil.*) armă individuală.

arme f. intégrale (*mil.*) armă absolută, armă totală.

arme f. légère (*mil.*) armă ușoară.

arme f. lourde (*mil.*) armă grea.

arme f. neutronique (*mil.*) armă neutronică, bombă cu neutroni.

arme f. nucléaire (*mil.*) armă nucleară.

arme f. offensive (*mil.*) armă ofensivă, armă de atac.

arme f. parlantes (*folosit la pl.*) emblemă completă (în care numele e reprezentat prin imaginea corespunzătoare).

arme f. portative armă portabilă.

arme f. tranchante armă tăioasă, armă cu tăiș.

armé *m.* (*mil.*) poziția unei arme încărcate; (*sport*) armat, armare.

armé, e *adj.* (în)armat, (*constr.*) armat; (*inv.*) îmbrăcat în armură; (*cu prep. de*) dotat / prevăzut cu, înarmat cu; ● ~ **jusqu'aux dents** înarmat până-n dinți; **forces ~es** forțe armate; **vol à main ~e** jaf armat.

armée *f.* armată; ● ~ **de l'air** forțe aeriene; ~ **de terre** forțe terestre; **le Dieu des ~s** zeul războiului; **théâtre aux ~s** spectacol de teatru pentru soldații din zona de război, teatru de campanie; **être dans l'~** a fi cadru militar; **être à l'~** a fi în armată / a efectua stagiul militar.

armeline *f.* (*piel.*) blană de hermină.

armement *m.* (*mil.*) armament; armare; înarmare.

arménien, enne *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* armean; ● *m.* limba armeană.

armer *vt.* a înarma; a fortifica; (*despre arme*) a arma, a încărca; (*tehn.*) a arma, a înfășura cu fire de oțel; (*mar.*) a arma, a echipa (un vas); ● *vr.* a se înarma (*fig.*) a se dota; ● ~ **qq. chevalier** (*ist.*) a investi cavaler; ~ **qq. contre qq.** a ridica pe cineva împotriva cuiva; **s'~ de patience** a se înarma cu răbdare, a avea răbdare.

armet *m.* (*inv., mil.*) cască mică, închisă (în sec. XIV-XVI).

armeuse *f.* (*tehn.*) mașină pentru înfășurarea cablurilor electrice cu fire de oțel.

armillaire *m.* (*bot.*) ghebă de rădăcini (*armillaria mellea*); ● **sphère** ~ (*astron.*) sferă reprezentând corpurile cerești.

armilles *f. pl.* (*arhit.*) volute.

arminianisme *m.* (*relig.*) arminianism.

arminien, enne (*relig.*) *adj.* referitor la arminianism; ● *m., f.* partizan al arminianismului.

armistice *m.* armistițiu; (*cu maj., în Franța*) aniversarea armistițiului (din 11 noiembrie 1918).

armoie *f.* dulap; (*inv.*) dulap în perete; (*fig., fam.*) namilă, dulap; ● ~ **à glace** dulap cu oglindă; ~ **à linges** șifonier; ~ **à pharmacie** dulăpior de medicamente; ~ **à toilette** dulăpior cu obiecte de toaletă; ~ **de coin** dulap de colț; ~ **frigorifique** frigider, ladă frigorifică; ~ **vitrée** dulap cu geamuri.

armoie-penderie *f.* șifonier, garderob, vestiar de atârnat hainele.

armoires *f. pl.* (*herald.*) armoarii, emblemă, stemă.

armoise ¹*f.* (*bot.*) peliniță.

armoise *f.* **maritime** (*bot.*) peliniță marină.

armon *m.* (*inv.*) partea din față a unei trăsuri.

armorial, e *adj.* (*herald.*) armorial, heraldic; ● *m.* colecție / carte de armoarii.

armoricain, e *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* (locuitor) din regiunea Armorique (Franța).

armorier *vt.* a împodobi cu armoarii.

armure ¹*f.* (*mil.*) armură; (*fiz., tehn., muz.*) armătură; (*fig.*) apărare, protecție; ● **corps d'~** (*mil.*) armură de corp.

armure f. de corps (*mil.*) armură de corp.

armure f. de guerre (*mil.*) armură de luptă.

armure f. de joute (*mil.*) armură de turnir.

armure f. de parade (*mil.*) armură de paradă.

armure f. de tête (*mil.*) coif, cască.

armurerie *f.* armurărie, arsenal.

armurier *m.* armurier.

ARN *m.* (*biochim., abr. acide ribonucléique, A.R.N.*) ARN, acid ribonucleic.

arnaque *f.* (*fam.*) escrocherie; (*p. ext.*) țepă, plasă, păcăleală; ● **faire de l'~** a trage o țepă cuiva.

ARN - ARR

arnaquer *vt.* (*fam.*) a trage o țepă, a păcăli, a țăpi; a înhăța, a prinde, a băga la zdup.
arnaqueur, euse *m., f.* (*fam.*) șarlatan, țepar.
arnèse *f.* (*stil.*) arneză.
arnica *m.* sau *f.* (*bot.*) arnică; (*farm.*) tinctură extrasă din arnică.
arobas *f.* a rond, semn tipografic folosit la adresele electronice (@); *var.* **arrobase**.
arobase *f.* a rond, semn tipografic folosit la adresele electronice (@); *var.* **arrobase**.
arobe *f.* (*sp., unit.*) măsură spaniolă pentru greutate în valoare de 12,780 kg.
aroidaceés *f. pl.* (*bot.*) aracee; *var.* **aracées**.
aroidéés *f. pl.* (*bot.*) aracee; *var.* **aracées**.
arole *m.* (*bot., în Elveția*) zâmbru, pin cembra (*pinus cembra*).
arolle *m.* (*bot., în Elveția*) zâmbru, pin cembra (*pinus cembra*).
aromate *m.* (*biochim.*) substanță vegetală mirositoare; (*cul.*) mirodenie, condiment; (*inv.*) parfum, medicament.
aromathérapie *f.* (*med.*) aromoterapie, terapie prin esențe vegetale.
aromatique *adj.* aromat, înmiresmat; • *m.* (*chim.*) (compus) aromatic.
aromatisant, e *adj., m.* aromatizant, (substanță) care aromatizează.
aromatisation *f.* (*și chim.*) aromatizare.
aromatiser *vt.* a aromatiza.
arome *m.* aromă; parfum, miros; (*chim. alim.*) aromatizant; *var.* **arôme**.
arôme *m.* aromă; parfum, miros; (*chim. alim.*) aromatizant; *var.* **arome**.
aronde *f.* (*inv.*) rândunică; • **à / en queue d'**~ (*tehn.*) în coadă de rândunică, bifurcat.
arpégé *adj.* (*muz.*) arpegiat.
arpège *m.* (*muz.*) arpegiu.
arpéger *vt.* (*muz.*) a arpegia.
arpen *m.* (*inv., unit.*) pogon (între 20 și 50 de ari); (*în Canada*) măsură de lungime de 58,47 m (echivalentă cu 191, 8 picioare); măsură de suprafață de 34,2 ari (echivalentă cu 36802 picioare pătrate).
arpage *m.* (*topogr.*) arpentaj.
arpen *vt.* a măsura suprafața (unui teren); (*fig., fam.*) a merge cu pași mari.
arpenteur *m.* măsurător (de terenuri), topograf, agrimensur.
arpen *f.* (*entom.*) cotar.
arpète *f.* (*fam.*) ucenică croitoreasă.
arpette *f.* (*fam.*) ucenică croitoreasă.
arpion *m.* (*pop.*) picior.
-arque (*afix.*) -arh, sufixoid cu semnificația „conducător”.
arqué, e *adj.* arcuit, curbat; (*archit.*) arcat.
arquebusade *f.* (*ist.*) împușcătură de arcebușă.
arquebuse *f.* (*ist.*) arcebușă.
arquebusier *m.* (*ist.*) arcebușier.
arquer *vt.* a arcui; • *vi.* (*tehn.*) a se încovoia, a se îndoi; (*fam.*) a merge; *vr.* a se arcui, a se curba.
arrachage *m.* smulgere, smuls; (*fam.*) scoatere (a unui dinte).
arraché *m.* (*sport*) stilul smuls (la haltere); • **à l'**~ (*loc. adv.*) cu foarte mare efort.
arrache-clou *m.* clește pentru cui.
arrachement *m.* scoatere, extragere, smulgere; (*fig.*) sfâșiere.
arrache-moyeu *m.* (*tehn.*) presă pentru scoaterea (butucului) roților.
arrache-pied (d') *loc. adv.* din greu; (*inv.*) neîntrerupt, într-una.
arracher *vt.* a smulge (*și fig.*); a trage afară, a scoate; (*agr.*) a recolta; • *vr.* a se smulge (*și fig.*); (*fig., ref. la persoane*) a se bate (pentru ceva); a se bate / a se înghesui (pentru compania

cuiva / pentru a fi cu cineva); (*fam.*) a pleca, a se duce; (*fig.*) a se rupe, a se dezlipi, a se desprinde, a renunța cu greu; • (*în expr. fără prep.*) **s'~ les cheveux** (*fig.*) a-și smulge părul, a fi disperat, a se lua cu mâinile de cap; **s'~ les yeux** (*fig.*) a-și scoate ochii • (*în expr. cu prep. à*) **~ une parole à qqn.** (*fig.*) a smulge o vorbă cuiva; **~ l'âme / le cœur à qqn.** (*fig.*) a rupe / frânge / zdrobi / sfâșia inima cuiva; **~ la vie / l'âme à qqn.** (*livr.*) a rupe / frânge / zdrobi / sfâșia inima cuiva; a lua cuiva viața, a-i scurta cuiva cărările, a-i tăia cuiva pofta de a mai zice ceva, etc.; **~ le masque / le voile à qqn.** (*fig.*) a demasca pe cineva, a smulge cuiva masca; **~ qqn. à la misère** (*fig.*) a scoate pe cineva din mizerie; **~ qqn. à ses habitudes** (*fig.*) a scoate pe cineva din ale lui; • (*în expr. cu prep. de*) **~ qqn. des bras de la mort** (*fig.*) a smulge din ghearele morții, a salva de la moarte; **~ une épine du pied (à qqn.)** (*fig.*) a trage un ghimpe din piciorul cuiva, a scăpa (pe cineva) de un necaz; **~ une plume de l'aile (à qqn.)** a pricinui cuiva neplăceri / un neajuns / o pagubă; **s'~ d'une habitude** a scăpa de un obicei; **s'~ une épine du pied** (*fig.*) a scăpa de un necaz.
arrache-racine *m.* săpăligă.
arracheur, euse *m., f.* persoană care smulge / recoltează; • **~ de dents** (*inv.*) felcer, cel care scotea dinții în locurile publice; **mentir comme un ~ de dents** a minți cu nerușinare / denigheată apele, a spune gogoși.
arracheuse *f.* (*agr.*) mașină de recoltat, combină.
arrachis *m.* (*silv.*) dezhădăcinarea copacilor; puiet dezrădăcinat.
arrachoir *m.* (*agr., maș.*) mașină de recoltat, combină.
arraisonnement *m.* (*mar.*) inspectare (a unei nave).
arraisonner *vt.* (*mar.*) a controla / a inspecta (o navă) în timpul călătoriei.
arrangé, e *adj.* (*concret, despre obiecte*) aranjat, rânduit, ordonat; (*despre formă, aspect*) reparat, remaniat, retușat; (*despre momente, ocazii, etc.*) stabilit, organizat; (*despre probleme, neînțelegeri*) rezolvat; (*muz.*) aranjat; (*fam.*) aranjat, gătit.
arrangeable *adj.* care se poate aranja / organiza; (*tehn.*) reparabil, care se poate repara.
arrangeant, e *adj.* înțelegător, conciliant.
arrangement *m.* (*concret*) aranjare, așezare, amenajare, potrivire; (*jur.*) aranjament, acord, învoială, înțelegere; (*muz.*) aranjament muzical; (*mat.*) aranjament.
arranger *vt.* (*concret, despre obiecte*) a aranja, a rândui, a pune în ordine; (*despre formă, aspect*) a repara, a remania, a retușa; (*despre momente, ocazii, etc.*) a pune la cale, a stabili, a organiza; (*despre probleme, neînțelegeri*) a rezolva, a împăca; (*despre soluții, rezultate*) a fi util / practic, a mulțumi, a conveni; (*muz.*) a aranja, a face aranjamentul (unei piese); (*fam.*) a aranja (pe cineva), a bate măr pe cineva; • *vr.* (*ref. la lucruri*) a se aranja, a se ordona; a se repara, a se ameliora; (*ref. la persoane, reciproc*) a se înțelege, a cădea / a se pune de acord, a se împăca; (*ref. la persoane*) a acționa, a lua măsuri în vedere; (*fam., ref. la persoane*) a se găti, a se aranja; (*cu prep. pour*) a face în așa fel încât; (*inv. reg.*) a se instala, a se face comod; • **~ qqn. aux petits oignons** a se purta sever / dur cu cineva; **~ qqn. de la belle manière** a aranja bine pe cineva, a vorbi de rău pe cineva, a trece pe cineva prin ciur și prin dârmon; **il ne s'est pas arrangé** (*fam.*) s-a cam urățit; **s'~ à l'amiable** a se pune de acord / a ajunge la o înțelegere pe cale amiabilă; **s'~ de qqch.** a se mulțumi cu ceva; **se faire ~ le portrait** a încasa o bătaie zdravănă / o mamă de bătaie, a o lua pe coajă.
arrangeur, euse *m., f.* (*muz.*) aranjor; (*inv.*) persoană care aranjează, care dă forma finală.
arrenter *vt.* (*jur.*) a arenda.

ARR - ARR

arrâger *vi., vr.* (ref. la *redevanțe, rente etc.*) a se acumula, a fi în întârziere de plată.

arrâriages *m. pl.* rentă, venitul unei arende; (*inv.*) restanță.

arrestation *f.* arestare; ● **état d'**~ stare de arest.

arrêt ¹ *m.* oprire, întrerupere; (*p. ext.*) stație, haltă, escală; (*mec.*) oprire, încetare; (*tehn.*) opritor, blocator; (*admin.*) hotărâre, decret; (*jur.*) arestare; (*comandă pentru câini*) aret; ● *m. pl.* (*jur., mil.*) arest militar; (*fig.*) judecată, hotărâre; ● (*în expr. fără verbe*) **chien d'**~ prepelicar; **d'**~ de oprire, de blocare; **maison d'**~ închisoare; **mandat d'**~ (*jur.*) mandat de arestare; **sans** ~ fără întrerupere, neîncetat; **temps d'**~ timp de oprire; **tir d'**~ tir / foc de baraj; ● (*în expr. cu verbe*) **être en** ~ a rămâne uluit; **mettre aux** ~s (*mil., jur.*) a trimite în arest; **tomber en** ~ a rămâne uluit; (*vân.*) a adulmea urma, a areta

arrêt m. de forteresse (*jur., mil., folosit la pl.*) arest cu condamnare la închisoare militară.

arrêt m. de rigueur (*jur., folosit la pl.*) arest cu domiciliu forțat.

arrêt m. de travail (*ec.*) concediu medical.

arrêt m. forcé (*jur., folosit la pl.*) arest cu domiciliu forțat.

arrêt m. libre întrerupere de călătorie.

arrêt(-)buffet *m.* (*fam.*) oprire pentru masă.

arrêt(-)pipi *m.* (*fam.*) oprire pentru pipi / toaletă.

arrêté, e *adj.* hotărât, decis; (*despre idei, proiecte, etc.*) nestrămutat, irevocabil; (*ec., fin*) definitiv, închis; ● *m.* (*jur.*) decizie, hotărâre, sentință; (*admin.*) decret; (*ec., fin.*) închidere; (*rar*) arestat.

arrête-bœuf *m. invar.* (*bot. reg.*) osu-iepurelui.

arrêter ¹ *vi.* a opri, a stopa; a întrerupe; (*tehn.*) a fixa, a bloca; (*despre electrice*) a opri, a scoate din funcțiune; (*abstract*) a decide, a fixa; a încheia (un târg, o socoteală); (*despre persoane*) a împiedica, a imobiliza, a reține; (*jur.*) a aresta; (*admin.*) a da un decret; (*fam.*) a da concediu medical; (*livr.*) a înfrâna; (*lit.*) a înfrâna, a înăbuși, a reprima; (*fig., despre privire, atenție*) a fixa, a aținti; (*inv.*) a angaja, a tocni; ● ~ **le cours (des événements, etc.)** a opri cursul (evenimentelor, etc.); ~ **le bras de qqn.** a împiedica pe cineva să lovească; a potoli furia cuiva; ~ **son choix sur** a se fixa asupra; **arrête ton cirque !** (*fam.*) lasă circuitul!

arrêter ² *vi.* a se opri; (*cu prep. de*) a înceta; (*vân.*) a areta.

arrêter ³ (**s'**) *vr.* a se opri, a staționa; (*ref. la procese, acțiuni*) a se întrerupe, a se termina; (*abstract, cu prep. à, sur*) a acorda atenție; a se opri la, a face o alegere; (*lit., cu prep. sur*) a medita / a se concentra asupra; ● **s'~ court** a uita ce voia să spună; a nu avea prezență de spirit; **s'~ net** a se opri brusc (din vorbit); **s'~ pile** a se opri brusc; **s'~ à mi-chemin** a rămâne cu căruța în drum, a face un lucru pe jumătate; **s'~ en bon chemin** a se împotmoli când i-e lumea mai dragă.

arrétiste *m.* (*jur.*) comentator de decizii judiciare.

arrêtoir ¹ *m.* (*tehn.*) zăvor, blocator, opritor, limitator, mecanism de blocare.

arrêtoir m. de chargeur (*mil.*) zăvorul încărcătorului (la pușcă).

arrhes *f. pl.* arvună, acont; (*fig.*) zălog.

arriération *f.* înapoiere; (*psih.*) arierație, înapoiere mintală.

arriéré ¹, **e** *adj.* întârziat, retardat, restant; (*psih.*) arierat, înapoiat mintal, debil; (*peior.*) demodat, depășit, rămas în urmă, învechit.

arriéré ² *m.* restanță; (*ec.*) arierat, restanță, datorie restantă; ● **un ~ de sommeil** somn de recuperare.

arrière ¹ *adv.* înapoi, îndărăt; (*mar.*) din spate; ● (*cu val. de interj.*) înapoi!, în lături!, la o parte!; ● **en** ~ (*loc. adv., arată direcția*) înapoi, în spate, pe spate, în urmă (*și fig.*); în întârziere; **en** ~ **de** (*loc. prep.*) departe de; (*fig.*) în urmă față de; **marche** ~ marșarier; **faire machine / marche** ~ a da

înapoi / în marșarier; (*fig.*) a face cale-ntoarsă, a face stânga împrejur; a reveni asupra afirmațiilor sale, a-și revizui afirmațiile.

arrière ² *m.* spate, dos, partea dinapoi, coadă; (*sport*) fundas; ● *m. pl.* (*mil.*) spatele frontului; ● **à l'**~ în spate, pe locul din spate; **assurer ses ~s** (*fig., mil.*) a-și asigura spatele.

arrière ³ *adj. invar.* din spate, de dinapoi.

arrière ⁴- (*afix.*) arier-, prefixoid cu semnificația „în urmă”, „(care este) în spate”.

arrière m. à tableau (*mar.*) oglindă (la barca cu pupa plată); panou pupa.

arrière-ban *m.* (*pl. arrière-bans*) (*ist.*) convocarea de către suveran a armatei vasalilor; ansamblul trupelor convocate; ● **le ban et l'**~(*loc. fig.*) de la vladică până la opincă, toată lumea.

arrière-bec *m.* (*pl. arrière-becs*) (*arhit.*) arierbec.

arrière-bouche *f.* (*pl. arrière-bouches*) (*anat.*) partea posterioară a gurii, faringe.

arrière-boutique *f.* (*pl. arrière-boutiques*) odăiță în fundul prăvăliei.

arrière-cerveau *m.* (*pl. arrière-cerveaux*) (*anat.*) partea posterioară a trunchiului cerebral, rombencefal.

arrière-chœur *m.* (*pl. arrière-chœurs*) (*bis.*) cor amplasat în spatele altarului principal.

arrière-corps *m. invar.* (*arhit.*) corp din spate, corp retras (al unei clădiri).

arrière-cour *f.* (*pl. arrière-cours*) curte din dos.

arrière-cousin, e m., f. (*pl. arrière-cousins*) văr îndepărtat.

arrière-cuisine *f.* (*pl. arrière-cuisines*) bucătărie auxiliară, oficiu.

arrière-dune *f.* (*pl. arrière-dunes*) (*geol.*) arierdună.

arrière-faix *m. invar.* (*med., inv.*) placentă.

arrière-fleur *f.* (*pl. arrière-fleurs*) (*bot.*) a doua înflorire.

arrière-fond *m.* (*pl. arrière-fonds*) străfund, profunzime; arierplan.

arrière-garde *f.* (*pl. arrière-gardes*) ariergardă; ● **combat d'**~ (*loc. fig.*) luptă inutilă / fără sorți de izbândă.

arrière-gorge *f.* (*pl. arrière-gorges*) (*anat.*) parte a faringelui situată în spatele amigdalelor, fundul gâtului.

arrière-goût *m.* (*pl. arrière-goûts*) arier-goût, gust lăsat de un aliment; (*fig.*) gust amar, revers.

arrière-grand-mère *f.* (*pl. arrière-grands-mères*) străbunică.

arrière-grand-oncle *m.* (*pl. arrière-grands-oncles*) fratele străbunicului / străbunicii.

arrière-grand-père *m.* (*pl. arrière-grands-pères*) străbunic.

arrière-grands-parents *m. pl.* străbunici.

arrière-grand-tante *f.* (*pl. arrière-grands-tantes*) sora străbunicului / străbunicii.

arrière-main *f.* (*pl. arrière-mains*) (*inv.*) dosul palmei; ● *m.* crupa calului.

arrière-neveu *m.* (*pl. arrière-neveux*) strănepot; ● *m. pl.* (*livr.*) descendenți, urmași.

arrière-niece *f.* strănepoată.

arrière-pays *m. invar.* regiune situată în interior (dincolo de țarm).

arrière-pensée *f.* (*pl. arrière-pensées*) gând ascuns (*și peior.*)

arrière-petite-fille *f.* (*pl. arrière-petites-filles*) strănepoată.

arrière-petit-fils *m.* (*pl. arrière-petits-fils*) strănepot.

arrière-petit-neveu *m.* (*arrière-petits-neveux*) fiu strănepotului / strănepotei.

arrière-petit-niece *f.* (*pl. arrière-petites-nieces*) fiica strănepotului / strănepotei.

arrière-petits-enfants *m. pl.* strănepoți.

arrière-plage *f.* (*geol.*) arierplajă.

ARR - ARS

arrière-plan *m.* (pl. *arrière-plans*) arierplan; (*info.*) background, fundal; (*fig.*) în spate, în umbră; ● **en** ~ pe plan secundar; **être à l'**~ a fi pe planul al doilea.

arrière-point *m.* (pl. *arrière-points*) cusătură înapoia acului.

arrière-port *m.* (pl. *arrière-ports*) (*mar.*) bazin interior, port interior.

arriérer *vt.* (*inv.*) a amâna (o plată); ● *vr.* a întârzia (o plată).

arrière-saison *f.* (pl. *arrière-saisons*) sfârșit de toamnă, toamnă târzie; sfârșitul unui sezon de producție, perioada care precede noua recoltă; (*fig.*) amurgul vieții, bătrânețe.

arrière-salle *f.* (pl. *arrière-salles*) cameră situată în spatele sălii principale.

arrière-train *m.* (pl. *arrière-trains*) partea din spate (a unui patruped, vehicul), remorcă; (*fam., despre persoane*) fund.

arrière-vassal *m.* (pl. *arrière-vassaux*) (*ist.*) vasalul unui suzeran vasal la rândul lui.

arrière-vousure *f.* (pl. *arrière-vousures*) (*arhit.*) bolta dindărătul unei uși / ferestre.

arrimage *m.* (*mar.*) arimaj, arimare.

arrimer *vt.* (*mar.*) a arima.

arrimeur *m.* (*mar.*) arimor.

arriser *vt.* (*mar.*) a terțarola, *var.* **ariser**.

arrivage *m.* (*mar., ec.*) arivaj, sosire (de vapoare, mărfuri); marfa sosită.

arrivant, e *m., f.* persoană care sosește (într-un loc).

arrivé, e *adj., m., f.* sosit, venit; (*fig.*) ajuns, parvenit, îmbogățit.

arrivée *f.* sosire; (*despre lucruri, mărfuri*) aducere, apariție; ● **ligne d'**~ linia de sosire; **tuyau d'**~ (*tehn.*) conductă de alimentare / de aducție; **franchir l'**~ a trece linia de sosire.

arriver ² *v. impers.* (*despre evenimente, accidente*) a se întâmpla, a se produce.

arriver *vi.* a veni, a sosi, a ajunge; (*inv., mar.*) a aborda, a acostă; (*fig.*) a parveni, a reuși; (*p. ext.*) a se apropia; (*cu prep. à + subst.*) a ajunge (până) la, a atinge; (*cu prep. à + inf.*) a reuși să, a ajunge să; ● ~ **à bon port** (*fig.*) a ieși la liman, a ajunge la mal, a ieși din nevoie; ~ **à bonne fin** a ieși la liman, a scăpa de nevoie, a ieși din nevoie; ~ **à l'heure** a sosi la timp; ~ **à l'heure militaire** a fi punctual; ~ **à propos** a pica la țanc, a pica tocmai bine; ~ **à ses fins** a-și atinge scopul / țelul; ~ **à temps** a sosi la timp; ~ **au bout du tunnel** a ieși la liman, a scăpa de necaz; ~ **au Magnificat** / ~ **avec les pompiers de Nanterre** a sosi la spartul țârgului, a sosi a șaptea zi după scripturi, a aduce apă după ce s-a stins focul, a veni la spartul stâniei; ~ **comme les carabiniers** a sosi la spartul țârgului, a sosi a șaptea zi după scripturi, a aduce apă după ce s-a stins focul, a veni la spartul stâniei; ~ **comme marée** a pica la țanc, a pica tocmai bine; a sosi în mod inevitabil ~ **comme mars en carême** a pica la țanc, a pica tocmai bine; a sosi în mod inevitabil; ~ **comme un boulet de canon** (*fam.*) a pica ca o bombă; ~ **comme un cheveu / des cheveux sur la soupe** / ~ **comme un chien dans un jeu de quilles** a pica / a cădea ca musca-n lapte; ~ **dans un fauteuil** a ieși primul, a reuși; a parveni fără eforturi; ~ **en trois / quatre bateaux** a-și da aere / importanță / ifose, a avea fumuri în cap, a călca popește, a se ține mândru / mare, a umbla cu capul mare, etc; ~ **mal à propos** (*fam.*) a pica prost; ~ **sans encombre** a sosi cu bine; ~ **sur le clou** (*arg.*) a fi punctual; **ce sont des choses qui arrivent** se întâmplă; **cela peut arriver à tout le monde** I se poate întâmpla oricui; **en** ~ **à** a ajunge la; a ajunge să, a fi constrâns să; **il arrive que** întâmplător; se întâmplă să; **il arrive un moment où** vine și vremea când; **le malheur n'arrive jamais seul** un necaz nu vine niciodată singur; **ne pas ~ à la cheville / ceinture de qqn.** a nu ajunge nici la degetul cel mic al cuiva; **quoi qu'il arrive** orice s-ar întâmpla;

si le cas arrive dacă e / va fi cazul; **tout peut arriver** orice se poate întâmpla; **un jour arrivera où** va veni o zi când.

arrivisme *m.* arivism.

arriviste *adj., m., f.* arivist.

arrobas *m.* a rond, semn tipografic folosit la adresele electronice (@), *var.* **arobas**.

arrobase *f.* a rond, semn tipografic folosit la adresele electronice (@), *var.* **arobase**.

arrobe *f.* măsură spaniolă pentru greutate în valoare de 12,780 kg, *var.* **arobe**.

arroche *f.* (*bot.*) lobodă, căpriță, lobodă-de-drumuri.

arrogamment *adv.* (în mod) arrogant, cu aroganță.

arrogance *f.* aroganță, înfumurare, trufie, semeție.

arrogant, e *adj., m., f.* arrogant, înfumurat, trufaș, încrezut.

arroger (s') *vr.* a-și aroga / a-și lua / a-și atribui (un drept, o putere).

arroi *m.* (*inv.*) alai, suită; ● **en grand** ~ cu mare pompă, cu surle și trâmbițe.

arrondi, e *adj., f.* (*fon.*) (sunet) rotunjit; ● *m.* rotunjime, formă rotundă; (*mat.*) rotunjire; (*av.*) manevră de aterizare.

arrondir *vt.* a rotunji (*și fig.*); (*mar.*) a înconjura; ● *vr.* a se rotunji, a se umfla; (*inv.*) a-și mări (averea, domeniul, etc); ● ~ **les angles** a atenua neînțelegerile / asperitățile; ~ **sa pelote** a prinde / a strânge cheag, a pune bani la ciorap, a pune ban pe ban.

arrondissement *m.* rotunjire.

arrondissement *m.* (*admin.*) raion; arondisment; (*inv.*) rotunjire; (*p. ext.*) mărire, creștere.

arrondissement *m.* (*croit.*) aparat de rotunjit fuste.

arrosable *adj.* care poate fi udă / stropit.

arrosage *m.* stropire, stropit, udă; (*tele.*) largă difuzare; (*silv.*) stropit lemnelui (în depozitul de lemnărie); (*arg. mil.*) bombardament, mitraliere metodică; (*fam.*) bacșiș, șpagă.

arrosé, e *adj.* stropit; bogat în precipitații; irigat (de către un râu); (*fam., despre mâncare*) udă, însoțit de băutură, de alcool; ● **l'arroseur** ~ (*fig.*) persoană căzută în propria-i capcană, hoț păcălit; **café** ~ cafea cu alcool.

arrosement *m.* irigare; (*inv.*) stropire.

arrosé *vt.* a stropi, a uda (grădina, pomii); (*agr.*) a iriga; (*tele.*) a difuza, a emite (pe un sector vast); (*arg. mil.*) a bombarda, a mitralia metodic; (*fam.*) a însoți masa de băutură; (*fig.*) a bea (în cinstea unui eveniment), a uda; (*fig., fam.*) a împărți în stânga și-n dreapta; ● *vr.* a se stropi; (*fam., despre ocazii, evenimente*) a se uda, a se sărbători; ● ~ **ses galons** a bea în cinstea avansării în grad; ~ **son café** a pune alcool în cafea; ~ **son repas d'un bon vin** a bea un vin bun la masă; s'~ **la dalle du cou** a avea darul suptului, a trage / lua la măsă, a se pupa cu clondirul; **se faire** ~ (*fam.*) a se uda de la ploaie.

arroseur *m.* persoană care stropște; (*instr., maș.*) aparat de stropit, stropitoare; ● (*fig.*) l'~ **arrosé** persoană căzută în propria-i capcană.

arroseuse *f.* (*maș.*) autostropitoare, motostropitoare.

arrosoir *m.* stropitoare (de mână).

arrow-root *m.* (pl. *arrow-roots*) (*angl., bot*) arrow-root, plantă din Antile; feculă comestibilă extrasă din rădăcina acesteia.

arroyo *m.* (*geogr.*) șenal / canal care unește două cursuri de apă; (*rar*) defileu stâncos.

ars *m.* încheietura dintre membrele anterioare și pieptul unui cal.

arsenal *m.* arsenal; (*fig.*) cantitate mare (de arme), colecție.

arséniat *m.* (*chim.*) arseniat.

arsenic ¹ *m.* (*chim.*) arsenic, *simb.* As.

arsenic *m.* **blanc** (*chim., inv.*) șoricioaică.

arsenic *m.* **jaune** (*chim., inv.*) arsenic galben (sulfură).

arsenic *m.* **rouge** (*chim., inv.*) arsenic roșu (sulfură).

ARS - ART

arsenical, e *adj.* (*chim.*) arsenical.
arsénicisme *m.* (*med.*) arsenicism, intoxicație cu arsenic.
arsénié, e *adj.* (*chim.*) arsenical.
arséniémie *f.* (*med.*) arseniémie.
arsénioux *adj. m.* (*chim.*) arsenios.
arsénique *adj. m.* (*chim., inv.*) arsenic; ● **acide** ~ (*chim.*) acid arsenic (H₃AsO₄).
arsénite *m.* (*chim.*) arsenit.
arséniure *m.* (*chim.*) arseniură.
arsénobenzène *m.* (*chim.*) arsenobenzen.
arsénolithe *m.* (*chim., mineral.*) arsenolit.
arsénopyrite *f.* (*mineral.*) arsenopirită.
arsis *adj. masc.* (*despre pădure, arbori, se folosește numai cu bois*) distrus de foc.
arsine *f.* (*chim.*) arsină.
arsis *m.* (*stil., în poezia clasică greacă*) arsis, silabă neaccentuată; (*fon.*) arsis, accent tonic; (*muz.*) timp slab / neaccentuat.
arsouille *adj., m., f.* (*fam., inv.*) derbedeu, golan, lichea.
art¹ *m.* artă; (*inv.*) măiestrie, pricepere, meșteșug, îndemănare; manieră, tehnică; (*inv., livr.*) artefact, artificialitate; meserie; ● **cinéma d'~ et d'essai** cinematografie de artă și experimentală; **critique d'~** critic de artă; **histoire de l'~** (*artă*) istoria artei; **l'~ pour l'~** artă pentru artă; **l'homme de l'~** specialistul; **le huitième** ~ a opta artă, televiziunea; **le neuvième** ~ a noua artă, benzile desenate; **le noble** ~ boxul; **le septième** ~ a șaptea artă, cinematografia; **les ~s de l'espace** artele spațiului; **les ~s du temps** artele timpului; **dans les règles de l'~** ca la carte, cum scrie la carte, artistic; **livre d'~** carte cu reproduceri; **œuvre d'~** operă de artă; **ouvrage d'~** lucrare de artă; **sociologie de l'~** sociologia artei; **ville d'~** oraș bogat în opere de artă; ● (*în expr. cu verbe*) **avoir l'~ et la manière** a fi priceput, a fi manierat; **c'est du grand** ~ știe (meserie); **c'est l'enfance de l'~** e un joc de copii; **faire qqch. pour l'amour de l'~** a face ceva de amorul artei.
art m. à thèse artă cu tendință.
art m. abstrait artă abstractă.
art m. appliqué (*artă*) artă practică.
art m. contemporain artă contemporană.
art m. culinaire artă culinară.
art m. d'agrément (*artă*) artă de agrement.
art m. déco (*fam., cu maj.*) artă decorativă.
art m. décoratif (*artă*) artă decorativă.
art m. dramatique artă dramatică.
art m. figuratif artă figurativă.
art m. libéraux (*folosit la pl.*) arte liberale.
art m. lyrique artă lirică.
art m. martial (*folosit la pl.*) arte marțiale.
art m. mécanique (*inv., artă, folosit la pl.*) arte manuale.
art m. ménager (*artă, folosit la pl.*) arte menajere.
art m. militaire artă militară.
art m. nouveau (*cu maj.*) artă nouă, artă nouă.
art m. plastique (*artă, folosit la pl.*) arte plastice.
art m. poétique artă poetică.
art m. utilitaire artă angajată.
artefact *m.* artefact.
artel *m.* (*ec. pol., ist.*) artel.
artémise *f.* (*bot.*) peliniță, var. **armoise**.
artère *f.* arteră (*și fig.*).
artéri- (*afix.*) arteri(o)-, prefixoid cu semnificația „arteră”.
artériectasie *f.* (*med.*) arteriectazie.
artériectomie *f.* (*chir.*) arteriectomie.
artériel, elle *adj.* (*anat.*) arterial.
artério- (*afix.*) arterio-, prefixoid cu semnificația „arteră”.
artériogramme *m.* (*med.*) arteriogramă, sfigmogramă.

artériographie *f.* (*med.*) arteriografie.
artériole *f.* (*anat.*) arteriolă.
artériologie *f.* (*anat.*) arteriologie.
artériopathie *f.* (*med.*) arteriopatie.
artériorragie *f.* (*med.*) arterioragie.
artérioscléreux, euse *adj., m., f.* (*med.*) arteriosclerotic.
artériosclérose *f.* (*med.*) arterioscleroză.
artériosténose *f.* (*med.*) arteriostenoză, stenoză arterială.
artériotome *m.* (*chir., instr.*) arteriotom.
artériotomie *f.* (*chir.*) arteriotomie.
artérite *f.* (*med.*) arterită.
arteritique *adj., m., f.* (*med.*) arteritic.
artésien, enne *adj.* artezian; ● *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* (locuitor din regiunea Artois (Franța)); ● **puits** ~ izvor artezian.
arthralgie *f.* (*med.*) artralgie.
arthrectomie *f.* (*med.*) artrectomie.
arthrite *f.* (*med.*) artrită.
arthritique *adj. m., f.* (*med.*) artrit.
arthritisme *m.* (*med., inv.*) artritism.
arthro- (*afix.*) arthro-, prefixoid cu semnificația „încheietură”, „articulație”.
arthrodèse *f.* (*chir.*) artodeză.
arthrodie *f.* (*anat.*) artrodie.
arthrodynie *f.* (*med.*) artrodinie, artralgie.
arthrogramme *m.* (*med.*) artrogramă.
arthrographie *f.* (*med.*) artrografie.
arthrogrypose *f.* (*med.*) artrogripoză.
arthrologie *f.* (*anat.*) artrologie.
arthrolyse *f.* (*chir.*) artroliză.
arthropathie *f.* (*med.*) artropatie.
arthroplastie *f.* (*chir.*) artroplastie.
arthropodes *m. pl.* (*zool.*) artropode, articulate.
arthroscopie *f.* (*med.*) artroscopie, examinare endoscopică a unei cavități articulare.
arthrose *f.* (*med.*) artroză.
arthrosique *adj.* (*med.*) artrozic, suferind de artroză.
arthrotomie *f.* (*chir.*) artrotomie.
artichaut¹ *m.* (*bot.*) anghinare; ● ~ **à la barigoule** (*cul.*) anghinare umplute și prăjite în ulei de măsline; **cœur d'~s** inimă de anghinare; **avoir un cœur d'~** (*fam.*) a fi flușturatic, a fi inimă zburdalnică.
artichaut m. d'Espagne (*bot.*) bostan-alb.
artichaut m. d'hiver (*bot.*) nap.
artichaut m. de Jérusalem (*bot.*) bostan-alb.
artichaut m. du Canada (*bot.*) nap.
artichaut m. nouveau (*cul.*) sos cu piper.
artichaut m. sauvage (*bot.*) turtă.
artichautière *f.* (*agr.*) teren cultivat cu anghinare; (*bucăt.*) recipient în care se gătește anghinare.
article¹ *m.* articol (*și gram.*); (*ec.*) marfă; (*jur.*) capitol, punct, paragraf; (*zool., la artropode*) articulație; ● (*în expr. fără verbe*) **intérogatoire sur faits et articles** (*jur.*) interogatoriu pe fapte și articole; **pour / sur cet** ~ la acest capitol; ● (*în expr. cu verbe*) **être à l'~ de la mort** a fi pe moarte, a-i sosi / a-i veni cuiva ceasul; **faire l'~** a face reclamă, a-și lăuda marfă; **predre qqch. pour ~ de foi** (*livr.*) a lua ceva drept literă de evanghelie / de lege.
article m. d'exportation marfă / articol de export.
article m. de budget articol de buget.
article m. de commerce (*ec.*) articol de comerț, marfă.
article m. de compte (*fin.*) articol de cont.
article m. de consommation courante articol / marfă de larg consum.
article m. de dictionnaire (*lit.*) intrare.
article m. de foi (*bis.*) literă de evanghelie, dogmă.

ART - ASC

article m. de fond (*lit.*) articol de fond, editorial.
article m. de loi (*jur.*) articol de lege.
article m. de Paris (*fam., folosit la pl.*) mici articole de lux din toaleta feminină.
article m. défini (*gram.*) articol hotărât.
article m. indéfini (*gram.*) articol nehotărât.
article m. ménager (*folosit la pl.*) articole de menaj.
article m. raboté (*tehn.*) marfă rindeluită.
articulaire adj. (*anat.*) articular.
articulateur m. (*fon.*) organ de vorbire (buze, limbă etc.).
articulation¹ *f.* articulare; articulație; (*mec*) articulație; (*jur.*) prezentare punctuală, în scris, a faptelor; (*fig.*) imbricare, suprapunere parțială (a două procese).
articulation f. à la Cardan (*mec.*) articulație cardanică.
articulatoire adj. (*fon.*) articulătoriu.
articulé, e adj. (*zool., fon.*) articulat; ● *m. pl.* (*zool.*) articulate, artropode; ● ~ **dentaire** angrenarea dinților maxilarelor.
articuler vt. a articula, a pronunța; a afirma cu tărie (un fapt, o părere); (*jur.*) a prezenta punct cu punct, a enumera pe articole; (*anat., tehn., cu prep. à, avec*) a articula, a îmbina; ● *vr.* a se articula, a se îmbina; (*fig.*) a se realiza / a lua naștere; (*fig., despre ansambluri*) a se constitui în elemente distincte; ● ~ **des épreuves** a aduce dovezi punct cu punct; **bien** ~ a pronunța clar; **mal** ~ a pronunța neclar, a se bălbați.
articulet m. (*fam.*) scurt articol de ziar, articolaș.
artifice m. artifițiu, subterfugiu, șiretluc; (*înv.*) pricepere, artă; *m. pl.* artifiții; ● ~ **de calcul** artifițiu de calcul; **feu d'**~ foc de artifiții (*și fig.*).
artificialité f. artificialitate.
artificial, elle adj. artificial; creat de gândirea omenească / de civilizație; (*tehn.*) fabricat, făcut; (*antrop.*) nenatural, articial; (*despre comportament*) prefăcut, afectat, forțat; (*despre realități, fapte*) artifițial; ● **insémination / fécondation** ~ **elle** inseminare artifițială; **intelligence** ~ **elle** inteligență artifițială; **escalade** ~ **elle** escaladă artifițială; **les paradis** ~ **s** desfătarea drogurilor; **satellite** ~ satelit artifițial.
artificiallement adv. (în mod) artifițial, prefăcut; arbitrar.
artificier m. artifițier.
artificieusement adv. (*livr.*) cu viclenie, cu șiretenie.
artificieux, euse adj. (*livr.*) șiret, viclean.
artiflot m. (*arg.*) tunar, artilerist.
artillerie¹ *f.* (*mil.*) artilerie; ● **bataillon d'**~ (*mil.*) batalion de artilerie; **grosse** ~ (*mil.*) artileria grea; **groupe d'**~ (*mil.*) unitate de artilerie; **soldat d'**~ (*mil.*) artilerist; **faire donner l'**~ (*loc. fam.*) a ataca în forță / cu artileria grea.
artillerie f. antiaérienne (*mil.*) artilerie antiaeriană.
artillerie f. antichar (*mil.*) artilerie antitanc.
artillerie f. atomique (*mil.*) artilerie atomică.
artillerie f. d'assaut (*mil.*) artilerie de asalt.
artillerie f. de campagne (*mil.*) artilerie de companie.
artillerie f. de marine (*mil.*) artilerie navală.
artillerie f. légère (*mil.*) artilerie ușoară.
artillerie f. lourde (*mil.*) artilerie grea.
artilleur m. (*mil.*) artilerist.
artimon m. (*mar.*) artimon; velă artimon
artiodactyles m. pl. (*zool.*) artiodactile.
artiozoaire m. (*zool., înv.*) artiozoar, animal cu simetrie bilaterală.
artisan, e m., f. artizan, meșteșugar; (*fig.*) cauza / autorul / meșterul unui lucru.
artisanal, e adj. artizanal, meșteșugăresc.
artisanalelement adv. (în mod) artizanal.
artisanat m. artizanat; breaslă.
artisan m. (*înv.*) molie.

artiste¹ *m., f.* artist; (*teatru, cinem.*) actor; (*lit.*) scriitor; (*fig.*) fantezist; (*înv.*) meșter / meseriaș priceput; ● ~ **capillaire** (*ironic*) (mare) coafor; ~ **culinaire** (*ironic*) mare bucătar, artist bucătar; ~ **peintre** pictor artist; **tempérament d'**~ fire de artist.
artiste² *adj.* (de) artist; ● **le style** ~ (*lit., peior*) stilul artist, literatura simbolistă.
artistemement adv. cu artă, cu rafinament, cu simț estetic; (*înv.*) cu îndemânare.
artistique adj. artistic; ● **flo** ~ efect de vag cu scop estetic.
artistiquement adv. (în mod) artistic, cu artă; din punct de vedere artistic.
artocarpe (*bot.*) arbore-de-pâine.
artocarpus (*bot.*) arbore-de-pâine.
artothèque f. artotecă, organism / instituție care se ocupă cu împrumutul de opere de artă sau de reproduceri.
arum m. (*bot.*) rodul pământului (*arum maculatum*), *var. gouet*.
arum m. tacheté (*bot.*) cosor (*arum maculatum*).
aruspice m. (*la romani*) prezicător, ghicitor.
arvale m. (*relig.*) arval.
aryen, enne m., f. (*ist., cu maj.*) arian; (*adj.*) arian, referitor la arieni; ● **la race** ~ **enne** rasa ariană.
arylamine f. (*chim.*) arilamină.
arylation f. (*chim.*) arilare.
aryle m. (*chim.*) aril.
aryténoïde adj., m. (*anat.*) aritenoid.
aryténoïdectomie f. (*chir.*) aritenoidectomie.
arythmie f. (*med.*) aritmie.
arythmique adj. aritmic, neregulat.
as m. (*la jocul de cărți și fig.*) as; (*la zar*) unu; (*la pronosticuri hipice*) numărul unu; (*la restaurant*) masa cu numărul unu; (*la caiac*) cărmaci; (*la tenis*) as; (*fig., despre persoane*) as, campion; (*ironic, despre persoane*) fenomen; ● (*în expr. fără verbe*) l'~ **de pique** (*fam.*) târțița; **brélan d'**~ brelan de ași; **carré d'**~ careu de ași; l'~ **des** ~ cel mai bun dintre cei buni; **quel** ~ ! Ce fenomen!; ● (*în expr. cu verbe*) **c'est un** ~ e as, e foarte bun; **être (plein) aux as** (*pop.*) a fi putred de bogat, a fi blindat cu lovele; **être ficelé / fagoté comme l'**~ **de pique** a fi îmbrăcat ca un pui de bogdaproste; **passer qqch. à l'**~ (*pop.*) a ascunde ceva, a escamota; a nu i se plăti, a rămâne mofluz.
ASA m. invar. (*foto., angl., abr. American Standard Association*) ASA, unitate ce desemnează indicii de sensibilitate ai emulsiilor fotografice.
asana f. asana, postură yoga.
asbeste m. (*mineral.*) azbest.
asbestose f. (*med.*) azbestoză.
ascaride m. (*entom., med., vet.*) ascarid, vierme intestinal.
ascaridiase f. (*med.*) ascaridioză.
ascaridiöse f. (*med.*) ascaridioză.
ascaris m. (*zool.*) ascarid, vierme intestinal.
ascendance¹ *f.* (*astrol.*) ascendență, linie genealogică, origine; (*astron.*) ascendență, mișcare ascendență.
ascendance f. thermique (*meteo.*) ascendență termică, ascensiune de aer cald.
ascendant¹, *e adj.* ascendent (*și astron.*); urcător, suitor, progresiv; ● **marche** ~ **e** (*fig.*) evoluție, progres; **progression** ~ **e** (*mat.*) progresie ascendență.
ascendant² *m.* (*astron.*) ascendență; (*astrol.*) ascendent; (*ref. la persoane*) ascendent, autoritate morală, influență, fascinație; ● *m. pl.* (*jur.*) ascendenți; ● **avoir / exercer de l'**~ **sur qqn.** a avea influență asupra cuiva.

ASC - ASP

ascenseur¹ *m.* ascensor, lift; (*info.*) cutie de derulare, scroll box, elevator; ● **garçon d'**~ liftier; **renvoyer l'**~ (*loc. fam.*) a plăti cu aceeași monedă.

ascenseur m. à poisson (*piscicultură*) dispozitiv care permite peștilor să depășească un baraj, urcând cursul unei ape.

ascenseur-descenseur *m.* ascensor, lift.

ascension *f.* ascensiune, urcare, ridicare; (*cu maj., relig.*) înălțare, sărbătoarea înălțării; (*alpinism*) escaladare, escaladă; (*fig.*) creștere, dezvoltare, progres; promovare; ● **faire des** ~s a face alpinism / escaladă.

ascensionnel, elle *adj.* ascensional, care tinde / face să urce, suitor, urcător; ● **parachutisme** ~ (*sport*) parașutism practicat cu ajutorul unui automobil sau al unei bărci cu motor; **vitesse** ~**elle** (*av.*) viteză ascensională.

ascensionner *vt.* a ascensiona, a urca, a face o ascensiune / o urcare; (*alpinism*) a escalada, a face alpinism.

ascensionniste *m., f.* alpinist, persoană care face ascensiuni (pe munte).

ascèse *f.* asceză; (*p. ext.*) privare.

ascète *m.* (*relig.*) ascet, sihastru, pustnic, anahoret; ● **mener une existence d'**~ a duce o viață austeră / de ascet.

ascétique *adj.* ascetic; auster, monahal; ● *f.* (*teol.*) ascetică.

ascétisme *m.* (*relig.*) ascetism; (*p. ext.*) asceză, viață austeră.

ascidie *f.* (*bot.*) ascidie; ● *f. pl.* (*zool.*) ascidii.

ASCII *m., adj.* (*info., angl., abr.*) **American Standard Code for Information Interchange** (cod) ASCII.

ascite *f.* (*med.*) ascită.

ascitique *adj., m., f.* (*med.*) ascitic.

asclépiadaceés *f. pl.* (*bot.*) asclepiadacee.

asclépiade *m.* (*stil.*) asclepiad; (*med.*) asclepiad, membru al corporației medicilor greci; ● *f.* (*bot.*) asclepiad.

ascomycètes *m. pl.* (*bot.*) ascomicete.

ascorbique *adj.* (*chim.*) ascorbic; ● **acide** ~ acid ascorbic.

ascospore *f.* (*bot.*) ascospor.

asdic *m.* (*mil., mar.*) sonar, hidrolocator; (*tehn.*) asdic.

ase¹ *f.* (*pl. ases*) (*în expr.*) ~ **fétide** assa foetida, rășină cu proprietăți antispasmodice; ● **les** ~s enzimele.

-ase² (*afix.*) –ază, prefixoid care desemnează anumiți fermenți (enzime).

aséismicité *f.* aseismicitate.

aséismique *adj.* aseismic.

aselle *m.* (*zool.*) crustaceu de apă dulce (izopode).

asémanticité *f.* (*lingv.*) asemantism, lipsa sensului (unei fraze).

asémantique *adj.* (*despre o frază*) asemantic, fără sens.

asepsie *f.* (*med.*) asepsie.

aseptique *adj.* (*med.*) aseptice.

aseptisation *f.* (*med.*) aseptizare.

aseptisé, e *adj.* (*med.*) aseptizat, sterilizat; (*fig.*) plat, tern; (*fig., despre medii*) curățat, purificat; ● **vocabulaire** ~vocabulary neutru, șters, lipsit de originalitate / de sensibilitate.

aseptiser *vt.* (*med.*) a aseptiza, a steriliza; (*fig.*) a curăța (un cartier de oamenii periculoși), a elimina (elementele periculoase, nedorite).

asexualité *f.* (*biol.*) asexualitate, starea organismelor fără organe sau funcție sexuală.

asexué, e *adj.* (*biol.*) asexuat; (*fig., despre femei*) lipsită de feminitate, nefeminină; (*fig., despre bărbați*) lipsit de masculinitate, nemasculin; (*peior.*) frigid; ● **multiplication** ~e (*biol.*) reproducere asexuată / fără fecundație / prin diviziune.

asexuel, elle *adj.* (*inv.*) asexuat; (*biol.*) asexual, care nu are legătură cu sexul, care nu provine din unirea sexelor.

ashkénaze *m., f., adj.* evreu din țările germanice și slave.

ashram *m.* (*relig., în India*) ashram, loc de retragere și de inițiere spirituală alături de un guru.

asiadollars *m. pl.* (*fin.*) dolari depuși într-o bancă asiatică.

asiago *m.* (*cul., it.*) asiago, brânză italiană de vacă.

asialie *f.* (*med.*) asialie.

asiate *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* (*peior.*) asiatic.

asiatique *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* asiatic.

ASIC *m.* (*info., el., angl., abr.*) **Application Specific Integrated Circuit** ASIC, circuit integrat (cu o aplicație specifică).

asiento *m.* (*ist. Spaniei*) acordare de monopol comercial pentru comerțul cu sclavi.

asilaire *adj.* de azil, referitor la azilurile de bătrâni / psihiatrice.

asile¹ *m.* azil, ospiciu; (*inv.*) grădiniță, creșă; (*ist., inv.*) azil, adăpost, refugiu (*și fig.*); ● (*în expr. fără verbe*) **droit d'**~ **diplomatique** (*jur.*) drept de azil diplomatic; **droit d'**~ (*jur.*) drept de azil; **droit d'**~ **politique** (*jur.*) drept de azil politic; **l'**~ **des morts** (*livr.*) cimitirul; **le dernier** ~ (*livr.*) mormântul; ● (*în expr. cu verbe*) **accorder le droit d'**~ a acorda (dreptul de) azil; **demande l'**~ **politique** a cere azil politic.

asile *m.* **d'aliénés** (*inv.*) spital de nebuni.

asile *m.* **de nuit** adăpost / azil / centru de noapte.

asile *m.* **de vieillards** (*inv.*) azil de bătrâni.

asinien, enne *adj.* măgăresc, de măgar.

ASL *f.* (*ec., abr.*) **Analyse du Soutien Logistique, A.S.L.** A.S.L., Analiza Suportului Logistic.

ASM *adj.* (*mil., abr.*) **anti sous-marin** antisubmarin.

asociabilité *f.* asociabilitate, incapacitate de a trăi în societate.

asocial, e *adj., m., f.* (individ) asocial.

asocialité *f.* caracterul unei persoane asociate, nesociabilitate.

asomatognosie *f.* (*psih.*) asomatognozie, incapacitatea perceperii aspectului fizic.

asparagine *f.* (*biochim.*) asparagină.

asparagus *m.* (*bot.*) asparagus.

aspartam(e) *m.* aspartam, înlocuitor al zahărului.

aspartique *adj.* (*biochim. în expr.*) **acide** ~ acid aspartic.

aspe¹ *m.* (*iht.*) avat (*aspius aspius*).

aspe² *m.* (*tehn.*) vârtelniță (pentru depănarea firelor la gogoșile viermilor de mătase); *var.* **asple**.

aspect *m.* aspect; (*concret*) înfățișare, alură, formă; (*abstract*) perspectivă, unghi, latură, punct de vedere; (*astrol., gram.*) aspect; (*inv., livr.*) vedere; ● **à l'**~ de la vedere; **au premier** ~ la prima vedere (*și fig.*); **sous cet** ~ sub acest aspect / din acest punct de vedere; **avoir / offrir / présenter l'**~ de a avea aspectul / a semăna / a părea; **être né sous un heureux** ~ a se naște cu căiță, a se naște sub o stea norocoasă.

aspectif, ive *adj.* aspectiv, referitor la aspect.

asperge *f.* (*bot.*) sparanghel.

asperger *vt., vr.* a (se) stropi.

aspergès *m.* (*bis.*) sfeștoc; stropire cu apă sfințită (a credincioșilor la începutul slujbei).

aspergille *f.* (*bot.*) aspergil.

aspergillose *f.* (*med.*) aspergiloză.

aspergillus *m.* (*bot.*) aspergil.

aspérité *f.* asperitate, rugozitate; (*fig., livr.*) asprime, duritate.

aspermatisme *m.* (*med.*) aspermatisism.

asperme *adj.* (*bot.*) asperm, care nu produce semințe.

aspermie *f.* (*bot.*) aspermie, lipsa semințelor; (*med.*) aspermatisism.

asperseur *m.* (*agr.*) aspersor.

aspersion *f.* aspersiune, stropire, pulverizare; (*bis.*) aspersiune.

aspersoir *m.* ciur de stropitoare; (*bis.*) sfeștoc.

aspérule *f.* (*bot.*) vinăriță (*asperula odorata*).

asphaltage *m.* asfaltare; asfaltaj.

asphalté *adj.* asfaltat.

asphalte *m.* (*mineral.*) asfalt.

asphaltènes *m. pl.* (*mineral.*) asfaltene.

asphalter *vt.* (*constr.*) a asfalta.

ASP - ASS

asphaltier *m. (nav.)* asfaltier.
asphaltique *adj. (mineral.)* asfaltic.
asphodèle *m. (bot.)* asfodelă.
asphyxiant, e *adj. (med.)* asfixiant; (*fig.*) înăbușitor, asfixiant.
asphyxie *f. (med.)* asfixie; (*ec.*) paralizie (a unui sector economic); (*fig.*) înăbușeală, opresiune.
asphyxié, e *adj., m., f. (med.)* asfixiat; (*fig.*) înăbușit, oprimat.
asphyxier *vt., vr.* a (se) asfixia (*și fig.*).
aspi *m. (abr., fam., mil.)* grad între plutonier-major și sublocotenent.
aspic *m. (zool.)* specie de viperă; (*cul.*) aspic, piftie; (*bot.*) levănțică masculină; ● **une langue d'**~ (*despre femei*) viperă, răutate, limbă afurisită.
aspidistra *m. (bot.)* lăcrămioară-asiatică.
aspirant ¹, *e m., f. (inv.)* aspirant, candidat; ● *m. (mil.)* subofițer (aspirant) la gradul de ofițer (în urma unor studii de specialitate); (*mar.*) aspirant.
aspirant ² *e adj.* aspirant, care aspiră.
aspirateur *adj., m. (instr., tehn.)* aspirator; ● **passer l'**~ a da cu aspiratorul.
aspirateur-balai *m.* aspirator cu perie.
aspirateur-traîneau *m.* aspirator fără tub.
aspiration *f.* aspirație, vis, năzuință; (*mec., fiz. mol.*) aspirare; (*fon.*) aspirare, aspirație; (*fiziol.*) aspirație, inspirație; ● **par** ~ (*chir.*) prin aspirație.
aspiratoire *adj.* aspirator.
aspiré, e *adj. (fon.)* aspirat.
aspire-batteur *m. (pl. aspiro-batteurs)* aspirator-bătător (utilizat și pentru bătutul covoarelor).
aspirer *vt.* a aspira; (*despre fluide*) a inspira; a inhala, a absorbi; (*fon.*) a aspira; ● *vi. (cu prep. à)* a aspira, a năzui (la).
aspirine *f. (farm.)* aspirină; ● **blanc comme un cachet d'**~ (*fam.*) alb ca brânza.
aspiro-batteur *m. (pl. aspiro-batteurs)* aspirator-bătător (utilizat și pentru bătutul covoarelor).
asple (*tehn., seric., instr.*) vârtelniță (pentru depănarea firelor la gogoșile viermilor de mătase); *var. aspe.*
asplénium *m. (bot.)* asplenium, ferigă ornamentală din familia polipodiaceelor.
aspre *f.* colină pietroasă și aridă (*Franța*).
asque *m. (bot.)* ască.
assa-fœtida *f. invar.* assa foetida, rășină cu proprietăți antispasmodice, *v. ase.*
assagi *adj.* înțelept, deșteptat (la minte), devenit mai deștept; (*p. ext.*) liniștit, potolit, cumișit.
assagir *vt., vr.* a (se) înțelepți, a deveni mai înțelept / mai deștept; (*p. ext.*) a (se) cumiști (*și fig.*); a (se) calma, a (se) tempera, a (se) potoli, a (se) domoli.
assagissement *m.* deșteptare (la minte), înțelepțire; (*p. ext.*) cumișire, potolire.
assai *adv. (muz., it.)* assai, foarte.
assaillant, e *adj., m., f.* agresor, atacant, atacator, (persoană) care ia cu asalt; (*mil., colectiv*) trupă de asalt.
assaillir *vt.* a asalta, a asedia, a ataca, a lua cu asalt (*și fig.*); (*cu prep. par, de*) a copleși, a asalta (cu ceva); (*abstract, fig.*) a chinui, a înnebuni.
assainir *vt.* a asana; (*inv.*) a dezinfecța; (*ec.*) a redresa, a stabiliza, a echilibra; (*fig.*) a purifica; ● ~ **une monnaie** a stabiliza / a redresa o monedă.
assainissement *m. (constr., hidr., agr.)* asanare; (*ec.*) redresare, stabilizare, însănătoșire (economică); (*fig.*) purificare.
assainisseur *m. (tehn.)* asanator, dezodorizant.
assaisonnant, e *adj. (cul.)* care condimentează; ● **plantes** ~*es* verdețuri.
assaisonné, e *adj.* condimentat.

assaisonnement *m. (cul.)* condimentare, asezonare; condiment; (*fig.*) sarea și piperul (unui lucru, eveniment, etc.).
assaisonner *vt.* a asezona, a da gust (mâncării), a drege (mâncarea), a condimenta; (*fam., inv.*) a se purta aspru, a dojeni; ● ~ **qqn. aux petits oignons** a se purta sever / dur cu cineva.
assamais *m. (lingv.)* limbă vorbită în Assam, assameză.
assassin, e *adj., m.* asasin, ucigaș, criminal.
assassinat *m.* asasinat, crimă, ucidere (*și fig.*).
assassiner *vt.* a asasina, a ucide, a omorî; (*p. ext., peior.*) a masacra; a zdrobi, a da în cap; (*fig.*) a distruge, a nimici; (*fig., fam.*) a pisa, a plictisi de moarte; ● ~ **qqn. du regard** a omorî din priviri pe cineva.
assaut *m.* asalt (*și fig.*), ofensivă; (*sport*) atac; (*la scrimă*) asalt; ● **donner l'**~ a lua cu asalt; **faire ~ de** a lupta cu învingătorul; a rivaliza; **faire un ~ d'armes** (*scrimă*) a ataca; **prendre d'**~ a lua cu asalt (*și fig.*).
asseau *m. (tehn.)* ciocan de șindrilar.
assèchement *m.* (de)secare, asanare.
assécher *vt., vr.* a seca, a drena, a asana; a vida, a goli; ● *vi. (mar., ref. la porturi)* a seca la maree.
assemblage ¹ *m. (tehn.)* asamblaj; îmbinare, asamblare; (*despre lucruri*) aranjare, combinare, amestec; **langage d'**~ (*info.*) limbaj de asamblare.
assemblage *m. à chevilles* (*tehn.*) asamblare în cuie / în cepuri.
assemblage *m. à clous* (*tehn.*) asamblare în cuie.
assemblage *m. à onglet* (*tehn.*) asamblare prin ongleu.
assemblage *m. à oreilles* (*tehn.*) asamblare cu urechi.
assemblage *m. à tenon et mortaise* (*tehn.*) asamblare cu cepuri și canelură.
assemblage *m. à vis* (*tehn.*) asamblare în șuruburi.
assemblage *m. par application et collage* (*tehn.*) asamblare prin lipire.
assemblage *m. par emboîtement* (*tehn.*) asamblare prin îmbucare.
assemblage *m. par soudure* (*tehn.*) îmbinare prin sudură.
assemblé *m.* pas de balet, salt pe un picior cu aterizare pe ambele picioare lipite.
assemblée ¹ *f.* adunare, asistență, public; întrunire; (*inv.*) reunire; (*cu maj., în Franța*) Adunarea Națională, clădirea Adunării Naționale.
assemblée *f. administrative et politique* adunare administrativă și politică.
assemblée *f. constituante* adunare constituantă.
assemblée *f. consultative* adunare consultativă.
assemblée *f. délibérative* adunare deliberativă / consultativă.
assemblée *f. ecclésiastique* adunare ecleziastică.
assemblée *f. européenne* parlamentul european.
assemblée *f. générale* adunare generală.
assemblée *f. judiciaire* adunare judiciară.
assemblée *f. juridictionnelle* adunare juridică.
assemblée *f. législative* adunarea legislativă, parlament.
assemblée *f. législative nationale* adunarea legislativă națională.
assemblée *f. nationale* adunarea națională.
assemblée *f. politique* întrunire politică.
assemblée *f. représentative* adunare reprezentativă.
assemblée *f. souveraine* adunare suverană.
assembler *vt.* a aduna, a strânge laolaltă; (*tehn.*) a îmbina, a asambla, a monta; (*inv.*) a uni, a lega; a reuni; ● *vr.* a se aduna, a se reuni; (*la dans*) a uni în echer câlcâiul drept de mijlocul câlcâiului stâng; ● **machine** à ~ (*tipogr.*) mașină de asamblat; **qui se ressemble s'assemble / qui s'assemble se ressemblent** (*prov.*) cine seamănă se-adună.
assembleur *m.* asamblor (*și info.*).

ASS - ASS

assembleuse *f.* (*tipogr.*) mașină de asamblat.

assener / asséner *vt.* a trage (o lovitură puternică), a trânti (niște vorbe); ● ~ **une gifle à qqn.** a arde o palmă cuiva; ~ **une réplique** a trânti o replică (brutală).

assentiment *m.* asentiment, consimțământ; aprobare, acord; ● **donner son** ~ a-și da asentimentul / consimțământul; **faire un signe d'** ~ a face un semn de aprobare.

asseoir *vt.* a așeza; a întemeia; (*abstract*) a întări, a fundamenta; (*fin.*) a stabili, a determina (o bază de calcul); ● *vr.* a se așeza, a sta jos; ● ~ **qqn. sur le trône** a înscăuna pe cineva; **faire** ~ a invita pe cineva să ia loc; **je m'assois dessus** (*loc. fam.*) mă doare fix în cot, puțin îmi pasă; **s'** ~ **à califourchon** a se așeza călare; **s' ~ en tailleur** a se așeza turcește; **s' ~ sur ses talons** a se lăsa pe vine.

assermentation *f.* (*în Elveția*) prestare de jurământ.

assermenté, e *adj.* care a depus jurământ; ● **prêtres ~s** (*ist.*) preoții care au depus jurământul de credință față de constituția civilă a clerului.

assermenter *vt.* a lua jurământul (unui funcționar, unui militar). **assertif, ive** *adj.* asertiv.

assertion *f.* aserțiune, afirmație.

assertorique *adj.* (*log.*) asertoric; ● **jugement** ~ judecată asertorică .

asservi, e *adj.* aservit, subjugat.

asservir *vt.* a aservi, a subjugă, a robi; (*inv.*) a stăpâni, a domina; ● *vr.* a se supune, a fi supus / servil.

asservissant, e *adj.* înrobitor.

asservissement *m.* subjugare, înrobire, opresiune, supunere; (*autom.*) aservire, dispozitiv de contrareacție.

asservisser *m.* (*info.*) sistem de reglare-control; (*inv.*) cel care subjugă.

assesseur *m.* asesor, adjunct, asistent; (*jur.*) asesor; (*sport*) arbitru de tușă.

assette *f.* (*tehn., instr.*) ciocan de șindrilar, *var.* **asseau**.

assez *adv.* destul (de), suficient (de); (*afectiv*) oarecum, cât de cât; (*inv.*) mult; prea mult; (*cu prep. de, cantitativ*) destul, suficient de mult; (*cu prep. de, inv.*) mult, în număr mare; (*exclamativ, cu val. de interj.*) destul!, gata!, ajunge!; ● (*în expr. fără verbe*) ~ ... **pour** suficient de ... ca să / pentru a; **justement** ~ exact cât trebuie; **pas** ~ prea puțin, insuficient; **plus qu'** ~ prea mult, mai mult decât suficient; (*în expr. cu verbe*) **avoir ~ de** (*despre lucruri*) a avea destul / suficient, a fi mulțumit cu cât are; **c'est en** ~ gata, ajunge; **c'est** ~ (e) destul (că), ajunge (că); **en avoir** ~ a fi sătul până peste cap, a fi obosit de; **en voilà** ~ ajunge, pân-aici, gata.

assibilation *f.* (*fon.*) asibilare.

assidu, e *adj.* (*despre lucruri*) asiduu, susținut, sârguincios; (*ref. la persoane*) punctual, perseverent, insistent, stăruitor (pe lângă cineva).

assiduité *f.* asiduitate, regularitate, punctualitate; (*fig.*) zel; insistență, stăruință (pe lângă cineva); ● *f. pl.* (*inv., peior.*) insistență (față de o femeie).

assidument *adv.* asiduu, cu asiduitate, cu regularitate; insistent, stăruitor.

assiégé, e *adj., m., f.* asediat; atacat.

assiégeant, e *adj., m., f.* asediator.

assiéger *vt.* a asedia; a lua cu asalt, a încercui; (*fig.*) a obosi, a plictisi, a importuna; a chinui, a copleși.

assiette ¹ *f.* farfurie, blid; (*mar.*) asietă, echilibru (al unui vas); (*jur.*) bază de calcul; (*fig., inv.*) stare de spirit, dispoziție; (*inv.*) amplasament, poziție; (*inv., despre obiecte suprapuse, fixate*) echilibru, stabilitate; (*inv., despre cavaleri, călăreți*) poziție / ținută în șa; (*fig., livr.*) fundație, stabilitate; (*lit., fig.*) bază, așezare, stabilitate; ● **l' ~ au beurre** găina care face ouă de aur; **piqueur d'** ~ (*inv.*) linge-blide; ● (*în expr. cu verbe*)

avoir une bonne ~ a se ține bine în șa, a avea o ținută bună în șa; **finir son** ~ a termina de mâncat, a-și termina porția; **ne pas être dans son** ~ a nu fi în apele sale; **se fourrer le nez dans son** ~ a-și băga nasul în farfuria lui, a-și vedea de farfuria lui; a nu-și băga nasul unde nu-i fierbe oala; **sortir de son** ~ a-și ieși din pepeni, a ieși din ale lui.

assiette *f.* **à dessert** (*bucăt.*) farfurie de desert.

assiette *f.* **à poisson** (*bucăt.*) farfurie de pește.

assiette *f.* **à soupe** (*bucăt.*) farfurie de supă.

assiette *f.* **anglaise** (*cul.*) gustare din mezeluri.

assiette *f.* **creuse** (*bucăt.*) farfurie adâncă.

assiette *f.* **fiscale** (*fin.*) bază de calcul a impozitului.

assiette *f.* **plate** (*bucăt.*) farfurie întinsă.

assiette *f.* **profonde** (*bucăt., în Belgia*) farfurie adâncă.

assiettée *f.* conținutul unei farfurii, o farfurie de.

assignable *adj.* care poate fi atribuit.

assignat *m.* (*ist.*) assignat.

assignation ¹ *f.* (*jur.*) citație; consemnare; (*jur., fin.*) atribuire, alocare.

assignation *f.* **à domicile** (*jur.*) consemnare la domiciliu.

assignation *f.* **à résidence** (*jur.*) arest la domiciliu.

assigner *vt.* (*despre bunuri*) a atribui; (*fin., despre sume*) a aloca, a afecta; (*jur.*) a cita, a chema în instanță; a consemna; (*despre durată, activități*) a fixa, a determina, a delimita; (*despre proprietăți, caracteristici*) a da, a atribui, a conferi; ● ~ **à résidence** a consemna la domiciliu.

assimilable *adj.* asimilabil; comparabil.

assimilant, e *adj.* asimilant.

assimilateur, trice *adj.* asimilator (*și fig.*).

assimilation *f.* asimilare; (*fiziol., fon.*) asimilație.

assimilé, e *adj.* asimilat, integrat; ● *m.* asimilat; (*mil.*) militar sau civil a cărui situație e asimilată celei a membrilor unităților combatante.

assimiler *vt.* a asimila; a asemăna, a confunda; ● *vr.* a se asimila, a se compara, a se asemăna.

assis, e *adj.* așezat; (*fig.*) stabil, ferm, sigur, așezat; ● **assis!** (*comandă la câini*) șezi!; **être** ~ a sta jos; **être ~ entre deux chaises** (*fam.*) a se afla într-o situație nesigură; **magistrature** ~ **e** (*jur.*) corp de magistrați care stau așezați (în sala de judecată); **places** ~ **es** locuri pe scaun; **scier la branche sur laquelle on est** ~ a-și tăia craca de sub picioare.

assise ¹ *f.* asiză, rând orizontal de pietre; (*geol., biol.*) strat, țesut; (*fig.*) bază, fundament; ● *f. pl.* ședință, congres, reuniune; (*jur.*) curte cu jurați; ● **la cour d'** ~ curtea cu jurați; **tenir ses ~s** a ține consiliu.

assise *f.* **génératrice** (*bot.*) țesut generator.

assise *f.* **pilifère** (*bot.*) țesut pilifer.

assise *f.* **subéreuse** (*bot.*) țesut suberos.

assistantat *m.* (*edu.*) asistanat, funcția de asistent (în învățământul superior); (*peior.*) asistentă socială; subvenție.

assistance ¹ *f.* asistență; (*colectiv*) public, adunare; (*despre acțiuni*) ajutor, ajutorare, serviciu; (*jur.*) asistență; ● (*în expr. fără verbe*) ~ **à personne en danger** ajutor acordat persoanelor aflate în pericol; **contrat d'** ~ contract de asistență; **l' ~ publique de Paris** (*cu maj.*) Asistența publică din Paris; **société d'** ~ societate de asistență; ● (*în expr. cu verbe*) **demander ~ auprès de qqn.** a cere ajutorul cuiva; **donner son** ~ a acorda asistență / ajutor; **les époux se doivent mutuellement fidélité, secours, ~** (*în Codul Civil*) soții își datorează fidelitate, ajutor, sprijin; **prêter son** ~ a acorda asistență / ajutor.

assistance *f.* **automobile** (*auto.*) asistență auto.

assistance *f.* **judiciaire** (*inv.*) ajutor judiciar.

assistance *f.* **juridique** asistență juridică.

assistance *f.* **médicale** asistență medicală.

ASS - ASS

- assistance f. publique** (*inv.*) ajutor social.
assistance f. technique asistență tehnică.
assistant¹, e m., f. asistent, adjunct, ajutor; ● m. pl. asistență, public.
assistant f. de direction asistent manager.
assistant f. sociale asistent social.
assistante¹ f. secretară; asistentă.
assistante f. maternelle asistență maternală.
assisté¹, e m., f. (*inv.*) persoană care beneficiază de asistență (financiară, socială etc.); (*peior.*) persoană care primește un ajutor.
assisté², e adj. asistat; (*inv.*) care beneficiază de asistență; (*tehn.*) servo; ● ~ **par ordinateur** (*info.*) asistat de calculator;
direction ~e direcție asistată, servodirecție; **freins** ~s frâne asistate, servofrână.
assister vi. a asista, a fi de față, a participa; ● vt. a asista (pe cineva) (*și jur.*); a fi lângă (un muribund); (*inv.*) a sprijini, a da ajutor; ● **Dieu vous assiste!** (*inv., fam., formulă adresată cuiva care strănuță*) Noroc!
assoce f. (*inv., fam.*) fotbal.
associatif, ive adj. asociativ; ● **loi de composition** ~ive (*mat.*) lege de compunere asociativă; **mémoire** ~ive memorie asociativă; **opération** ~ive (*mat.*) operație asociativă.
association¹ f. asociere, unire; asociație; ● ~ **d'idées** asociere de idei; **football** ~ fotbal; **libre** ~ (*psihan.*) asociere liberă.
association f. amicale asociație amicală (a persoanelor care au o profesie comună, o activitate comună).
association f. commerciale societate comercială.
association f. d'entreprises societate mixtă, joint.
association f. de consommateurs asociație de consumatori.
association f. de malfaiteurs bandă de răufăcători.
association f. déclarée asociație declarată.
association f. économique societate economică.
association f. internationale asociație / societate internațională.
association f. médicamenteuse asociere medicamentoasă.
association f. microbienne (*folosit la pl.*) asocieri microbiene.
association f. mutualiste asociație mutuală.
association f. politique asociație politică, partid politic.
association f. professionnelle asociație profesională.
association f. sportive asociație sportivă.
associationnisme m. (*filoz., psih., ec.*) asociaționism.
associationniste adj. asociaționist, referitor la asociaționism.
associativité f. (*mat., log.*) asociativitate.
associé¹, e m., f. asociat; partener, coleg.
associé², e adj. asociat; unit, legat; ● **membre** ~ membru asociat; (*jur.*) asociat, acționar.
associer vt. a asocia; (*despre persoane*) a uni, a lega; (*cu prep. à; ~ qqn. à qqch.*) a cointeresa, a lua ca asociat, a aduce în echipă / aproape; (*cu prep. à, despre lucruri*) a uni, a pune laolaltă; ● vr. a se asocia, a forma o societate (împreună); a-și lua ca asociat; (*cu prep. à, avec*) a se asocia, a se alătura, a se alia, a se uni, a se combina; (*cu prep. à, ref. la persoane*) a adera (la), a participa, a se implica (în).
assoiffé, e adj., m., f. însetat; (*fig., cu prep. de*) însetat, ahțiat, avid (după / de).
assoiffer vt. a înseta, a provoca setea.
asolement¹ m. (*agr.*) asolament.
asolement m. trienal (*agr.*) asolament trienal.
assoler vt. a cultiva în asolament.
assomant, e adj. (fam.) plictisitor (la culme), obositor, agasant; (*inv.*) dezolant, copleșitor.
assombrir vt., vr. a (se) întuneca (*și fig.*); (*fig.*) a (se) întrista, a (se) posomorî.
assombrissement m. întunecare, obscuritate; (*fig.*) întristare, posomorâre.
assommer vt. a asoma; a omorî (cu o lovitură puternică în cap); (*fig.*) a plictisi de moarte; (*fig., inv.*) a umili; (*inv.*) a zdrobi, a copleși, a incomoda, a abrutiza.
assommeur, euse m., f. ucigaș.
assommoir m. bătă, măciucă, ciomag, toroipan; (*inv.*) cârciumă proastă.
assomption f. (filoz.) asumare; (*angl.*) presupunere, ipoteză; (*log.*) premisă majoră; (*relig.*) înălțarea la cer a Fecioarei Maria; (*relig., cu maj.*) Adormirea Maicii Domnului.
assomptionniste m. (relig.) călugăr aparținând unei congregații fondate de Emmanuel d'Alzon.
assonance f. (stil.) asonanță.
assonancé, e adj. (stil.) cu asonanțe.
assonant, e adj. (stil.) asonant.
assorti, e adj. potrivit, asortat, armonizat; (*despre magazine*) bine aprovizionat.
assortiment m. asortiment; asortare, potrivire; (*despre obiecte*) set, serviciu; (*ec., tehn.*) lot, stoc; (*inv.*) căsătorie; ● ~ **de vaisselle** serviciu de veselă (masă).
assortir vt. a sorta, a adapta, a potrivi; (*rar, despre magazine*) a aproviziona; (*despre persoane*) a uni, a reuni; (*cu prep. de*) însoți (ceva) de; ● vr. a se sorta, a se potrivi; (*inv.*) a fi însoțit / îmbogățit / împodobit; (*rar*) a se aproviziona.
assortissant, e adj. (cu prep. à) care se asortează (la).
assoupi, e adj. ațipit; (*fig.*) atenuat, calmat.
assoupir vt., vr. a ațipi; (*fig.*) a (se) calma, a (se) atenua, a (se) stinge.
assoupiçant, e adj. adormitor, narcotic; (*fig.*) liniștitor, calmant.
assoupissement m. ațipire; (*fig.*) calmare; (*inv.*) lene, indolență.
assouplir vt., vr. a (se) face suplu, a (se) subția, a (se) mlădia; (*fig.*) a (se) îmblânzi.
assouplissage m. (text.) tratament pentru înmuierea fibrelor.
assouplissant m. balsam de rufe.
assouplissement m. mlădiere, slăbire, subțiere; (*fig.*) îmblânzire.
assouplisseur m. balsam de rufe; var. **assouplissant**.
assourdir vt. a asurzi, a înăbuși (un sunet); (*fig.*) a plictisi de moarte, a împuia capul; ● vr. (*ref. la sunete*) a se înăbuși, a se amortiza.
assourdissant, e adj. asurzitor.
assourdissement m. asurzire, surzenie.
assouvir vt. a(-și) potoli (foamea, ura, etc); (*fig.*) a-și satisface din plin (o dorință, o pasiune); ● vr. a se potoli; ● ~ **sa vengeance** a-și potoli setea de răzbunare.
assouvissement m. potolire, satisfacere; satisfacție.
assuétude f. adaptarea organismului la schimbări de mediu; (*med.*) dependență (de droguri).
assujetti, e adj. supus; fixat; ● m., f. (*jur., fin*) contribuabil, persoană obligată de lege să plătească un impozit, o taxă etc; ● **être ~ à l'impôt** a fi contribuabil.
assujettir vt. (inv., livr.) a supune, a subjugă, a cuceri; (*jur.*) a constrânge; (*tehn.*) a fixa, a lega, a imobiliza; (*mar., despre încărcături*) a arima; ● vr. (*livr.*) a (se) supune, a cuceri.
assujettissant, e adj. care obligă, constrânge.
assujettissement m. (inv., livr.) supunere, cucerire, înrobire, subjugare; (*tehn.*) fixare, imobilizare, legare; (*lit., inv.*) constrângere, apăsare, jug; (*jur.*) constrângere, supunere (față de lege); (*fig.*) robie.
assumer vt. a-și asuma, a lua asupra sa, a se ocupa (personal) de; a accepta (o situație, o consecință etc.); vr. a se accepta (pe sine).
assurable adj. (ec.) care poate fi asigurat.
assurance m. (alpinism) (dispozitiv de) asigurare.

ASS - AST

assurance ¹f. asigurare; (*stare de spirit*) siguranță, încredere (în sine), îndrăzneală; (*ec.*) asigurare; (*cu prep. de, inv.*) certitudine, ocnvingere, siguranță; ● *f. pl.* garanție; (*fam.*) asigurări, companie de asigurări; ● **compagnie d'~s** societate de asigurări; **en** ~ liniștit; **police d'~** poliță de asigurare; **prime d'~** primă de asigurare; **manquer d'~** a-i lipsi încrederea de sine; **parler avec** ~ a vorbi sigur pe sine; **perdre son** ~ a se fâstâci; **veuillez agréer l'~ de ma considération distinguée** (*formulă de încheiere a scrisorilor oficiale*) echivalentul lui „cu respect”, „cu stimă”.

assurance f. au tiers asigurare la terț.

assurance f. automobile asigurare auto.

assurance f. bagages asigurarea bagajelor.

assurance f. contre l'incendie asigurare împotriva incendiilor.

assurance f. contre la grêle asigurare împotriva grindinei.

assurance f. contre le vol asigurare împotriva furturilor.

assurance f. contre les accidents asigurare împotriva accidentelor.

assurance f. contre les bris de glace asigurare împotriva spargerii geamurilor.

assurance f. contre les dégâts des eaux asigurare împotriva inundațiilor.

assurance f. décès asigurare de deces.

assurance f. invalidité-vieillesse asigurare de invaliditate-bătrânețe.

assurance f. maladie asigurare de boală.

assurance f. maritime (*folosit la pl.*) asigurări maritime.

assurance f. maternité asigurare de maternitate.

assurance f. multirisques asigurare multirisic.

assurance f. sociale (*folosit la pl.*) asigurări sociale.

assurance f. sur la vie asigurare de viață.

assurance f. tierce asigurare casco, asigurare pentru toate riscurile.

assurance f. tierce collision asigurare casco.

assurance f. tous risques asigurare casco.

assurance f. vie asigurare de viață.

assurance-crédit f. (*pl. assurances-crédits*) (*fin.*) asigurare a creditorilor.

assuré ¹, e *adj.* (*jur.*) asigurat, garantat (prin contract); garantat; sigur (pe sine), îndrăzneț; (*alpinism.*) asigurat (în coardă), cap de coardă; (*livr.*) sigur, cert; ● **un air** ~ sigur pe el, un aer sigur.

assuré ² *m., f.* asigurat, persoană asigurată (la o societate de asigurări); ● **les ~s sociaux** persoanele cu asigurare socială; **être assuré tous risques** a fi asigurat pentru toate riscurile.

assurément *adv.* (*inv.*) (în mod) sigur, evident, cu siguranță, bineînțeles.

assurer *vt.* a asigura; (*despre spuse*) a afirma, a certifica, a asigura; (*despre lucruri, bunuri*) a asigura, a pune la adăpost (de pericole, de riscuri), a proteja; (*cu prep. de, despre lucruri*) a asigura de, a garanta pentru, a răspunde pentru; (*inv., despre persoane*) a liniști, a calma; a face mai sigur / mai stăpân (pe el); (*alpinism*) a asigura în coardă; (*inv., despre lucruri*) a garanta, a certifica, a da drept sigur; (*fam.*) a fi la înălțime; a se ocupa în mod eficient de ceva; ● *vr.* a se asigura; (*fără prep., despre lucruri*) a-și asigura, a-și procura, a se dota cu, a câștiga (încrederea, protecția); (*despre poziție, stabilitate*) a se fixa, a se așeza mai bine, a se fixa; (*cu prep. de, despre lucruri*) a rezerva, a pune deoparte, a reține; (*cu prep. de, despre persoane, lit.*) a controla, a supraveghea; a se lua de; (*cu prep. de, despre persoane, inv.*) a se asigura de sprijinul, a se alia, a-și apropia; (*cu prep. de*) a se asigura de, a controla, a verifica; (*cu prep. contre*) a se asigura împotriva, a se apăra, a se proteja, a se pune la adăpost de; a-și face o asigurare; (*inv., cu prep. dans, en, sur*) a se încrede în, a se

baza pe; ● ~ **le pavillon** (*mar.*) a asigura pavilionul, a arbora steagul și a trage o lovitură de tun; ~ **sa matérielle** (*pop.*) a-și asigura pâinea zilnică; ~ **sa voiture contre le vol** a-și asigura mașina contra furt; ~ **ses arrières** a-și asigura spatele; ~ **une chose** (*inv.*) a garanta un lucru; **s'~ d'une place** a rezerva un loc; **s'~ d'une somme d'argent** a păstra o sumă de siguranță; **s'~ la faveur de qqn.** a câștiga favorurile cuiva.

assureur m. (*fin.*) asigurator; (*la alpinism*) cel care asigură în coardă, al doilea în coardă.

assureur-conseil m. consilier de asigurări.

assyrien, enne m., f. (*cu maj.*), *adj.* asirian; ● *m.* (*lingv., ist.*) asiriană, limba vorbită de asirieni.

assyriologie f. asiriologie.

assyriologue m., f. asiriolog.

astable adj., m. (*el.*) dublu instabil.

astatie f. (*med.*) astazie.

astate m. (*chim.*) astatiniu, *simb.* At.

astatine m. (*chim.*) astatiniu, *simb.* At.

astatique adj. (*mec.*) astatic, în echilibru indiferent.

astatisation f. (*mec.*) astatizare.

astéatose f. (*med.*) asteatoză.

aster ¹ *m.* (*bot.*) aster, ochiul-boului; (*biol.*) aster.

aster m. d'automne (*bot.*) brândușă de toamnă.

astérognoisie f. (*med.*) astereognozie.

astérides m. pl. (*zool.*) asteride.

astérie f. (*zool.*) asterie, stea-de-mare.

astérisme m. (*mineral.*) asterism.

astérisque m. (*tipogr.*) asterisc.

astéroïde m. (*astron.*) asteroid.

astéronyme m. (*tipogr.*) asteronim.

asthénie ¹ *f.* (*med.*) astenie.

asthénie f. cardiovasculaire (*med.*) astenie cardiovasculară.

asthénie f. psychique (*med.*) astenie psihică, neurastenie.

asthénique adj., m., f. (*med.*) astenic.

asthénobiose f. (*entom.*) astenobioză.

asthénopie f. (*med.*) astenopie, oboseală oculară.

asthénosphère f. (*geol.*) astenosferă.

asthmatic adj., m., f. (*med.*) astmatic.

asthme ¹ *m.* (*med.*) astm(ă).

asthme m. bronchique (*med.*) astm bronșic.

asthme m. cardiaque (*med.*) astm cardiac.

asti m. vin de Asti (Italia).

asticoter vt. (*fam.*) a săcăi.

asticots m. (*entom.*) mușiță, larva muștei, vierme de carne; (*pesc.*) viermuș; (*fig.*) tip, individ.

astien m., adj. (*geol.*) astian.

astigmat adj., m., f. (*med.*) astigmat(ic).

astigmatique adj., m., f. (*med., opt.*) astigmat(ic).

astigmatisme m. (*opt.*) astigmatism.

astigmomètre m. (*opt., instr.*) astigmometru.

astiquage m. lustruire, lustruit.

astiquer vt. a lustrui.

astomie f. (*med.*) astomie.

astragale m. (*anat., arhit.*) astragal.

astragale-sainfoin m. (*bot.*) coșaci.

astrakan m. (blană / haină de) astrahan.

astral, e adj. astral; ● **corps** ~ corp astral, aură.

astralite m. (*mil.*) astralit.

astraphobie f. (*psih.*) astrafobie.

astre m. astru, stea; (*fig., inv.*) stea, persoană ilustră; ● **l'~ au front d'argent** (*poet.*) luna, astrul de argint; **l'~ de la nuit** (*poet.*) luna, astrul nopții; **l'~ du jour** (*lit.*) astrul zilei, soarele; **être né sous un ~ favorable** a fi născut sub o stea norocoasă; **être beau comme un ~** (*loc. fig.*) a fi rupt din soare.

astreignant, e adj. care obligă, constrângător.

AST - ATH

astreindre *vt.* (cu prep. *à*) a constrânge, a obliga, a impune; • *vr.* a-și impune, a se supune.

astreinte *f.* constrângere, silire, obligație; (*jur.*) penalizare de întârziere; (*p. ext.*) amendă pentru întârziere.

astringence *f.* astringență.

astringent, e *adj., m. (med.)* astringent.

astro- (*afix.*) astro-, prefixoid cu semnificația "univers", "astral", "cosmic", "referitor la aștri".

astrobiologie *f.* astrobiologie.

astrolème *m. (geol.)* crater datorat căderii unui meteorit de dimensiuni mari.

astrodom *m.* astrodom.

astrodrome *m.* astrodrom, cosmodrom.

astrographie *m. (instr.)* astrograf.

astrographie *f.* astrografie.

astrolabe *m. (astron.)* astrolab.

astrolâtrie *f.* astrolatrie, închinare la stele.

astrologie *f. (astrol.)* astrologie.

astrologique *adj. (astrol.)* astrologic.

astrologue *m., f. (astrol.)* astrolog.

astrométrie *f.* astrometrie.

astrométrique *adj.* astrometric.

astrométriste *m., f.* specialist în astrometrie.

astronave *m., f. (astron.)* astronaut.

astronauticien, enne *m., f. (astron.)* specialist în astronautică.

astronautique *f.* astronautică.

astronef *m.* aeronavă, navă cosmică.

astronome *m., f. (astron.)* astronom.

astronomie ¹ *f. (astron.)* astronomie.

astronomie *f. de position* (*astron.*) astrometrie.

astronomie *f. fondamentale* (*astron.*) astronomie fundamentală.

astronomie *f. physique* (*astron.*) astrofizică.

astronomique *adj.* astronomic (*și fig.*); • **unité** ~ unitate astronomică.

astronomiquement *adv.* (în mod) astronomic, după principiile astronomiei.

astrophotogrammètrie *f. (fotogr., astron.)* astrofotogrametrie.

astrophotographie *f. (astron., foto.)* astrofotografie.

astrophotographique *adj.* astrofotografic, referitor la astrofotografie.

astrophotomètre *m. (astrofiz., opt.)* astrofotometru, fotometru stelar.

astrophotométrie *f. (astrofiz., opt.)* astrofotometrie.

astrophysicien, enne *m., f.* astrofizician.

astrophysique ¹ *f. (astron.)* astrofizică.

astrophysique *f. nucléaire* (*astrofiz. spectr.*) astrofizică nucleară.

astroscope *m. (astron, instr.)* astroscop.

astrospectrographie *m. (astrofiz., spectr., instr.)* astrospectrograf, spectrograf stelar.

astrospectrographie *f. (astrofiz.)* astrospectrografie.

astrospectrométrie *f. (astrofiz., spectr.)* astrospectrometrie.

astrospectroscopie *f. (astrofiz., spectr.)* astrospectroscopie.

astuce *f.* inventivitate, ingeniozitate; (*inv.*) șmecherie, truc ingenios; iscusință, dibăcie; (*fam.*) poantă, glumă; (*inv., fam.*) viclenie, șiretenie, șiretlic.

astucieusement *adv.* cu dibăcie, cu iscusință, cu cap.

astucieux, euse *adj.* inventiv, ingenios; (*inv.*) astuțios, îndemânat, iscusit, dibaci; (*inv., fam.*) viclean, șiret.

asymbole *f. (med.)* asimbolie.

asymétrie *f.* asimetrie.

asymétrique *adj.* asimetric; • **barres** ~s (*în gimnastica feminină*) paralele; **carbone** ~ (*chim.*) carbon asimetric.

asymptomatique *adj. (med.)* asimptomatic.

asymptote *f. (mat.)* asimptotă.

asymptotique *adj. (mat.)* asimptotic.

asynchrone *adj. (și el.)* asincron.

asynchronisme *m.* asincronism.

asyndète *f. (gram., stil.)* asindet.

asynergie *f. (med.)* asinerjie.

asystolie *f. (med.)* asistolie.

ataca *m. (bot., în Canada)* răchițele, *var. atoca.*

ataman *m. (ist.)* hatman, *var. hetman.*

ataraxie *f. (filoz.)* ataraxie.

ataraxique *adj. (filoz.)* ataraxie.

atavique *adj.* atavic.

atavisme *m.* atavism.

ataxie *f. (med.)* ataxie.

ataxique *adj., m., f. (med.)* ataxic.

ataxophémie *f. (med.)* ataxofemie.

atchoum *interj., m.* hapciu, (sunet produs de) strănut.

atébrine *f. (farm.)* atebriină.

atèle *m. (zool.)* maimuță-păianjen.

atéléctasie *f. (med.)* atelectazie.

atelier ¹ *m.* atelier; grup de lucru; (*la francmasoni*) lojă; • **œuvre d'~** operă de atelier.

atelier *m. de charron* (*tehn., înv.*) rotărie, atelier de rotărie.

atelier *m. de couture* (*tehn., croit.*) atelier de croitorie.

atelier *m. de fabrication* secție de fabricație.

atelier *m. de génie logiciel* (*info.*) secție de programare.

atelier *m. de la marine* (*mar., folosit la pl.*) arsenalele marinei.

atelier *m. de laminage* (*tehn., met.*) secție de laminare.

atelier *m. de montage* (*tehn., constr., maș.*) secție de montare.

atelier *m. de production radiophonique* (*cinem.*) car radio.

atelier *m. de production télévisée* (*cinem.*) car de televiziune.

atelier *m. de réparations* (*tehn.*) secție de reparații.

atelier *m. de tour* (*TCM, maș-un.*) atelier de strungărie.

atelier *m. des machines* (*tehn., constr.*) secție mecanică.

atelier *m. flexible* secție flexibilă.

atelier *m. national* (*ist., folosit la pl.*) ateliere naționale, șantieri create în 1848 (în Franța) în sprijinul șomerilor.

atelier *m. protégé* secție pentru persoanele cu handicap.

atelier-débat *m.* atelier / grup / ședință de dezbateri.

atellanes *f. pl. (ist., teatru)* atelane.

atemi *m. (art. m., jap.)* atemi, lovitură, *var. atemi.*

atemporalité *f.* atemporalitate, caracter atemporal.

atemporel, elle *adj.* atemporal (*și gram.*).

atérien *m. (ist.)* facies cultural al Maghrebului în paleoliticul superior.

atermoielement *m.* tergiversare, amânare, târăgănare; (*jur.*) moratoriu.

atermoyer *vi.* a tergiversa, a târăgăna; • *vt. (jur., înv.)* a amâna (o plată).

athanor *m.* cuptor de alchimist.

athée *adj., m., f.* ateu.

athéisme *m.* ateism.

athématique *adj. (lingv., filoz.)* atematic.

athénée *m.* ateneu; (în Belgia) instituție de învățământ secundar, liceu.

athénien, enne *m., f. (cu maj.), adj.* atenian, (locuitor) din Atena; (*fig.*) clasic, (om) foarte cult.

athérine *f. (iht.)* aterină.

athermane *adj. (fiz.)* aterman.

athermique *adj. (fiz.)* atermic.

athéromateux, euse *adj., m., f. (med.)* ateromatos, suferind de ateromatoză.

athéromatose *f. (med.)* ateromatoză, aterom.

athérome *m. (med.)* aterom.

ATH - ATT

- athérosclérose** *f. (med.)* ateroscleroză.
- athétose** *f. (med.)* atetoză.
- athétosique** *adj. (med.)* referitor la atetoză, (suferind) de atetoză.
- athlète** *m.* atlet; ● **ped d'**~ (*med.*) dermatoză micozică a picioarelor și degetelor de la picioare.
- athlétique** *adj.* athletic.
- athlétiquement** *adv.* (în mod) athletic.
- athlétisme** *m.* atletism.
- athrepsie** *f. (med.)* atrepsie.
- athymhormie** *f. (med.)* atimie.
- athymie** *f. (med.)* atimie.
- atiffement** *m. (fam., peior.)* împopoțonare, înzorzonare.
- atlante** *m. (arhit.)* atlant.
- atlanthrope** *m. (paleont.)* atlantrop, hominid fosil descoperit în nordul Africii.
- atlantique** *m. (cu maj.)* (oceanul) Atlantic; ● *adj.* atlantic; ● **l'alliance** ~ alianța nord-atlantică; **le Pacte** ~ (*pol.*) NATO, Organizația Tratatului Nord-Atlantic; **les Provinces** ~s (*in Canada*) provinciile atlantice.
- atlantisme** *m. (pol.)* doctrina N.A.T.O.
- atlantiste** *m., f. (pol.)* adept al doctrinei N.A.T.O.
- atlantosauare** *m. (paleont.)* atlantozaur.
- atlas** *m.* atlas (geografic, anatomic, lingvistic, folcloric).
- atman** *m. (relig., în hinduism)* atman, suflet, spirit.
- atmogoniographe** *m. (instr., meteo., tele.)* atmogoniograf.
- atmosphère** ¹*f. (astron., fiz., unit.)* atmosferă; climat, ambianță, mediu; aer; (*fig., înv.*) aură (a unei persoane); ● **changer d'**~ (*fam., fig.*) a schimba aerul / mediul / obișnuințele; **vivre dans l'~ de qqn.** (*inv.*) a trăi pe lângă cineva.
- atmosphère** *f. d'électrons* (*el., fiz. at.*) atmosferă de electroni, nor electronic.
- atmosphère** *f. électronique* (*el., fiz. at.*) atmosferă de electroni, nor electronic.
- atmosphère** *f. ionique* (*el., fiz. at.*) atmosferă de ioni, nor ionic.
- atmosphère** *f. solaire* atmosferă solară.
- atmosphère** *f. stellaire* atmosferă stelară.
- atmosphérique** *adj. (meteo.)* atmosferic.
- atoca** *m. (bot., în Canada)* răchițele.
- atocatière** *f. (în Canada)* teren unde cresc / se cultivă răchițele.
- atoll** *m. (geogr.)* atol.
- atome** ¹*m. (fiz., chim.)* atom; (*fig.*) dram, fărâmiță, lucru minuscul.
- atome** *m. crochu* (*filoz., folosit la pl.*) atomi încălrigați; ● **avoir des ~ avec qqn.** a avea afinități / lucruri în comun cu cineva.
- atome** *m. d'impureté* (*fiz., chim.*) atom impuritate / de impuritate.
- atome** *m. de filiation* (*fiz. at., chim.*) atom rezultat din dezintegrare.
- atome** *m. engendré* (*fiz. at., chim.*) atom rezultat din dezintegrare.
- atome** *m. fils* (*fiz. at., chim.*) atom rezultat din dezintegrare.
- atome** *m. inséré* (*fiz. at., chim.*) atom impuritate / de impuritate.
- atome** *m. léger* (*fiz. at., chim.*) atom ușor.
- atome** *m. marqué* (*fiz. at., chim.*) atom marcat; traser radioactiv.
- atome** *m. mésique* (*fiz. at.*) atom mezon.
- atome** *m. mésonique* (*fiz. at.*) atom mezon, mezoatom.
- atome** *m. métastable* (*fiz. at.*) atom metastabil.
- atome** *m. radioactif* (*fiz. at.*) atom radioactiv.
- atome** *m. traceur* (*fiz. at.*) atom marcat / traser radioactiv.
- atome-gramme** *m. (pl. atomes-grammes)* (*chim.*) atom-gram.
- atomicité** *f. (chim.)* atomicitate, numărul de atomi dintr-o moleculă; (*ec.*) lipsa influenței individuale.
- atomique** *adj. (fiz. at., chim.)* atomic.
- atomisation** *f.* atomizare, pulverizare, fărâmițare; distrugere cu arme atomice; (*fig.*) dezagregare, divizare.
- atomisé, e** *adj., m., f.* iradiat, (persoană) care a suferit efectele unor radiații nucleare.
- atomiser** *vt.* a atomiza; a distruge cu arme chimice; (*fig.*) a distruge, a desființa, a fărâmița; ● *vr.* a se fărâmița.
- atomiseur** *m.* atomizor, pulverizator.
- atomisme** *m. (fiz., filoz.)* atomism.
- atomiste** *m., f., adj. (fiz., filoz.)* atomist.
- atomistique** *adj. (fiz., filoz.)* atomistic; fărâmițat; ● *f.* atomistică.
- atonal, e** *adj. (muz.)* atonal.
- atonalité** *f. (muz.)* atonalitate.
- atone** *adj. (med.)* aton; inert, moale, stins, posomorât; (*despre vocale, silabe*) fără accent.
- atonie** *f. (med.)* atonie; (*livr.*) moleșeală, toropeală.
- atonique** *adj. (med.)* aton(ic); (*lit.*) moleșit.
- atour** *m. (inv.)* veșmânt, podoabă; ● *m. pl.* veșminte, podoabe, găтели femeiești; ● **dame d'**~ (*ist.*) doamnă însărcinată să aleagă toaleta unei regine / prințese.
- atout** *m. (la jocul de cărți)* atu; (*fig.*) atu, avantaj, sorți de izbândă; ● (*în expr. fără verbe*) ~ **cœur** atu de inimă; ~ **maître** cartea cea mai mare; **valet d'**~ atu valet; ● (*în expr. cu verbe*) **avoir tous les ~s dans son jeu** a avea toate șansele de reușită; **avoir de l'~** (*la jocul de cărți*) a avea atu; **avoir un ~** (*fig.*) a avea un atu / un as în mână; **jouer tous ses ~s** a-și juca toate cărțile; **jouer** ~ a juca atu; **mettre tous les ~s dans son jeu** a pune toate atuurile la bătaie.
- atoxique** *adj. (med.)* atoxic, neotrăvitor.
- ATP** *f. (biochim., abr. adénosine triphosphate, A.T.P.)* ATP, adenozintrifosfat.
- atrabilaire** *adj., m., f. (med. inv.)* bilios, melancolic; (*fig. inv.*) coleric, irascibil.
- atrabile** *f. (med., inv.)* atrabilă.
- atragère** *f. des Alpes* (*bot.*) curpen de munte, curpeniță (*clematis alpina*), var. **clématite des Alpes**.
- âtre** *m.* vatră; șemineu.
- atrésie** *f. (med.)* atrezie.
- atriau** *m. (în Elveția)* roată de ghiudem.
- atrium** *m. (anat., ist.)* atrium.
- atroce** *adj.* atroce, cumplit, groaznic, fioros.
- atrocement** *adv.* cu cruzime, (în mod) cumplit / atroce / groaznic.
- atrocité** *f.* atrocitate, grozăvie, cruzime.
- atrobe** *adj. (bot., despre ovulul cu axă dreaptă)* atrop.
- atrophiant, e** *adj. (rar)* atrofiant, care atrofiază.
- atrophie** *f. (med.)* atrofie(re); (*fig.*) regres, stagnare.
- atrophie, e** *adj. (med. și fig.)* atrofiat; (*fig.*) slăbit, degradat.
- atrophier** *vt. (med.)* a atrofia; (*fig.*) a distruge, a degrada; ● *vr. (med.)* a se atrofia, a-și pierde vigoarea; (*ref. la organe*) a se închirci, a se micșora; (*fig.*) a se distruge, a se degrada.
- atrophique** *adj.* atrofic, atins de atrofie.
- atropine** *f. (farm.)* atropine.
- atropinisation** *f. (med.)* atropinizare, tratament cu atropină.
- atropisme** *m. (med.)* atropism, intoxicație cu atropină.
- attabler** *vt., vr.* a se așeza la masă; (*inv.*) a pune (pe cineva) la masă.
- attachant** *adj. (despre firi, caractere)* apropiat, cald; atractiv, captivant.
- attache** ¹*f.* legătură; (*auto.*) ataș; (*ref. la obiecte*) clamă, agrafă (pentru hârtii), cataramă; lesă; (*bot.*) cârcel; (*fam.*) încheietură; (*inv.*) legare; ● *f. pl.* încheieturi (la mâini și picioare); (*fig.*) atașament; legături, relații; ● **chien à l'~** câine în lesă; **port d'**~ (*mar.*) port de origine; **système d'**~ sistem de prindere /

ATT - ATT

de legătură; **avoir des ~s quelque part** a avea relații undeva; (*fam.*) a fi legat sentimental de cineva.

attache² *f.* de connexion agrafă.

attache³ *f.* de sécurité (*la schi*) legătură de siguranță.

attaché⁴, *e adj.* atașat, fixat, legat, prins; (*despre haine*)

încheiat; (*abstract*) atașat, devotat, fidel; (*fig.*) asociat, inerent.

attaché⁵, *e m., f.* atașat (de presă, cultural).

attaché m. commercial atașat comercial.

attaché m. d'administration atașat administrativ.

attaché m. d'ambassade atașat de ambasadă.

attaché m. de direction atașat de conducere.

attaché m. de presse atașat de presă.

attaché m. de recherche atașat de cercetare.

attaché m. militaire atașat militar.

attaché-case m. (*angl., pl. attachés-cases*) servietă-diplomat.

attachement m. atașament, afecțiune; (*constr.*) releveu, înregistrare a lucrărilor zilnice.

attacher vt. a lega (*și fig.*); a prinde (cu o agrafă); (*despre închizători*) a închide, a îmbina; (*despre legături*) a ține legat;

(*cu prep. à, despre lucruri*) a asocia, a acorda, a da; (*despre privire*) a fixa; (*despre persoane*) a apropia, a face să se

atașeze; a angaja, a asocia; (*fig.*) a înlănțui; • *vi.* (*fam., ref. la mâncare*) a se lipi, a se prinde; • *vr.* a-și închide centura; (*cu*

prep. à) a se atașa, a se lega; (*reciproc*) a se îmbina; (*ref. la haine etc.*) a se încheia, a se închide; (*cu prep. à, ref. la*

lucruri) a se lipi, a se prinde de; a decurge; (*cu prep. à, ref. la*

persoane, despre lucruri, acțiuni) a se consacra, a se dedica; a

se strădui; (*despre persoane*) a-și apropia (pe cineva); • (*în*

expr. fără prep.) **attachez vos ceintures** puneți-vă centurile

de siguranță; **s'~ une casserole** (*arg.*) a edava din închisoare;

• (*în expr. cu prep.*) **~ du prix / de l'importance / de la**

valeur à qqch. a acorda importanță unui lucru; **s'~ à qq.**

comme la pauvreté à un pauvre homme / s'~ au pas de

qqn. a se ține scai de cineva, a umbla coadă după cineva, a fi

umbra cuiva; **~ son regard / les yeux sur** a-și fixa privirea

asupra.

attagène m. (*entom.*) gândacul-de-pieci.

attaquable adj. atacabil.

attaquant, e adj. atacant; • *m., f.* (*mil.*) agresor; (*sport*) atacant;

(*la volei*) trăgător; (*fin.*) inițiatorul unei oferte publice de

acțiuni.

attaque¹ *f.* (*mil.*) atac, atacare; ofensivă, asalt; (*sport*) atac,

lovitură, asalt; (*sport, colectiv*) atacanți, linie de atac; (*med.*)

criză; (*muz.*) atac, abordare; (*crim.*) atac, agresiune, atentat;

(*fin.*) tentativă de preluare (a controlului); (*fig.*) acuzație,

critică, provocare; insultă, injurie; • (*în expr. fără verbe*)

fausse ~ (*sport*) fentă; **la ligne d'~** linia de atac; • (*în expr. cu*

verbe) **déclencher / lancer l'~** a lansa atacul; **donner le**

signal d'~ a da semnalul de atac; **être d'~** a fi în formă; **être**

en butte à de constantes ~s a fi expus / victima unor atacuri

constante; **passer à l'~** a trece la atac; **repousser une ~** a

respinge un atac.

attaque f. à main armée (*crim.*) atac armat.

attaque f. d'apoplexie (*med.*) criză de apoplexie.

attaque f. d'épilepsie (*med.*) criză de epilepsie.

attaque f. de nerfs (*med., psih.*) criză de nervi.

attaque f. en piqué (*mil.*) atac în picaj.

attaquer vt. (*mil.*) a ataca, a asalta; (*tehn., despre rugină*) a

roade; (*muz.*) a ataca, a începe executarea unei piese; (*jur.*) a

ataca (în justiție), a contesta; (*crim.*) a ataca, a agresa, a atenta;

(*fig.*) a ataca, a lua o atitudine potrivnică; a critica, a acuza;

(*fig., despre persoane*) a aborda; (*fig., despre situații*) a lua în

piept; (*fam., despre mâncare*) a da iama; • *vr.* (*cu prep. à*) a

ataca; (*fig., cu prep. à*) a combate, a critica, a se lua de; (*cu*

prep. à, despre probleme) a căuta o soluție / o rezolvare; • (*în*

expr. fără prep.) **allez, on attaque** (*fig.*) gata, începe treaba; •

(*în expr. cu prep. à*) **~ le mal à sa racine** a stârpi răul din

rădăcină; **~ qqn. au défaut de la cuirasse** a atinge pe cineva

unde-l doare; • (*în expr. cu alte prep.*) **~ qqn. dans ses**

derniers retranchements a dibui pe cineva și în gaură de

șarpe; **~ qqn. de front** a ataca pe cineva frontal / din față; **~**

qqn. en justice a ataca pe cineva în justiție; **~ qqn. par son**

point faible a atinge pe cineva la punctul sensibil.

attardé, e adj., m., f. (*med.*) înapoiat, ariarat; întârziat, rămas în

urmă; (*lit.*) retrograd, perimat, învechit.

attarder (s') *vr.* a întârzia, a zăbovi; a rămâne în urmă;

(*abstract*) a trena, a o lungi; • *vt.* a întârzia (pe cineva); • **s'~**

sur un sujet a zăbovi / a insista asupra unui subiect; **s'~ sur**

une note (*muz.*) a susține / a prelungi o notă.

atteignable adj. accesibil.

atteindre vt. a atinge; (*concret*) a ajunge (la); (*fig.*) a atinge; •

vi. (*lit., cu prep. à*) a ajunge (la), a atinge; • **~ la perfection** a

ajunge la perfecțiune, a atinge perfecțiunea; **~ qqn. au vif** a

atinge pe cineva unde-l doare mai tare; **~ qqn. dans son**

amour propre a răni pe cineva în amorul propriu; **~ qqn.**

jusqu'aux fibres / jusqu'au fond de l'être a impresiona

adânc pe cineva; **~ un but / un objectif** a atinge un scop / un

obiectiv; **ça ne m'atteint pas** nu mă atinge; **rien ne l'atteint**

nimic nu-l atinge, e indiferent la toate.

atteint, e adj. (*med., despre lucruri rele, nedorite*) atins, lovit

(de boală); (*fam.*) dus, țicnit.

atteinte f. (*despre lucruri rele, nedorite*) atingere, stricăciune,

atac; (*și fig.*); (*inv.*) atentat, lovitură, atac; (*med.*) rău, criză; •

~ à la réputation atentat la reputație; **~ à la sûreté de l'Etat**

atentat la siguranța statului; **hors d'~** (*fig.*) la adăpost,

înatacabil; **se mettre hors d'~ des balles** a ieși din bătaia

gloanțelor, a se pune la adăpost; **porter ~ à** (*jur.*) a aduce

atingere.

attelage¹ *m.* înhămare; atelaj, pereche de animale înhămate; (*p.*

ext.) harnașament; (*auto.*) atelaj; (*ferov.*) cuplă.

attelage m. automatique (*ferov.*) cuplă automată.

attelé adj., m. (*biol.*) (gena) atelă.

atteler vt. (*despre animale*) a înhăma; (*p. ext.*) a atașa (un

vehicul de altul); (*fig.*) a înhăma / a pune (pe cineva la ceva);

• *vr.* (*fig., ref. la persoane*) a se înhăma (la), a se apuca (de).

attelle f. jug; (*med.*) atelă.

attendant, e adj. alăturat, vecin.

attendre vt. a aștepta, a avea răbdare; (*ref. la situații, abstract*)

a-i fi pregătit (cuiva); • *vr.* (*cu prep. à*) a se aștepta, a-și

imagina, a fi pregătit pentru; (*inv., cu prep. de*) a se aștepta; •

(*în expr. fără prep.*) **~ le cœur battant** a aștepta cu inima

sărită; **~ que les alouettes tombent toutes rôties** a aștepta să-i

pice mură-n gură, a aștepta colaci calzi, a umbla după colaci

calzi; **~ sa belle** (*arg.*) a pândi ocazia de a-și lua revanșa; **~ un**

enfant a aștepta un copil, (*despre femei*) a fi însărcinată;

attendez un peu, que je vous y reprenne stai să te prind, lasă

că te prind eu; **cela ne peut pas** ~ nu poate să aștepte; **attends,**

je vais t'expliquer stai să-ți explic; **faire ~ qqn.** a lăsa pe

cineva să aștepte; **le sort qui nous attend** soarta care ne

așteaptă; **s'~ que** a se aștepta să; **se faire ~** a se lăsa așteptat; •

(*în expr. cu prep. à*) **~ qqn. au tournant** (*fam.*) a pândi pe

cineva la cotitură; **au moment où il s'y attendait le moins**

când se aștepta mai puțin; **il faut s'~ à tout** te poți aștepta la

orice; **s'~ à ce que** (*cu subj.*) a se aștepta să; **tout vient à**

point à qui sait ~ (*prov.*) încetul cu încetul se face oțetul; •

(*în expr. cu prep. après*) **~ après qqch.** a aștepta ceva, a avea

nevoie de ceva; **~ après qqn.** a aștepta pe cineva cu

nerăbdare; • (*în expr. cu adv. comme*) **~ qqn. comme le**

Messie a aștepta pe cineva ca pe Hristos, a aștepta pe cineva

cu patruzeci de ochi; **~ qqn. comme les moines l'abbé** a

ATT - ATT

aștepta pe cineva mai mult de-o grămadă; ● (în expr. cu **de**) ~ **qqch. de qqn.** a aștepta ceva de la cineva; ~ **qqn. de pied ferme** a fi gata de plecare; **s'~ de** (înv.) a se aștepta să; ● (în expr. cu prep. **en**) **en attendant** (loc. adv.) între timp, până atunci; oricum ar fi; **en attendant de** (loc. prep. + inf.) așteptând să; **en attendant que** până când, până ce; ● (în expr. cu prep. **sans**) **sans** ~ imediat, pe loc; ● (în expr. cu prep. **sous**) ~ **sous le manguier** a-i bate cuiva vântul în buzunare, a fi lefter, a nu avea para chioară / nici o lețcaie / nici un sfanț; **attendez-moi sous l'orme** așteaptă-mă mult și bine.

attendrir vt., vr. a (se) frăgezi, a (se) înmuia; (fig.) a (se) înduioșa.

attendrissant, e adj. înduioșator, impresionant, dezarmant.

attendrissement m. înduioșare; (înv.) milă; (rar) frăgezire.

attendrisseur m. aparat de măcelărie pentru frăgezirea cărnii.

attendu¹, e adj. așteptat, prevăzut; ● m. pl. (jur.) alineat, punct (de argumentare a unei cereri, hotărâri judecătorești, etc.) considerent, motiv.

attendu² prep. dat fiind, având în vedere; ~ **que** (loc. conj., înv. + jur.) având în vedere că, dat fiind că, de vreme ce.

attentat¹ m. atentat, agresiune; (fig., lit.) crimă.

attentat m à la bombe atentat cu bombă.

attentat m à la pudeur (jur.) atentat la pudoare.

attentat m à la voiture piégée atentat cu mașină capcană.

attentat m aux mœurs (jur.) atentat la bunele moravuri.

attentatoire adj. care atentează (la ceva), atentatoriu, vătămător.

attente f. așteptare; (fig.) speranță, dorință; previziune; ● (în expr. fără verbe) **contre toute** ~ în ciuda așteptărilor; **dans l'~ de** în așteptarea; **en** ~ în așteptare, în stand-by; **file d'~** coadă (de așteptare), rând; **salle / salon d'~** sală de așteptare; ● (în expr. cu verbe) **être sur la liste d'~** a fi pe lista de așteptare; **mettre qqn. en** ~ a pune pe cineva în așteptare; **répondre à l'~ de qqn.** a se ridica la nivelul așteptărilor cuiva, a corespunde așteptărilor cuiva.

attenter vi. (cu prep. **à**) a atenta (la); a aduce atingere; (înv., cu prep. **sur, contre**) a comite un atentat (asupra cuiva); ● ~ **à la vie de qqn.** a atenta la viața cuiva; ~ **à ses jours / à sa vie** a atenta la propria viață, a încerca să se sinucidă.

attentif, ive adj. atent; zelos; amabil; (livr.) prevenitor; (înv., livr.) grijuliu, scrupulos; ● **prêter une oreille ~ive à qqch.** a asculta ceva cu atenție / cu interes.

attention f. atenție; amabilitate; cadou; ● **à l'~ de** în atenția; ● (în expr. cu verbe) **attirer / éveiller l'~ de qqn.** a atrage / a trezi atenția cuiva; **détourner l'~ de qqn.** a distrage atenția cuiva; **entourer qqn. d'~s** a fi plin de atenții față de cineva; **être plein d'~ pour qqn.** a fi atent / amabil cu cineva; **faire ~ à** a fi atent la; a avea grijă (ca), a supraveghea; **faire ~ que / à ce que** a avea grijă să; **faire très ~** a avea mare grijă, a fi cu ochii-n patru; **fais bien ~ à toi** (fam.) fii prudent, ai grijă; **ne donner / ne prêter aucune ~** a nu ține cont (de ceva, de cineva), a nu acorda nici o atenție (unui lucru, unei persoane); **ralentir, travaux!** Atenție! Micșorați viteza, se lucrează; **votre ~ s'il vous plaît** atenție vă rog.

attention f. **flottante** (în psihanaliză) atenție flotantă (prin suspendarea motivațiilor).

attentionné, e adj. (despre oameni) atent, amabil, prevenitor.

attentisme m. atentism, tergiversare, oportunism; pasivitate.

attentiste adj., m., f. atentist, (persoană) care duce o politică de tergiversare.

attentivement adv. cu atenție.

atténuant, e adj. (jur., med.) atenuant; ● **circonstances ~es** circumstanțe atenuante (și fig.).

atténuateur m. (el.) atenuator.

atténuation f. atenuare, scădere; ● ~ **de peine** (jur.) atenuarea pedepsei.

atténuer vt., vr. a (se) atenua, a scădea; (înv.) a slăbi.

atterant, e adj. zdrobitor, copleșitor.

atterer vt. a consterna, a stupefia; (înv.) a doborî la pământ; a zdrobi, a copleși.

atterrage m. (mar.) regiune de țarm; loc de acostare.

atterrir vi. a ateriza; (mar.) a acosta; (fig., fam.) a sosi, a ajunge (în cele din urmă); ● ~ **en catastrophe** a ateriza forțat.

atterrissage¹ m. (mar., av.) aterizaj, aterizare, apunare, acostare; ● **train d'~** tren de aterizare.

atterrissage m au radar (av.) aterizare cu radar.

atterrissage m en pilotage automatique (av.) aterizare cu pilot automat.

atterrissage m. forcé (av.) aterizare forțată.

atterrissage m. sans visibilité (av.) aterizare fără vizibilitate.

atterrissement m. (înv., jur.) depunere; aluviune; (constr.) aterisament, material depozitat de torenți în spatele barajelor.

attestation f. atestare; (despre persoane) mărturie, dovadă; (despre lucruri, cu prep. **de, à propos de**) declarație, mărturie; (despre acte, documente) atestat, adeverință, certificat; (lingv., lit.) exemplu.

attesté, e adj. atestat, certificat.

attester vt. (ref. la persoane) a atesta, a asigura, a mărturisi, a garanta; (ref. la lucruri) a certifica, a demonstra; a dovedi, a servi de dovadă; (cu prep. **de**) a aduce drept dovadă; (înv. cu prep. **de**) a lua ca martor, a-i fi martor.

atticisme m. aticism; eleganță (a stilului), finețe, bun gust.

atticiste m., f. aticist, imitator al scrierilor atice.

attiédir vt. (livr.) a încropi; a răcori; (înv., livr.) a domoli, a potoli.

attiédissement m. (livr.) încropire; potolire.

attifé, e adj. împopoțonat, gătit; ● **être ~e comme une chasse** (fam.) a fi împopoțonată ca o sorcovă.

attifer vt., vr. (fam., peior.) a (se) împopoțona, a (se) înzorzona, a (se) găti din cale-afară.

attifet m. (fam.) găteală, podoabă.

attiger vi. (fam., înv.) a întinde coarda, a exagera; ● vt. (arg., înv.) a strica, a răni, a învineți; ● ~ **la cabane** (înv.) a întrece măsura.

attique¹ adj. (ist) atic, propriu Aticiei; ● **le sel** ~ (lit.) sare atică, ironie subtilă, spirit fin.

attique² m. (archit.) atic; (lingv.) dialect ionian vorbit în Atena antică; (anat.) partea superioară a cutiei timpanului.

attirable adj. care poate fi atras.

attirail m. trusă, instrumentar, echipament (complicat); (fam.) catrafuse, boarfe, bulendre.

attirance f. atracție (și fig.); gust; ● ~ **physique** atracție fizică.

attirant, e adj. (despre persoane) atrăgător, seducător; (înv., despre lucruri) atractiv.

attirer vt. a atrage, a aspira; a trage (spre / la sine); (ref. la lucruri, despre persoane, cu prep. **à, sur**) a-și atrage, a obține, a trezi, a antrena; (fig.) a seduce, a interesa, a plăcea; ● vr. a se atrage; a atrage la sine; ● ~ **l'attention de qqn.** a atrage atenția cuiva; ~ **qqn. dans un piège** a atrage în cursă pe cineva; ~ **sur soi la colère de qqn.** a atrage asupra sa mânia cuiva; **l'argent attire l'argent** banul trage la ban; **s'~ des histoires** a-și crea complicații; **s'~ la haine de qqn.** a-și atrage ura cuiva; **s'~ les foudres de qqn.** a-și atrage mânia cuiva; **s'~ sur les bras** a-și atrage dușmânia cuiva, a-și face de lucru; **s'~ un savon** (fam.) a încasa / a primi un perdaf / o săpuneală / o prafură, a-și primi porția, a se umple de bogdaproste; **s'~ une sale / méchante / sotté affaire** a da de belea / de bucluc / de dracul.

ATT - AUB

attise *f. (entom.)* specie de coleopteră dăunătoare legumelor și viței de vie.

attisement *m.* ațâțare (a focului); (*fig.*) întărâțare.

attiser *vt.* a ațâța (focul); (*fig.*) a ațâța (pasiunea, dorința, ura, etc.), a întărâța.

attiseur, euse *adj.* provocator, ațâțător.

attisoir *m.* cârlig, vâtrai.

attissonnoir *m.* cârlig, vâtrai.

attitré, e *adj.* titrat, cu titlul, (re)cunoscut (ca); obișnuit.

attitrer *vt.* a investi (pe cineva) într-o funcție; a recunoaște (cuiva) o demnitate / un drept.

attitude *f.* atitudine, postură, poziție, ținută; (*fig.*) expresie, aer;

• **ce n'est qu'une** ~ sunt (doar) aere; **il prend des ~s** se prefăce (doar); **se donner / se composer une** ~ a lua un aer.

attitudinal, e *adj.* (psih.) atitudinal.

atto- (*afix.*) atto-, prefixoid care divizează cu 10^{18} unitatea pe care o precede.

attorney ¹ *m. (angl., în Marea Britanie)* procuror, avocat consultant; (*în S.U.A.*) om al legii, notar; avocat consultant.

attorney m. général (*angl., jur.*) ministrul justiției în S.U.A.

attouchement *m. (inv.)* atingere cu mâna; mângâiere delicată; (*p. ext.*) mângâiere sexuală, masturbare.

attracteur, trice *adj. (chim.)* atractor.

attractif, ive *adj.* atractiv, de atracție; (*livr.*) captivant.

attraction ¹ *f.* atracție (*și fig.*); atragere; • *f. pl.* spectacol de varietăți, atracții, distracții; • **force d'~ moléculaire** forță de atracție moleculară; **loi de l'~ universelle** legea atracției universale; **parc d'~s** parc de distracții; **zone d'~ commerciale** zonă de atracție comercială.

attraction coulombienne (*el.*) atracție coulombiană

attraction f. des genres (*lingv.*) atracția genurilor.

attraction f. électrostatique (*el.*) atracție electrostatică.

attraction f. magnétique (*fiz.*) atracție magnetică.

attraction f. paronymique (*lingv.*) atracție paronimică.

attractivité *f.* atractivitate.

attirer *vt.* a momi; ~ (**qqn.**) **en justice** (*jur.*) a cita (martori).

attirait *m.* atracție, seducție, tentație, farmec; (*cu prep. pour*) înclinație, gust; • *m. pl.* atracții; (*inv., livr.*) nuri.

attrapade *f. (fam.)* ceartă, săpuneală.

attrapage *m. (fam.)* ceartă, săpuneală, *var.* **attrapade.**

attrape *f.* atrapă, obiect destinat să înșele (prin amuzament), farsă; jucărie-surpriză; (*inv.*) impostură, înșelătorie; (*inv., vîn.*) capcană (pentru animale).

attrape-couillon *m. (fam.)* înșelătorie, păcăleală, țepă (pe față).

attrape-mouche *m. (pl. attrape-mouches) (bot.)* drosera, roua-cerului; (*fam.*) capcană pentru muște.

attrape-nigaud *m.* înșelătorie, țepă pe față.

attraper *vt.* a prinde, a pune mâna pe; (*despre boli*) a contracta, a lua, a face; (*despre neplăceri, lucruri neplăcute*) a se alege cu, a căpăta; (*despre stiluri*) a imita, a reproduce; (*fig.*) a păcăli, a trage o țepă; (*fam., cu prep. à + inf.*) a surprinde (pe cineva) că; (*fam.*) a certa, a săpuni; (*inv.*) a obține ceva (cu îndemănare sau cu noroc); • ~ **la crève** (*pop.*) a face o gripă; ~ **le / un torticolis** (*fam.*) a-i înțepeni / a-și strâmba gâtul; ~ **le bon numéro** a câștiga lozul cel mare, a da lovitura; ~ **le coup** (*fam.*) a căpăta îndemănare; ~ **le coup de main** a încălca / a nesocoti legea, a viola o lege; ~ **qqn. par la peau du coup / du dos / des fesses** (*pop.*) a ține pe cineva de un nasture, a reține pe cineva în ultimul moment; ~ **quelques bribes de conversation** a prinde câteva frânturi din conversație; ~ **un (mauvais) coup** a încasa una / o lovitură; ~ **un coup de bambou** (*fam.*) a căpăta o insoltație; ~ **un style** a prinde un stil; ~ **une maculature** (*arg.*) a se chercheli, a se afuma, a se îmbăta criță, a se cocli turtă, a o lua în cloanță; ~ **une maladie**

a contracta o boală, a-l lovi o boală; **être (bien) attrapé** a fi luat o țepă, a o fi luat în freză; **tiens, attrape ça!** (*fam., despre palme, punni*) na de-aici!

attrape-tout *adj. invar. (pol., despre partide politice)* care atrage electori de toate categoriile.

attrapeur, euse *m., f.* înșelător; păcălici.

attrayant, e *adj.* atractiv, atrăgător, seducător.

attrapement *m.* încălzire progresivă (a unui cuptor de sticlă).

attremper *vt.* a încălzi progresiv (un cuptor de sticlă).

attribuable *adj.* care poate fi atribuit; datorat.

attribuer *vt.* a atribui; a acorda, a aloca, a afecta; (*fam.*) a pune pe seama; • *vr.* a-și atribui, a-și aroga; • **s'~ tous les mérites** a-și atribui toate meritele.

attribut ¹ *m.* însușire, atribut; (*biol.*) organ; simbol, emblemă, însemn; (*gram., log.*) atribut.

attributaire *m., f. (jur.)* persoană căreia i s-a atribuit un bun, beneficiar.

attributif, ive *adj.* atributiv; **acte ~ de droit** (*jur.*) act atributiv de drept; **acte ~ de compétence** (*jur.*) act atributiv de competență; **proposition ~ive** (*log.*) propoziție atributivă.

attribution *f.* atribuire, alocare; • *f. pl.* atribuții, competență, prerogativ; • **complément d'~** complement indirect.

atristant, e *adj.* întristător, trist, dezolant; penibil, deplorabil.

atrister *vt., vr.* a (se) întrista, a (se) măhni.

attrition *f. (relig.)* remușcare, căință; (*tehn.*) frecare; (*med.*) eroziune (prin frecare), contuzie; (*chir.*) strivire, zdrobire.

atroupement *m.* manifestație (zgomotoasă), adunare; (*inv.*) îngrămădeală, îmbulzeală; • ~ **séditieux** (*jur.*) manifestare sedițioasă / împotriva autorității de stat.

atrouper *vt.* a aduna, a grupa (oameni); • *vr.* a se îngrămădi, a se îmbulzi, a se buluci.

atypie *f.* atipie, neconformitate față de un model de referință.

atypique *adj., m.* atipic.

atypisme *m.* atipie, *var.* **atypie.**

au *art. hot. masc., sg. (formă compusă, à+le)* v. à.

aubade *f. (lit.)* aubadă, albadă, alboradă; (*fig.*) huiduia, batjocură.

aubage *m. (directeur) (tehn.)* corp de dirijare (a turbinei), treaptă de stator.

aubain *m. (ist.)* străin nenaturalizat.

aubaine *f. (în Canada)* sold, reducere de preț; (*inv.*) chilipir, pleșcă, șansă neașteptată; • **droit d'~** dreptul seniorului de a lua în posesie bunurile lăsate moștenire de un străin nenaturalizat; **quelle bonne** ~ ! ce noroc picat din cer!

aube *f.* zori; (*p. ext.*) dimineață; (*fig.*) început, debut; (*bis. catolică*) veșmânt alb purtat de preoți în timpul slujbei; (*tehn.*) paletă (a unei roți hidraulice); • **dès l'~** în zorii zilei, la revărsatul zorilor, în faptul dimineții, când se crapă de ziuă.

aubépine ¹ *f. (bot.)* păducel.

aubépine f. à cinq noyaux (*bot.*) păducel cu cinci sămburi (*crataegus pentagyna*).

aubépine f. à un seul noyau (*bot.*) păducel, gherghinar, măracine (*crataegus monogyna*).

aubépine f. blanche (*bot.*) păducel alb (*crataegus oxyacantha*).

aubépine m. à fruit noir (*bot.*) păducel negru (*crataegus nigra*), *var.* **aubépine noir.**

aubépine m. noir (*bot.*) păducel negru (*crataegus nigra*).

aubé *adj., m. (cal)* șarg.

auberge ¹ *f.* han; hotel rustic; • ~ **espagnole** (*fig.*) loc / situație unde fiecare găsește doar ceea ce aduce el însuși; **on n'est pas sorti de l'~** (*fam.*) n-am scăpat de greu; **prendre la maison de qqn. pour une** ~ a se invita singur la cineva acasă.

auberge f. de la jeunesse cămin studentesc.

aubergine ¹ *f. (bot.)* (pătlăgea) vânăță; (*fam., inv.*) polițistă care supraveghează modul de parcare a mașinilor și care

AUB - AUD

amendează contravenienții, numită astfel din cauza uniformei albastre, *prop. de trad.* "albăstrea", "vinețică", *var.*

pervenche.

aubergine² *adj. invar. (despre culori)* vânăt.

aubergiste *m., f.* hangiu.

aubette *f.* adăpost în stațiile de autobuz; (*reg., în Belgia*) chioșc de ziare, adăpost pentru călători.

aubier *m. (bot.)* albun.

aubin *m. (echit.)* mers incorect al calului (la galop cu picioarele din față și la trap cu cele din spate).

aubois, e m., f. (cu maj.), adj. (locuitor) din departamentul Aube (Franța).

aubour *m. (bot.)* drob, *var. cytise.*

auburn *adj. invar. (înv., despre păr)* brun-roșcat.

auburnien *adj. m. (despre regimuri penitenciare)* care cuprinde atât regim celular cât și muncă în atelier.

aucuba *m. (bot.)* aucuba, arbust din familia cornaceelor.

aucun, une *adj. nehot.* nici un, nici o; (*lit.*) vreun, vreo; ● *pron. nehot.* nici unul, nici una; (*rar*) oricare (dintre), unul (dintre); ● **d'~s** (*înv., lit., rar*) unii, mai mulți; **en ~ cas** în nici un caz; **en ~e facon / manière** sub nici o formă; **sans ~ doute** fără nici o îndoială.

aucunement *adv.* nicidecum, câtuși de puțin, deloc, sub nici o formă.

audace *f.* îndrăzneală, curaj, cutezanță; inovație, originalitate; (*peior.*) insolentă, nerușinare, obraznicie, tupeu; ● **quelle ~!** ce tupeu / câtă obraznicie!; **une folle** ~ un curaj nebun.

audacieusement *adv.* cu îndrăzneală, cu insolentă.

audacieux, euse *adj., m.* îndrăzneț, inovator; (*înv.*) curajos, cutezător; nerușinat, obraznic, insolent; ● **la fortune sourit aux** ~ (*prov.*) norocul surâde celor curajoși.

au-deçà de *loc. prep. (înv.)* dincoace, de partea asta.

au-dedans, au dedans *loc. adv.* înăuntru; ● **~ de** (*loc. prep.*) înăuntrul.

au-dehors / au dehors *loc. adv.* în afară, (pe) dinafară; ~ de (*loc. prep.*) în afara.

au-delà / au delà *loc. adv.* mai încolo, dincolo, peste, mai departe; ~ de dincolo de; ● *m. (pl. au-delàs)* lumea cealaltă, viața de apoi.

au-dessous *loc. adv.* dedesubt, mai jos, sub; ● **~ de** (*loc. prep.*) sub, mai jos; **être ~ de sa tâche** a nu fi la înălțime / la înălțimea sarcinii sale; **être ~ de tout** a fi sub orice critică.

au-dessus *loc. adv.* deasupra, mai sus (*și fig.*); ● (*în expr. și loc. fără verbe*) ~ de (*loc. prep.*) deasupra (*și fig.*), peste, mai sus de; ● (*în expr. cu verbe*) **être ~ de qqn.** a fi superior / deasupra (cuiva); **être ~ de soi-même** a se întrece pe sine; **être ~ de tout soupçon** a fi în afară / mai presus de orice bănuială; **être ~ du vent** a fi scăpat de neazuri.

au-devant de *loc. prep.* în întâmpinarea; ● **aller ~ du danger** a merge în întâmpinarea pericolului.

audi(o)- (*afix.*) audio-, prefixoid cu semnificația "auz", "referitor la sunetele audibile".

audibilité *f. (fiz., ac.)* audibilitate.

audible *adj.* audibil, care poate fi auzit; ● *m.* zonă audibilă, zona sunetelor perceptibile, ansamblul sunetelor perceptibile (de urechea umană).

audience *f.* audiență; (*jur.*) audiere; (*înv.*) atenție, interes; asistență, auditoriu; ● **~ à huis clos** (*jur.*) audiere cu ușile închise; ~ **instantanee** (*la radio*) audiență instantanee; ~ (*jur.*)

publique audiere publică; **courbe d'~** curbă de audiență; **tenir** ~ (*jur.*) a ține o audiere.

audiencia *f. (ist. Spaniei, sp.)* audiencia, curtea regală de justiție.

audicier *adj. masc. (jur., în expr.)* huissier ~ portărel de serviciu la audieri.

audimat *m.* audimat, audimetru conectat la rețeaua telefonică, sistem de măsurare a audienței; audiență (măsurată).

audimètre *m.* audimetru, dispozitiv de măsurare a audienței.

audimétrie *f.* audimetrie, măsurarea audienței.

audimétrique *adj.* audimetric, referitor la audimetrie.

audimutité *f. (med.)* mutism congenital, neînsoțit de deficiențe auditive sau intelectuale.

audio *adj. invar.* audio.

audioconférence *f.* audioconferință, conferință radio.

audiodisque *m.* disc audio (pe care sunt înregistrate sunete).

audiofréquence *f. (ac., fiz.)* audiofrecvență, joasă frecvență; ● **amplificateur** ~ amplificator de joasă frecvență.

audiogramme *m. (med., ac.)* audiogramă.

audiographe *m. (med., instr.)* audiograf, audimetru înregistrator.

audiographie *f. (med.)* audiografie.

audiologie *f. (med.)* audiologie.

audiologique *adj. (med.)* audiologic.

audiologue *m., f. (med)* audiolog, specialist în audiologie.

audiomètre *m. (med., ac., fiz., instr.)* audimetru, acumetru.

audiométrie *f. (med., ac.)* audiometrie, acumetrie.

audiométrique *adj. (med.)* audimetric, acumetric.

audionumérique *adj., (în expr.)* **disque** ~ CD, compact disc.

audio-oral, e *adj. (despre un sistem didactic)* bazat pe ascultare și exprimare orală.

audiophile *m., f.* audiofil, persoană pasionată de electroacustică.

audiophone *m. (med.)* audiofon.

audioprothésiste *m., f.* specialist în proteze auditive.

audiovisuel, elle *adj.* audiovizual; ● *m.* ansamblul metodelor audiovizuale; totalitatea posturilor de televiziune; montaj audiovideo.

audit¹ *m. (ec)* audit; testare.

audit m. externe audit extern.

audit m. fiscal audit fiscal.

audit m. informatique audit informatic.

audit m. interne audit intern.

audit m. juridique audit juridic.

auditer *vt. (jur.)* a face un audit; (*ec.*) a supune unui control financiar (o întreprindere).

auditeur¹, **trice** *m., f., adj.* ascultător, auditor; (*lingv.*) receptor.

auditeur m. à la Cour des comptes auditor la Curtea de Conturi.

auditeur m. au Conseil d'Etat auditor la Consiliul de Stat.

auditeur m. libre (*șc.*) student audient.

auditif, ive *adj. (anat.)* auditiv, referitor la auz.

audition¹ *f.* auz; (*jur.*) audiere; (*muz., teatru*) audiție; ● **~ des témoins** (*jur.*) audiere a martorilor; **première** ~ primă audiție.

audition f. biauriculaire (*ac.*) audiție binaurală / cu ambele urechi.

audition f. binaurale (*ac.*) audiție binaurală / cu ambele urechi.

audition f. monaurale (*ac.*) audiție cu o singură ureche / monaurală.

audition f. monoauriculaire (*ac.*) audiție cu o singură ureche / monoaurală.

auditioner *vt.* a audia (un actor, un cântăreț); ● *vi. (ref. la artiști)* a da o audiție (în vederea angajării).

auditoire *m.* auditoriu, public; (*p. ext.*) cititori; (*în Belgia și Elveția*) amfiteatru, sală de cursuri (dintr-o universitate).

auditorat *m.* auditorat, funcție de auditor la Consiliul de Stat / la Curtea de Conturi.

auditorium *m.* auditoriu, sală de audiții; studio (de radio sau televiziune).

audois, e m., f. (cu maj.) *adj.* (locuitor) din departamentul Aude.

AUD - AUS

audomarois, e m., f. (cu maj.), adj. (locuitor) din orașul Saint-Omer.

audonien, enne m., f. (cu maj.), adj. (locuitor) din orașul Saint-Ouen.

auge¹ *f.* varniță, copaie; (*pentru animale*) adăpătoare, jgheab, troacă; (*constr.*) ladă de amestecat (tencuiala, cimentul); (*tehn.*) găleată de dragă (a unei roți hidraulice); (*p. ext., tehn.*) râșniță; (*geol.*) vale; (*la cal*) spațiu gol între maxilare.

auge f. glaciaire (geol.) vale glaciară (modelată în formă de leagăn).

augeron, onne m., f. (cu maj.) adj. (locuitor) din regiunea Auge (Franța).

auget m. troacă mică (pentru păsări); (*tehn.*) găleată de dragă a unei roți hidraulice.

augment m. (lingv.) augment.

augmentable adj. augmentabil, care poate fi mărit.

augmentatif, ive adj., m. (lingv.) augmentativ.

augmentation f. augmentare, creștere, mărire, sporire, augmentație; (*ec.*) mărire de salariu; (*lit.*) adăugire, completare (a unei cărți).

augmenté, e adj. mărit, crescut, augmentat; ● **édition** ~ ediție adăugită.

augmenter vt. a augmenta, a mări, a spori, a crește; a adăuga; (*fam., despre persoane*) a-i mări salariul; ● *vr.* a se mări, a crește; ● *vi.* a crește, a se scumpi; ● ~ **à vue d'œil** a crește văzând cu ochii; **s'~ de valeur** a se aprecia.

augural, e adj. (ist) augural, referitor la auguri.

augure m. ghicitor; augur, prevestire; ● **accepter l'~ de (lit.)** a primi / vedea ca pe un semn; (**être de bon** ~ (a fi) de bun augur; (**être de mauvais** ~ (a fi) de rău augur; **oiseau de bon** ~ semn bun; **oiseau de mauvais** ~ cobe, piază rea.

augurer vt. (inv.) a prevedea, a prezice; ● ~ **une chose d'une autre** a vedea un semn în ceva, a prezice un lucru plecând de la ceva; **ça n'augure rien de bon (fam.)** e semn rău, e de rău augur.

auguste adj. (lit.) august, preamărit, slăvit, impunător; (*cu maj.*) August, titlu de onoare; ● *m. (la circ)* clovn (cu machiaj foarte violent și caricatural).

augustin, e m., f. (relig.) augustin.

augustinien, enne adj. (relig.) augustinian, referitor la ordinul Sfântului Augustin.

augustinisme m. (relig.) augustinism.

aujourd'hui adv. astăzi, azi; (*fig.*) azi, în zilele noastre; ● *m.* ziua de azi, zilele noastre, era noastră, epoca actuală; ● **au jour d'~ (fam.)** în ziua de azi; **ce n'est pas d'~ que je le connais** nu-l cunosc de azi, de ieri; **c'est pour ~ (ou pour demain)?** (*exprimă nerăbdarea*) când, azi / mâine / la anul?, îi dăm drumul odată (sau așteptăm anul nou)?; **d'~** de astăzi, din ziua de azi, din prezent; **dès ~** încă de azi; **dès ~ en huit de azi** în opt zile.

aula f. (în Elveția) aulă.

aulique adj. (ist.) aulic, de (la) curte.

aulnaie f. (silv.) teren plantat cu arini, ariniș.

aulne¹ *m. (bot.)* arin, anin.

aulne m. blanc (bot.) arin alb.

aulne m. glutineux (bot.) arin glutinos.

aulne m. gris (bot.) arin gri.

aulne m. noir (bot.) arin negru.

aulof(f)ée f. (mar.) venire în vânt.

aulx m. pl. (inv.) v. ail.

aumône f. milostenie, pomană; (*fig.*) grație; ● **demander l'~** a întinde mâna, a cerși; **faire l'~ à un mendiant** a-și face pomană cu un cerșetor.

aumônerie f. (bis.) funcția de preot (al unei instituții); biroul de audiențe al unui preot; ansamblul preoților (unei instituții), administrație care se ocupă de preoți.

aumônier m. (bis.) preot (al unei instituții); (*ist.*) capelan; ● **Grand ~ de France** marele preot al curții regale.

aumônière f. (inv.) pungă / tașcă purtată la brâu.

aumusse f. (bis., inv.) blană purtată de preoți în timpul slujbei.

aulnaie f. (silv.) teren plantat cu arini, ariniș, *var. aulnaie.*

aune¹ *f. (unit., inv.)* cot (1,18 m, apoi 1,20 m); ● **long / large d'une ~ (loc. adj.)** foarte lung / larg; ● **mesurer les autres à son ~ (lit.)** a judeca pe alții după sine.

aune² *m. (bot.)* arin.

aune m. blanc (bot.) anin alb (*alnusincana*).

aune m. de montagne (bot.) anin verde / de munte, arin de munte, liliac de munte (*alnus virilis*).

aune m. verne (bot.) anin cenușiu (*alnusincana*).

aunée f. (unit.) (lungime de) un cot; (*bot.*) iarbă-mare; ● **grande ~ (bot.)** varietate de iarbă-mare (cu rădăcină tonică și aromatică).

auner vt. (inv.) a măsura în coți.

aparavant adv. (trimitere temporală) (mai) înainte; (cu ceva timp) în urmă.

après adv. (livr.) aproape, în vecinătate; ● ~ **de (loc. prep.)** (pe) lângă.

auquel pron. rel. căruia.

aura f. aură, adiere, nimb; (*livr.*) aureolă; (*med.*) aură.

auramine f. (chim.) auramină.

aurélie f. specie de meduză frecventă în mările din zona temperată.

auréolé adj. aureolat, cu aureolă.

auréole f. aureolă, aură, halo, nimb; pată, urmă; ● **entourer / parer qq. d'une ~** a ridica pe cineva în slăvi, a sui pe cineva în slava cerului.

auréoler vt. a aureola, a înconjura cu o aureolă; (*fig.*) a glorifica, a încununa; ● *vr.* a se încununa (de ceva).

auréomycine f. (farm.) aureomicină.

auri- (afix.) auri-, prefixoid cu semnificația "aur", "de aur", "ca aurul".

auriculaire¹ *adj. (anat.)* auricular, referitor la ureche, auditiv; (*anat.*) care ține de auricul, propriu auriculului; ● **témoin ~ (jur.)** martor auditiv, care a auzit.

auriculaire² *m. (anat.)* degetul mic al mâinii, auricular; (*el., tehn.*) receptor individual, auricular.

auriculé adj. auriculat, în formă de auricul, în formă de ureche, înzestrat cu auricule.

auricule f. (anat.) auricul.

auriculothérapie m. (med.) auriculoterapie, tratarea unor afecțiuni prin acupunctură în pavilionul urechii.

aurifère adj. aurifer, care conține aur.

aurification f. aurire, îmbrăcare / acoperire cu aur.

aurifier vt. a plomba cu aur (un dinte), a îmbrăca cu aur, a auri.

aurige m. (ist.) auriga, conducător de car de curse.

aurignacien m., adj. (geol.) aurignacian.

aurique adj. (mar., despre vele) auric, în formă de trapez; (*chim.*) care conține aur, referitor la aur.

auroch (zool.) zimbru, bour (*bison bonasus*).

auroral, e adj. auroral, de auroră, referitor la aurora polară.

aurore¹ *f.* auroră, zori (*și fig.*); ● **aux ~s (fam.)** în zori; **saucé ~ (cul.)** sos de pasăre sau vițel cu piure de tomate.

aurore f. australe (geofiz.) auroră australă.

aurore f. boréale (geofiz.) auroră boreală.

aurore f. polaire (geofiz.) auroră polară.

aucitain, e m., f. (cu maj.), adj. (locuitor) din orașul Auch (Franța).

AUS - AUT

auscultation ¹ *f. (med.)* auscultatie, auscultare, examen stetoscopic.
auscultation f. immédiate *(med.)* auscultatie cu urechea.
auscultation f. médiante *(med.)* auscultatie cu stetoscopul.
auscultatoire *adj. (med.)* de auscultatie, auscultatoriu.
ausculter *vt. (med.)* a ausculata; *(fig.)* a examina, a studia (cu atenție).
auspices *m. pl.* auspicii; protecție, patronaj; ● **sous de fâcheux / funestes / tristes** ~s sub auspicii triste / nefavorabile; **sous de favorables / d'heureux / de riants** ~s sub auspicii favorabile; **sous les ~s de qqn.** sub protecția cuiva.
aussi *adv.* de asemenea, la fel de, tot atât de, atât cât, atât de, cât de; *(înainte de adj. + verb la conj.)* oricât de; ● ~ **bien** de altfel, oricum, în orice caz; ~ **bien... que** ca și, precum și, atât... cât și; ~ **peu que** nu mai mult decât; ~ **sec** *(fam.)* pe loc, fără a sta pe gânduri; **mais** ~ de altfel; *conj. (cu inversiunea subiectului)* de aceea, în consecință, drept care; ~ **vrai je te vois** cum te văd și cum mă vezi; **on n'est jamais ~ bien servi que par soi-même** *(prov.)* nicăieri nu-i mai bine ca acasă.
aussière *f. (mar.)* parăamă de tracțiune.
aussitôt *adv.* imediat, (de) îndată; ● ~ **que** *(loc. conj.)* de îndată ce, cum; ~ **dit**, ~ **fait** zis și făcut.
austénite *f. (metal.)* austenită.
austénitique *adj. (metal.)* austenitic.
auster *m.* austru.
austère *adj.* auster, sobru, aspru, sever.
austèrement *adv.* (în mod) auster, sobru.
austérité *f.* austeritate, sobrietate, asprime; ● *f. pl. (livr.)* practici austere, asceză.
austral, e *adj.* austral, sudic, al Polului Sud; ● **Terres** ~es regiuni australe / sudice.
australanthropien *m. (paleont.)* australopitec *var.*
australopithèque.
australien, enne *m., f. (cu maj.)* australian.
australoides *m., f., adj.* australoid.
australopithèque *m. (paleont.)* australopitec.
austronésien, enne *adj., m.* (limbă) care aparține unei familii de limbi vorbite în insulele oceanelor Indian și Pacific.
autan ¹ *m. (meteo.)* vânt violent, uscat și cald, din sud-estul Franței; *(poet.)* vifor, (vânt de) furtună.
autan m. blanc vânt violent dinspre mare.
autan m. noir vânt ploios dinspre Spania.
autant *adv.* la fel, tot atât de, atât; același lucru; ● *(în expr. fără verbe)* ~ ... ~ pe cât... pe atât; ~ **d'hommes**, ~ **d'avis** *(prov.)* câte capete, atâtea păreri; ~ **de... que** tot atât... cât; ~ **pour moi** recunosc că m-am înșelat / am greșit; ~ **que** la fel ca, ca și, atâta vreme cât, în măsura în care; ~ **que possible** pe cât e cu putință, până unde se poate; **d'~** *(loc. adv.)* în aceeași măsură; **d'~ mieux (que)** *(loc. adv.)* cu atât mai bine (cu cât); **d'~ moins (que)** *(loc. adv.)* cu atât mai puțin (cu cât); **d'~ plus (que)** *(loc. adv.)* cu atât mai mult (cu cât); **d'~ que** *(loc. conj.)* având în vedere că, de vreme ce; **pour ~ que** în măsura în care; **tout** ~ tot cât și; ● *(în expr. cu verbe)* ~ **dire** e ca și cum ai spune; ~ **en emporte le vent** praful se alege de toate; ~ **lui en pend à l'oreille** tot asta îl așteaptă și pe el; ~ **que faire se peut** pe cât e cu putință, până unde se poate; ~ **que j'en puisse juger** după părerea mea; din câte îmi dau seama; ~ **que je sache** din câte știu; ~ **que vous êtes** câți sunteți, toți; **je ne peux pas en dire** ~ nu pot spune același lucru;
autarchie *f. (pol., filoz)* autarhie.
autarcie *f. (pol., filoz.)* autarhie.
autarcique *adj.* autarhic.
autel *m.* altar; religie, biserică; ● *(în expr. fără verbe)* **pierre d'~** piatră de altar; ~ **portatif** *(bis.)* piatră de altar sfințită (care poate fi transportată și poate servi de altar în aer liber); ● *(în*

expr. cu verbe) **aller à l'~** *(fig., inv.)* a merge în fața altarului, a se căsători; **conduire une personne à l'~** a duce la altar, a se căsători; **dresser / élever des autels à qqn.** *(loc., livr.)* a ridica în slăvi pe cineva; **placer qqn. sur un ~** a pune pe cineva pe un pedestal, a ridica în slăvi pe cineva;
s'approcher de l'~ a se împărtăși; **suivre une personne à l'~** a merge cu cineva la altar, a se căsători.
auteur *m.* autor, creator; inventator, fondator; *(muz.)* textier; ● **droit d'~** *(jur.)* drept de autor; **les ~s de mes jours** *(livr., inv.)* părinții mei; **publication à compte d'~** publicație pe socoteala autorului; **être l'~ de son destin / de ses propres maux** a și-o face cu mâna lui.
auteur-compositeur *m. (muz.)* autor compozitor.
authenticité *f.* autenticitate; *(p. ext.)* sinceritate.
authentification ¹ *f. (jur.)* autentificare, legalizare.
authentification f. indirecte *(jur.)* autentificare în trecere, pass-through.
authentifier *vt. (jur.)* a autentifica, a certifica, a legaliza.
authentique *adj.* autentic, original; *(p. ext.)* sigur, incontestabil, adevărat, evident, neîndoielnic; *(p. ext., despre persoane)* sincer; *(ironic)* complet, perfect.
authentiquement *adv.* (în mod) autentic.
authentifier *vt. (inv.)* a autentifica, a certifica, a legaliza.
autigène *adj. (geol.)* autigen.
autisme *m. (med.)* autism.
autiste *adj., m., f. (med.)* autist, (suferind) de autism.
autistique *adj. (med.)* autistic.
auto ¹ *f.* automobil, mașină; *(fam.)* mașină de jucărie.
auto ² *m. (ist., teatru, sp.)* auto, reprezentație dramatică stradală prezentată în Spania în sec. XVI-XVII.
auto ³ *(afix., tehn.)* auto-, prefixoid cu semnificația "de la sine", "cu referire la același subiect"; *(tehn.)* prefixoid cu semnificația "automat", "automobil".
auto f. électrique des foires *(folosir la pl.)* mașinuțe electrice.
auto f. tamponneuse *(folosir la pl.)* mașinuțe bușitoare.
auto m. sacramental *(pl. autos sacramentals, sp.)* auto sacramental, v. **auto** ².
auto-absorption *f. (chim., fiz.)* autoabsorbție.
auto-accéleration *f. (mec.)* autoaccelerare.
autoaccidenter (s') *vr.* a se autoaccidenta, a se accidenta singur.
autoaccusateur, trice *adj., m., f.* autoacuzator, (persoană) care se autoacuză.
autoaccusation *f.* autoacuzare.
auto-activation *f. (rad.)* autoactivare.
autoadhésif, ive *adj.* autoadeziv.
auto-agglutination *f. (min.)* autoaglutinare.
autoagression *f. (med.)* autoagresiune.
autoalarme *m. (mar.)* autoalarmă, alarmă automată.
autoallumage *m. (tehn.)* autoaprindere.
autoamorçage *m. (tehn.)* autoamorsare.
auto-amortissement *f.* autoamortizare.
autoanalyse *f. (psih.)* autoanaliză.
autoanalyser (s') *vr.* a se autoanaliza.
autoanticorps *m. (med.)* autoanticorp.
autoberge *f. (rar)* șosea de-a lungul unei ape.
autobiographie *f.* autobiografie.
autobiographique *adj.* autobiografic.
autoblindée *f. (mil.)* automobil blindat, autoblindată.
autoblocage *m. (tehn.)* autoblocaj.
autobloquant, e *adj.* autoblocant.
autobloqueur *m. (instr., alpinism)* autoblocator, aparat pentru ascensiuni și coborâri pe coardă fixă.
autobronzant, e *adj., m.* autobronzant, (produs cosmetic) pentru bronzare artificială.

AUT - AUT

- autobus**¹ *m.* autobuz.
- autobus m. à deux étages** autobuz cu două etaje.
- autobus m. à impériale** autobuz cu imperială.
- autobus m. à petite cylindre (maş.)** microbuz.
- autobus m. scolaire (şc.)** autobuz şcolar, pentru elevi.
- autocapture** *f. (geol.)* autocaptare.
- autocar** *m.* autocar.
- auto-caravane** *f. (pl. autos-caravanes)* furgonetă amenajată pentru camping, rulotă, *var. autocaravane.*
- autocariste** *m., f.* proprietarul unei agenţii de autocare, şofer de autocar.
- autocartographe** *m. (fotogr., instr.)* autocartograf.
- autocassable** *adj. (despre fiole)* care se sparg fără a folosi pila.
- autocastration** *f. (psih.)* autocastrare, automutilarea organelor sexuale masculine.
- autocatalyse** *f. (chim., fiz.)* autocataliză.
- autocensure** *f.* autocenzură.
- autocensurer (s')** *vr.* a se autocenzura.
- autocentré, e** *adj. (ec., în expr.)* **développement** ~ dezvoltare economică a unei ţări, bazată pe resursele proprii.
- autocéphale** *adj. (bis. ortodoxă)* autocefal, independent, neatârnat, care se conduce singur.
- autocéphalie** *f.* autocefalie, independenţă, neatârmare.
- autochimogramme** *m. (chim. fiz.)* autochemogramă.
- autochenille** *f. (auto.)* autoşeniletă, tractor pe şenile.
- autochore** *adj. (bot.)* autocor; • *f.* autocoră.
- autochorie** *f. (bot.)* autocorie.
- autochrome** *adj. (foto.)* autocrom, care realizează culorile prin autocromie; • *f.* placă autocromă, placă fotografică folosită în autocromie.
- autochromie** *f. (foto.)* autocromie.
- autochtone** *adj., m., f.* autohton.
- autochtonisme** *m.* autohtonism.
- autocinétique** *adj.* autocinetic, capabil de a se pune singur în mişcare.
- autocirculation** *f. (tehn.)* autocirculaţie.
- autoclastration** *f.* autoclastrare.
- autoclastrer (s')** *vr.* a se autoclastra, a se clastra de bunăvoie.
- autoclave** *adj.* autoclav; • *m. (tehn.)* autoclavă; (*bucăt.*) cratiţă-minune.
- autocoat** *m. (angl., vest.)* pardesiu până deasupra genunchilor.
- autocollant, e** *adj.* autoadeziv; • *m.* autocolant, afiş / etichetă autoadezivă.
- autocollimateur** *m. (opt.)* autocolimator.
- autocollimation** *f. (opt.)* autocolimaţie.
- autocommande** *f.* autocomandă.
- autocommutator** *m. (tele.)* instalaţie de conexiune automată între două posturi telefonice.
- autoconcentration** *f. (opt.)* autoconcentrare.
- autoconcurrence** *f.* autoconurenţă.
- autoconduction** *f. (el.)* autoconducţie, trecerea curentului electric printr-un corp plasat în interiorul unui solenoid.
- autoconservation** *f.* autoconservare, menţinere.
- autoconserver (s')** *vr.* a se autoconserva, a se menţine.
- autoconsommation** *f. (ec.)* autoconsum.
- autocontemplation** *f.* autocontemplare.
- autocontempler (s')** *vr.* a se contempla pe sine.
- autocontrôle** *m.* autocontrol.
- autocontrôler (s')** *vr.* a se autocontrola.
- autocopiant, e** *adj.* autocopiant.
- autocopie** *f.* autocopie.
- autocorrectif, ive** *adj.* care permite corectarea spontană a erorilor.
- autocorrection** *f. (tehn.)* autocorecţie, corectare spontană a unei greşeli, dispozitiv de corectare a răspunsurilor (la o probă de cunoştinţe).
- autocouchettes** *adj. (ferov., în expr.)* **train** ~ tren de noapte care transportă atât călători, cât şi maşinile acestora.
- autocoupure** *f. (el., tehn., nucl.)* autoextincţie.
- autocrate** *m. (pol.)* autocrat.
- autocratie** *f. (pol.)* autocraţie, absolutism.
- autocratique** *adj. (pol.)* autocratic.
- autocratisme** *m. (pol.)* autocratism.
- autocritique** *adj.* autocritic; • *f.* autocritică; **faire son** ~ a-şi face autocritica, a-şi recunoaşte greşelile.
- autocritiquer (s')** *vr.* a se autocritica.
- auto-cuiseur** *m. (bucăt.)* oală cu presiune, cuctă.
- autodafé** *m. (ist.)* autodafé, ardere pe rug; (*p. ext.*) ardere, nimicire prin foc.
- autodéclenchement** *m.* autodeclanşare.
- autodéclencher (s')** *vr.* a se autodeclanşa.
- autodéclencheur** *m.* autodeclanşator.
- autodéfense** *f.* autoapărare.
- autodénoncer (s')** *vr.* a se autodenunţa.
- autodénonciation** *f.* autodenunţare.
- autodérision** *f.* haz pe propria socoteală / de propria soartă.
- auto-désaimantation** *f. (magn.)* autodemagnetizare.
- autodestructeur, trice** *adj.* care se autodistruge.
- autodestruction** *f.* autodistrugere.
- autodétermination** *f.* autodeterminare.
- autodéterminer** *vr.* a se autodetermina.
- autodétruire (s')** *vr.* a se autodistruge.
- autodéveloppement** *m.* autodezvoltare, creştere / dezvoltare de la sine.
- autodictée** *f.* autodictare.
- autodidacte** *adj., m., f.* autodidact.
- autodidactisme** *m.* autodidacticism.
- autodidaxie** *f. (livr.)* autodidaxie.
- auto-diffusion** *f. (fiz. mol.)* autodifuzie.
- autodigestion** *f. (med.)* autodigestie.
- autodirecteur, trice** *adj.* autodirector, cu ghidare proprie.
- autodiscipline** *f.* autodisciplină.
- autodrome** *m. (auto.)* autodrom.
- autodyne** *f. (el.)* autodină.
- auto-école** *f.* şcoală auto, *var. autoécole.*
- autoécologie** *f. (silv.)* autecologie (ecologia arborelui considerat individual).
- auto-élargissement** *m. (spectr)* lărgire prin rezonanţă.
- auto-élévateur, trice** *adj. (despre maşini, dispozitive)* cu autoreglare pe verticală.
- auto-émission électronique** (*el.*) emisie autoelectronică / la rece.
- auto-émission interne** (*el.*) autoemisie internă, efect Zener.
- autoenclenchement** *m. (tehn.)* autoanclanşare.
- auto-entretenu** *adj.* autoîntreţinut.
- autoépuration** *f.* autoepurare, autoepuraţie.
- autoérotique** *adj.* referitor la onanie, de onanie.
- autoérotisme** *m.* autoerotism, masturbare, onanie.
- autoétanchement** *m. (constr.)* autoetanşare.
- autoévaluation** *f.* autoevaluare.
- autoévaluer (s')** *vr.* a se autoevalua.
- auto-exciteur** *m. (opt.)* autoexcitator.
- autoexcitateur, trice** *adj. (el.)* cu autoexcitaţie.
- auto-excitation** *f. (opt.)* autoexcitaţie.
- autoexciter (s')** *vr.* a se autoexcita, a se excita singur.
- autoexigence** *f.* autoexigenţă, exigenţă faţă de sine.
- auto-extinction** *f. (el., opt.)* autoextincţie.
- autofécondation** *f. (biol.)* autofecundare.

AUT - AUT

autofertilité *f.* (*bot.*) autofertilitate.
autofiction *f.* (*lit.*) autoficțiune, relatare care îmbină ficțiunea cu realitatea autobiografică.
auto-filtration *f.* (*rad.*) autofiltrare.
autofinancement *m.* (*ec., fin.*) autofinanțare.
autofinancer (s') *vr., vt.* a (se) autofinanța, a finanța din resurse proprii.
autoflagellation *f.* autoflagelare, autoflagelație.
autoflageller (s') *vr.* a se autoflagela.
auto-focalisation *f.* (*tehn. nucl., el.*) autofocalizare.
autofocus *adj.* (*angl., foto., tele.*) autoreglor, care se reglează automat; • *m.* aparat (foto, de proiecție) echipat cu sistem de auto-focalizare.
autofreinage *m.* (*tehn.*) autofrânare.
autogame *adj.* (*bot.*) autogam.
autogamie *f.* (*bot.*) autogamie, autofecundare.
autogène *adj.* (*tehn.*) autogen; • **training** ~ (*psih.*) metodă de relaxare prin autosugestie; **soudure** ~ sudură autogenă.
autogenèse *f.* (*biol.*) autogeneză.
autogénie *f.* (*bot.*) autogenie.
autogéré, e *adj.* (*ec.*) care practică autogestiunea.
autogestion *f.* (*ec.*) autogestiune, autogestionare.
autogestionnaire *adj.* (*ec.*) autogestionar.
autogire *m.* (*av.*) (elicopter) autogir.
autognose *f.* (*filoz.*) autognoză, cunoaștere de sine.
autognosique *adj.* (*filoz.*) autognozic.
autogouverner (s') *vr.* a se autoguverna, a se conduce singur.
autogramme *m.* autogramă.
autographe *adj., m.* autograf; • *m.* (*fotogrm., instr.*) autograf.
autographie *f.* (*tipogr.*) autografie.
autographier *vt.* (*tipogr.*) a reproduce prin autografie.
autographique *adj.* (*tipogr.*) autografic.
autogreffe *f.* (*med.*) autogrefă.
autogreffon *m.* (*med.*) autogrefon.
autoguidage *m.* (*tehn.*) autodirijare, autoghidaj.
autoguidé, e *adj.* condus prin autoghidaj.
autohémothérapie *f.* (*med.*) autohemoterapie.
autohétérodyne *f.* (*fiz.*) autoheterodină.
auto-ignition *f.* (*tehn.*) autoaprindere.
auto-immun, e *adj.* (*pl. auto-immuns*) (*med., despre boli*) datorat autoimunizării.
auto-immunisation *f.* (*med.*) autoimunizare.
auto-immunitaire *adj.* (*med.*) autoimunitar, caracteristic autoimunizării.
auto-immunité *f.* (*med.*) autoimunizare.
auto-imposition *f.* autoimpunere, contribuție bănească benevolă.
auto-inductance *f.* (*el.*) autoinductanță.
auto-induction *f.* (*el.*) autoinducție, inducție proprie.
auto-infection *f.* (*med.*) autoinfecție.
auto-intoxication *f.* (*med.*) autointoxicație.
auto-ionisation *f.* (*fiz. at., fiz.*) autoionizare.
autojustification *f.* autojustificare.
autolimitation *f.* limitare (a cheltuielilor, a consumului) pe care și-o impune cineva.
autolithe *m.* (*geol.*) autolit.
autolubrifiant, e *adj.* autolubrifiant, cu autolubrifiere, care își asigură propria lubrifiere.
autolysat *m.* (*biol.*) autolizat, produs al autolizei.
autolyse *f.* (*biol., chim., fiz.*) autoliză; (*psih.*) suicid.
automate ¹ *m.* (*tehn.*) (aparat) automat; robot (*și fig.*).
automate *m.* **programmable** (*autom.*) automat programabil.
automaticien, enne *m., f.* automatician, automatist.
automaticité *f.* caracterul a ceea ce este automat, automatism.
automation *f.* automatizare; *var.* **automatisation.**

automatique ¹ *adj.* automat(ic), involuntar, spontan; inevitabil, sigur; • **appareil** ~ (*tehn.*) aparat automat; **boîte de vitesse** ~ (*auto.*) cutie de viteze automată; **voiture** ~ (*auto.*) mașină cu cutie de viteze automată; **distributeur** ~ (*tehn.*) distribuitor automat; **téléphone** ~ telefon automat; **pilote** ~ (*av.*) pilot automat; **signaux** ~s (*tele.*) semnale automate; **arme** ~ (*mil.*) armă automată; **traduction** ~ (*info.*) traducere asistată / automată.
automatique ² *m.* (*mil., elipt.*) pistol automat; (*tele., elipt.*) rețea telefonică automată; (*auto., elipt.*) cutie de viteze automată; • *f.* automată.
automatiquement *adv.* (în mod) automat(ic), mecanic.
automatisation *f.* (*tehn.*) automatizare.
automatiser *m.* (*tehn.*) a automatiza.
automatisme *m.* (*tehn.*) automatism.
automédication *f.* automedicație, tratament cu medicamente fără avizul medicului.
automédon *m.* (*med.*) vizitiu îndemânic.
autométamorphisme *m.* (*geol.*) autometamorfism.
automitrailleuse *f.* (*mil.*) automitrălieră.
autumnal, e *adj.* autumnal, toamnă.
automne *m.* toamnă; (*fig., poet.*) toamnă, maturitate, declin.
automobile ¹ *f.* automobil; • *adj.* (de) automobil, referitor la automobile.
automobile *f.* à **boîte automatique** automobil cu cutie de viteze automată.
automobile *f.* à **boîte mécanique** automobil cu cutie de viteze manuală.
automobile *f.* à **combustion interne** automobil cu combustie internă.
automobile *f.* à **explosion** automobil cu motor cu explozie.
automobile *f.* à **moteur électrique** automobil cu motor electric.
automobile *f.* à **propulsion arrière** automobil cu propulsie spate.
automobile *f.* à **quatre roues motrices** automobil cu patru roți motrice, 4x4.
automobile *f.* à **traction avant** automobil cu tracțiune față.
automobile *f.* à **turbine** automobil cu turbină.
automobile *f.* **association** automobil club, A.C.
automobile *f.* **de grosse cylindrée** automobil cu cilindree mare.
automobile *f.* **de petite cylindrée** automobil cu cilindree mică.
automobile *f.* **tout-terrain** (*maș.*) automobil de teren / tot-teren.
automobilisme *m.* automobilism.
automobiliste *m., f.* automobilist.
auto-modèle *m.* automodel.
automodélisme *m.* automodelism.
automodéliste *m.* automodelist.
automorphisme *m.* (*mat.*) automorfism.
automoteur ¹, **trice** *adj.* motorizat, automotor
automoteur ² *m.* (*nav.*) șlep motorizat
automotrice *f.* (*ferov.*) (tren) automotor.
automouvant, e *adj.* (*despre artilerie*) autopropulsat.
automutilation *f.* (*med.*) automutilare.
autoneige *f.* (*în Canada*) vehicul cu șenile pentru deplasarea pe zăpadă.
autonettoyant, e *adj.* cu autocurățare, care își asigură propria curățare; • **cassette** ~e casetă de curățare; **four** ~ cuptor cu autocurățare.
autonome *adj.* autonom.
autonomie *f.* autonomie.
autonomisation *f.* autonomizare, dobândire a autonomiei.
autonomiser (s') *vr.* a se autonomiza, a deveni autonom.
autonomisme *m.* (*pol.*) autonomism.
autonomiste *adj., m., f.* (*pol.*) autonomist.

AUT - AUT

autonyme *adj., m. (log., lingv.)* autonom.
autonymie *f. (log., lingv.)* autonimie, caracterul unui cuvânt autonom.
autonymique *adj. (log., lingv.)* autonomic.
auto-oscillation *f. (mec)* autooscilație.
autopalpation *f. (med.)* autopalpare.
autophagie *f. (biol.)* autofagie.
autophagocytose *f. (biol.)* autofagocitoză.
autophonie *f. (ac.)* autofonie.
autoplastie *f. (chir.)* autoplastie.
auto-pollinisation *f. (bot.)* autopolenizare.
autopompe *f.* autopompă.
autoportant, e *adj. (constr.)* autoportant.
autoporteur, euse *adj. (constr.)* autoportant.
autoportrait *m.* autoportret.
autoproclamer (s') *vr.* a se autoprocama.
autoprogrammer (s') *vr.* a se autoprograma.
autoprojecteur *m. (tehn.)* autoproiector.
autopropulsé, e *adj.* autopropulsat.
autopropulseur *adj., m.* autopropulsor.
autopropulsion *f.* autopropulsie.
autopsie *f. (med.)* autopsie; (*fig.*) disecție, analiză.
autopsier *vt.* a autopsia.
autopunitif, ive *adj.* autopunitiv, de autoflagelare.
autopunition *f. (psih.)* autoflagelare, autopedepsire.
autor (d') (*fam., abr. d' autorité*) fără discuție.
autoradio *m.* radio auto, aparat de radio pentru automobil.
autoradiogramme *m. (tehn., nucl.)* autoradiogramă.
autoradiographie *f. (foto., tehn., nucl.)* autoradiografie.
autorail *m. (ferov.)* (tren) automotor.
autoréclame *f.* autoreclama.
autoréglage *m. (tehn.)* autoreglaj.
autorégler (s') *vr.* a se autoregla.
autorégulateur, trice *adj.* autoregulator, care se autoreglează.
autorégulation *f. (tehn.)* autoreglare.
autoréparable *adj.* autoreparabil, care se poate repara automat.
autorépliquer (s') *vr. (biol.)* a se replica, a se reproduce identic.
autoreverse *adj., m. (angl.)* (casetofon, magnetofon, aparat video) autoreverse, care întoarce banda.
autorisation *f.* autorizație; autorizare; (*p. ext.*) acord, consimțământ, permisiune.
autorisé, e *adj.* autorizat; permis; (*inv.*) care se bucură de o mare autoritate.
autoriser *vt.* a autoriza (*și jur.*); a permite, a accepta; a scuti; a îndreptăți; (*livr.*) a justifica, a acredita; (*inv.*) a acredita; • *vr.* a se sprijini pe, a folosi ca pretext.
autoritaire *adj.* autoritar.
autoritairement *adv.* (în mod) autoritar.
autoritarisme *m.* autoritarism, caracter autoritar.
autorité ¹ *f.* autoritate; suveranitate; influență; persoană care se bucură de o mare autoritate; • *f. pl.* autorități; • (*în expr. fără verbe*) **abus d'**~ abuz de autoritate; **de l'~ de** cu autoritatea, cu autorizarea; **d'~** fără discuție, fără drept de apel; • (*în expr. cu verbe*) **agir de sa propre** ~ a acționa din proprie inițiativă, a-și asuma răspunderea; **avoir ~ sur qqn.** a avea autoritate asupra cuiva; **avoir de l'~** a avea autoritate; **être sous l'~ de qqn.** a fi sub autoritatea cuiva; **faire** ~ a face legea.
autorité *f. administrative* autoritate administrativă.
autorité *f. de justice* autoritate judiciară.
autorité *f. de la chose jugée* autoritatea faptei judecate.
autorité *f. de la loi* suveranitatea legii.
autorité *f. législative* autoritate legislativă.
autorité *f. publique* autoritate publică.
autorotation *f.* autorotație.

autoroute *f.* autostradă; • ~ **à péage** autostradă cu taxare; ~ **de l'information / électronique** (*fig., inv.*) autostradă electronică, rețea capabilă de a transporta un număr foarte mare de date numerice.
autoroutier, ère *adj.* de autostradă, referitor la autostrăzi.
autosatisfaction *f.* mulțumire de sine.
autoscopie *f. (psih.)* autoscopie.
autoscopique *adj.* autoscopic.
autos-couchettes *adj. invar. (în expr.)* **train** ~ tren de noapte care transportă atât călători, cât și mașinile acestora, *var.* **autocouchettes.**
auto-sérothérapie *f. (med.)* autoseroterapie.
autosexable *adj. (ornit.)* la care masculul și femela prezintă caracteristici morfologice distincte în perioada clocirii.
autosiphon *m.* autosifon.
autosome *m. (biol.)* autozom.
autosomique *adj. (biol.)* de autozom, autozomic.
auto-stabilisation *f. (mec, fiz, tehn)* autostabilizare.
autostérile *adj. (bot.)* autosteril.
auto-stop *m.* autostop, *var.* **autostop**; • **faire l'~** a face autostopul; **voyager en ~** a călători / a merge cu autostopul.
autostoppeur, euse *m., f.* autostopist.
auto-stoppeur, euse *m., f.* autostopist.
autostrade *f. (inv.)* autostradă.
autosubsistance *f.* independență economică.
autosuffisance *f.* independență economică; (*log.*) consistență, noncontradicție.
autosuffisant, e *adj.* autosuficient; (*ec.*) independent din punct de vedere economic; (*log.*) care nu conține contradicții.
autosuggestion *f.* autosugestie.
autosuggestionner (s') *vr.* a se autosugestiona.
autotélique *adj. (filoz.)* autotelic.
autotest *m. (psih.)* autotest.
autothérapie *f. (med.)* autoterapie.
autotomie *f. (zool.)* autotomie.
autotour *m. (tur.)* autotur, ofertă de călătorie care include închirierea unui vehicul și cazarea.
autotouriste *m.* autoturist.
autotouristique *adj.* autoturistic, referitor la autoturism.
autotoxine *f. (biochim.)* autotoxină.
autottracté, e *adj. (tehn.)* autotractat, cu tracțiune autonomă.
autottracteur *m. (tehn.)* autotractor.
autotraction *f. (tehn.)* autotracțiune.
autotransformateur *m. (el.)* autotransformator.
autotransfusion *f. (med.)* autotransfuzie, autohemoterapie.
autotransplant *m. (med.)* autotransplant.
autotrem pant *adj. (metal.)* autocălibil.
autotrophe *adj. (biol.)* autotrof.
autotrophie *f. (biol.)* autotrofie.
autotypie *f. (poligr.)* autotipie.
autour ¹ *adv.* (de jur) împrejur; • (*în expr. fără verbe*) ~ **de** (*loc. prep.*) împrejurul, în jurul (*și fig.*); în jur de, cam, aproximativ; **tout ~ de** (de jur) împrejurul; • (*în expr. cu verbe*) **faire le vide ~ de soi** a se izola, a se îndepărta de toată lumea; **tourner ~** (*fam.*) a da târcoale / pergheluri; **tourner ~ d'une femme** (*fig., fam.*) a face curte unei femei; **tourner ~ du pot** a se învârti ca mâța pe lângă blidul cu păsat, a spune cu ocoluri.
autour ² *m. (ornit.)* erete, uliu porumbar, uliul găinilor (*accipiter gentilis gentilis*).
autovaccin *m. (med.)* autovaccin.
autovaccination *f. (med.)* autovaccinare.
autovacciner (s') *vr. (med.)* a se autovaccina.
autovéhicule *m.* autovehicul.
autovérifier (s') *vr.* a se autoverifica.

AUT - AVA

autre *adj.* nehot. alt, celălalt; *pron. nehot.* altul, celălalt; ● (*în expr. fără verbe*) ~ chose altceva; ~ chose..., ~ chose una e..., alta e; ~ **part** (*loc. adv.*) în altă parte, aiurea, altundeva; **à d'~s!** vezi să nu! asta să i-o spui lui Mutu!; **aucun** ~ nici un alt(ul), nimeni altcineva; **d'~ part** pe de altă parte; **d'un** ~ oeil cu alți ochi; **entre** ~s între altele; **l'~ fois** data trecută; **l'~ jour** deunăzi, mai ieri (alaltăieri); **cet** ~ (*disprețuitor*) ăla, ălalt; **l'un dans l'~** (*loc. fig.*) una peste alta; **l'un l'~** unul pe celălalt; **les uns et les** ~s și unii și alții; **ni l'un ni l'~** nici unul nici celălalt; **nul** ~ nici un altul; **personne d'~** nimeni altcineva; **qqn. d'~** altcineva; **rien d'~** (nimic) altceva; **sans** ~ bineînțeles, evident; **sans** ~ **précision** fără altă precizare; **tout** ~ oricare alt(ul); **une** ~ **fois** altădată; ● (*în expr. cu verbe*) **c'est (tout)** ~ chose e (cu totul) altceva; **c'est l'un ou c'est l'~** e unul sau e celălalt, trebuie să alegi; **c'est tout l'un ou tout l'~** e albă sau neagră; **c'est un** ~ discours asta-i altă mâncare de pește, asta e altă brânză, asta e altă căciulă; **ça n'est pas ~ chose que** nu e altceva decât; **cela n'arrive qu'aux** ~s nu mi se poate întâmpla chiar mie, doar n-o să mi se întâmple chiar mie; **comme dirait / dit l'~** vorba ceea!, cum se spune; **il n'en fait jamais d'~s** numai de-astea face, numai de-astea e-n stare; **il se prend pour un** ~ (*loc. fig.*) se crede cine nu e, se supraestimează; **j'en ai vu bien d'~** am mai văzut din astea; **parler de choses et d'~s** a vorbi de una, de alta.

autrefois *adv.* altădată, pe vremuri.

autrement *adv.* altfel; altminteri; dacă nu, în caz contrar; (*comparativ de superioritate*) mult, mult mai; ● ~ **dit** altfel spus, cu alte cuvinte; alias; **pas** ~ puțin, nu prea (mult); **tout** ~ cu totul altfel.

autrice *f.* autoare; (*muz.*) (femeie) textier.

autrichien, enne *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* austriac; (*cu maj., ist.*) Maria-Antoaneta.

autruche *f.* (*ornit.*) struț; (*piel.*) piele (argăsită) de struț; ● **avoir un estomac d'~** a avea stomac de struț; **la politique de l'~** politica struțului.

autruchon *m.* pui de struț.

autrui *pron. nehot.* altul, celălalt, ceilalți, aproapele; ● **ne fais pas à ~ ce que tu ne voudrais pas qu'on te fit.** (*prov.*) ce ție nu-ți place altuia nu-i face.

autunien *m.* (*geol.*) autunian.

autunite *f.* (*mineral.*) autunit.

auvent *m.* streășină (la ușă, fereastră); (*min.*) colectorul puțului.

auvergnat, e *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* (locuitor) din provincia Auvergne (Franța).

auvergne *f.* argăseală.

auversien *m.* (*geol.*) auversian.

aux *art. hot. pl. v. à.*

auxiliaire ¹ *adj.* auxiliar, suplimentar; ● **alimentation** ~ alimentare suplimentară; **force** ~ (*tehn.*) forță suplimentară / auxiliară; **maître** ~ profesor suplinitor.

auxiliaire ² *m., f.* auxiliar, adjunct, ajutor; (*edu.*) (profesor) suplinitor; (*gram.*) (verb) auxiliar; ● *m. pl.* (*mar.*) vase auxiliare.

auxiliaire *m.* **d'un armée** (*mil., folosit la pl.*) angajați civili.

auxiliaire *m.* **de justice** personal care nu face parte din categoria funcționarilor (avocați etc.).

auxiliaire *m.* **hospitalier** (*med., folosit la pl.*) personal medical auxiliar.

auxiliairement *adv.* (în mod) auxiliar, ajutător.

auxiliariat *m.* (*edu.*) funcția de suplinitor.

auxiliateur, trice *adj., m., f.* vindecător, tămăduitor.

auxine *f.* (*biochim.*) auxină, hormon vegetal care stimulează creșterea plantelor.

auxo- (*afix.*) auxo-, prefixoid cu semnificația " de creștere", " de stimulare".

auxochrome *m.* (*chim., bot.*) auxocrom.

auxomètre *m.* (*dendr., instr.*) auxometru.

auxométrie *f.* (*dendr.*) auxometrie.

auxonomie *f.* (*dendr.*) auxonomie.

auxopathie *f.* (*med.*) auxopatie, tulburare a creșterii.

auxospore *m.* (*biol.*) auxospor.

auxotrophe *adj., m.* (*biol.*) auxotrof, mutant care nu se poate dezvolta într-un mediu unde crește tipul sălbatic din care este derivat.

auxuels, auxuelles *pron. rel. pl. v. auquel.*

av J-C (*abr., Avant Jésus-Christ, av. J.-C.*) î. Hr., înainte de Hristos.

avachi, ie *adj.* lăbărțat, deformat, scâlciat, uzat; (*despre persoane*) prăpădit, moleșit, fără vlagă.

avachir (s') *vr.* a se deforma, a se lăbărța, a se scâlca, a se uza; (*despre persoane*) a se moleși; ● *vt.* a moleși.

avachissement *m.* deformare; moleșire.

aval ¹ *m.* aval; (*fin.*) aval, garanție specială de plată a unei cambii; (*fig.*) sprijin; filieră; ● **en ~ de** (*loc. prep.*) în aval, în josul, în jos de; **ski** ~ schi în aval; **donner son ~ à une traite** a garanta pentru o poliță.

avalage *m.* (*mar.*) coborâre (a unui vas) pe râu la vale.

avalanche ¹ *f.* avalanșă; (*fig.*) avalanșă, ploaie; ● ~ **d'injures** (*fig.*) o avalanșă / ploaie de injurii; **chien d'~** câine de avalanșă; **cône d'~** con de avalanșă; **couloir d'~** culoar de avalanșă.

avalanche f. de fond avalanșă de zăpadă compactă și umedă.

avalanche f. poudreuse avalanșă de zăpadă proaspătă.

avalancheux, euse *adj.* (*geogr.*) care prezintă riscul producerii de avalanșe; susceptibil de a provoca o avalanșă.

avalant, e *adj.* (*mar.*) care înaintează în aval.

avalé, e *adj.* căzut, lăsat (în jos); subțire; ● **lèvres** ~es buze subțiri.

avalement *m.* înghițire.

avaler *vt.* a înghiți, a da pe gât; (*fig.*) a-și însuși, a devora; (*despre critici, mincuni, etc.*) a înghiți, a accepta, a lua de bun; ● ~ **d'un seul trait** a înghiți pe nerăsuflăte / dintr-o sorbitură; ~ **de travers** a i se duce mâncarea pe partea cealaltă; ~ **des charrettes** a mânca și pietre / și mere pădurețe; ~ **des couleuvres** (*fam.*) a înghiți bobârnace; a i se duce pe gât cu noduri; a crede orice, a înghiți pastile; ~ **des poires d'angoisse** a înghiți cu noduri, a-i sta în gât; ~ **doux comme lait** a unge la inimă; ~ **la mer et les poissons** a mânca și pietre / și mere pădurețe; ~ **la pilule / le morceau / le calice** a înghiți gălușca / hapul, a nu avea încotro, a nu avea de ales, a nu avea ce face; ~ **qqch.** (*fam., fig.*) a crede cu naivitate un lucru; ~ **sa chaloupe / le goujon** (*arg.*) a se curăța, a-l lua aghiută, a-l lua moartea / Dumnezeu, etc; ~ **sa chique** (*pop.*) a-și da obștescul sfârșit, a se duce pe lumea cealaltă, a încrușișa mâinile pe piept, etc; ~ **sa gaffe / sa cuiller / sa fourchette** (*fam.*) a da ortul popii, a da colțul, a întinde adidasul; ~ **sa rage** a-și ascunde mânia; ~ **ses mots en parlant** a înghiți cuvinte; ~ **son acte / son bulletin / son extrait de naissance** (*fam.*) a da ortul popii, a da colțul; ~ **un crapaud** a înghiți gălușca / hapul, a nu avea încotro; ~ **un livre / un roman** a înghiți o carte / un roman; ~ **une gorgée** a lua o înghițitură / o sorbitură; ~ **un obstacle** (*sport*) a mânca un obstacol, a depăși un obstacol (cu ușurință); **avoir avalé sa langue / sa salive** a-și înghiți vorbele / limba, a tăcea chitic / mâlc, a nu zice nici păs / cărc; **avoir l'air d'avoir avalé sa canne / son parapluie** parcă a înghițit un băț; **il veut tout** ~ vrea să ia el tot; **on dirait qu'il va l'~ / l'~ tout cru** parcă l-ar mânca (de viu).

avaleur, euse *m., f.* (*inv.*) mânăcu; ● ~ **de sabres** (scamator) înghițitor de săbii.

AVA - AVA

avaliser *vt.* a sprijini, a garanta pentru; (*fin.*) a garanta, a gira (o cambie).

avaliseur, euse *adj., m., f. (fin.)* girant.

avaliste *adj., m., f. (fin.)* girant.

à-valoir *m. invar. (fin.)* plată în avans, acont.

avaloire *m., f.* opritoare la hamuri; (*pop.*) înghițitoare.

avaloire *f.* opritoare la hamuri; (*pop.*) înghițitoare.

avance ¹*f.* avans; înaintare; (*el., mec.*) avans; (*inv.*) ieșitură, ieșind, proeminență; ● *f. pl.* investiții; avansuri; ● (*în expr. fără verbe*) à l'~ (*loc. adv.*) dinainte, înainte; d'~ (*loc. adv.*) în avans, anticipat, cu anticipație; **en** ~ (*loc. adv.*) mai devreme, prea devreme, înainte de ora fixată; avansat, precoce; **la belle** ~ ! tare departe ai ajuns!; **par** ~ (*loc. adv., livr.*) dinainte, în avans; ● (*în expr. cu verbe*) **faire des ~s à qqn.** a face avansuri cuiva; **il n'y a pas d'~ à (faire qqch.)** (*în Belgia*) n-ajută cu nimic să; **prendre de l'~** a lua un avans, a o lua înainte, a depăși.

avance *f.* à l'allumage (*tehn.*) avans (la aprindere); ● **il a de l'~** (*fam., fig.*) îi merge mintea; se hotărăște repede.

avance *f. bancaire* (*fin.*) avans bancar.

avance *f. sur créance* (*fin.*) împrumut garantat printr-o creanță.

avance *f. sur marchandises* (*fin.*) împrumut garantat prin marfă.

avance *f. sur recette* (*fin.*) amanet.

avancé, e *adj.* înaintat, avansat, trecut; întins; precoce; de vârf, de avangardă; (*despre alimente*) trecut, stricat; ● **vous voilà bien avancé!** tare departe ați ajuns !

avancée *f.* progres, evoluție; avans, înaintare; (*min.*) extremitate (a unei galerii); (*pec.*) strună (de undiță); (*constr.*) ieșind, proeminență; (*fig.*) propunere pozitivă (într-un dialog).

avancement ¹*m.* avansare, promovare; înaintare, întindere; (*ec.*) grad de realizare, nivel al progresiei; (*inv.*) progres, dezvoltare.

avancement *m. à l'ancienneté* avansare pe bază de vechime.

avancement *m. d'hoirie* (*jur.*) avans de moștenire.

avancer *vt.* a întinde (un braț); a avansa (o propunere); (*despre spuse, vorbe*) a afirma, a pretinde; (*despre plecări, evenimente*) a grăbi; (*despre ceas*) a da înainte; ● *vi.* a avansa, a înainta; a ieși în afară; (*ref. la timp*) a se scurge, a trece; (*ref. la ceas*) a o lua înainte; ● *vr.* a înainta; a ieși în afară; (*ref. la timp*) a se scurge, a trece; (*fig.*) a se hazarda, a se lansa; ● ~ à **grands pas** a înainta cu pași mari; a face progrese mari; ~ à **hue et à dia** a înainta cu greu / anevoie; ~ **comme un escargot / une tortue** a merge / a înainta / a umbla ca melcul; ~ **contre le vent** a merge împotriva curentului, a se lupta cu greutate; ~ **d'un cran** a urca cu o treaptă; a câștiga în valoare / în importanță; ~ **en âge** a înainta în vârstă, a îmbătrâni; ~ **en grade** a avansa în grad; ~ **pas à pas** a înainta cu precauție pas cu pas; ~ **sur un terrain glissant** a înainta pe un teren minat; ~ **une proposition** a face / a avansa o propunere; **s'~ trop** a merge prea departe.

avançon *m. (pec.)* strună, forfac, *var. bas de ligne.*

avanie *f. (inv.)* afront, umilire, jignire în public.

avant- (*afix.*) ante-, prefixoid cu semnificația "înainte"; *var. anté.*

avant ¹*prep.* (mai) înainte(a); ● (*în expr. fără verbe*) ~ **de** (*loc. prep., + inf.*) înainte să; ~ **Jésus-Christ** (*cu maj.*) înainte de Hristos; ~ **notre ère** înaintea erei noastre; ~ **que** (*loc. conj., + subj.*) înainte să; ~ **que de** (*livr.*) înainte să; ~ **terme** înainte de termen; ~ **tout** (*loc. adv.*) înainte de toate, mai întâi, în primul rând; ~ **toute chose** înainte de toate, mai întâi; ● (*în expr. cu verbe*) **agiter** ~ **de s'en servir** a se agita înainte de folosire; **mettre la charrue** ~ **les bœufs** (*loc.*) a pune carul înaintea boilor.

avant ²*adv.* mai devreme; mai sus; (*livr.*) departe; ● (*în expr. fără verbe*) **bien ~ dans la nuit** târziu, adânc în noapte; **d'~** dinainte, precedent; **en** ~ (*loc. adv.*) înainte, în față, în frunte; **en** ~ (*loc. prep.*) **de** în față, înaintea; **en** ~! **en marche!** înainte marș!; **marche** ~ mers înainte; ● (*în expr. cu verbe*) **mettre qqch. en** ~ a pretexta; **mettre qqn. en** ~ a băga pe cineva la înaintare; **regarder en** ~ a privi înainte / spre viitor; **se mettre en** ~ a se pune în evidență, a ieși în față.

avant ³*m.* parte anterioară / dinainte / din față; (*mil.*) front; (*sport*) înaintaș; ● à l'~ în față; **aller de l'~** a înainta cu rapiditate, (*fig.*) a se angaja cu hotărâre într-o chestiune;

avant ⁴*adj.* (din / în / pe) față.

avantage ¹*m.* avantaj, atu; folos, profit, beneficiu; (*jur., tenis*) avantaj; (*folosit politicos*) plăcere, onoare, bucurie; ● *m. pl. (inv.)* farmece, rotunjimi (ale femeii); ● à l'~ **de** în avantajul; **avoir** ~ à a face mai bine să, a fi în interesul cuiva să; **avoir l'~ sur son adversaire** a avea avantaj față de adversar; **donner l'~ à l'adversaire** a lăsa avantaj adversarului; **être à son** ~ a fi chipeș / arătos, a arăta / a se prezenta bine; **paraître à son** ~ a fi avantajat (de ceva); **perdre l'~** a pierde avantajul; **prendre l'~** a fi în avantaj; **remporter un (grand) avantage** a avea un (mare) succes; **ressaisir l'~** a redobândi avantajul; **retirer un ~ appréciable de qqch.** a avea (mult) de câștigat din ceva; **se montrer à son** ~ a fi avantajat (de ceva); **se présenter sous ses ~s** a apărea cum îi stă mai bine; **tirer** ~ (**de qqch.**) a avea de câștigat (dintr-o situație).

avantage *m. au service* (*tenis*) avantaj la serviciu.

avantage *m. matrimonial* (*jur.*) avantaj matrimonial.

avantage *m. pécuniaire* avantaj pecuniar.

avantaged *vt.* a avantaja (*și jur.*); a favoriza.

avantageusement *adv.* (în mod) avantajos, profitabil.

avantageux, euse *adj.* avantajos, favorabil, care avantajează; (*despre persoane*) încrezut, orgolios, vanitos; ● **présenter qqn. sous un jour** ~ a prezenta pe cineva într-o lumină favorabilă.

avant-bassin *m. (pl. avant-bassins)* (*mar.*) chei, port.

avant-bec *m. (pl. avant-becs)* (*constr.*) avan(t)bec.

avant-bras *m. invar. (anat.)* antebraț.

avant-cale *f. (mar.)* antecală.

avant-centre *m. (pl. avants-centres)* (*sport*) centru înaintaș.

avant-clou *m. (pl. avant-clous)* burghiu (de dat găuri pentru cuie).

avant-contrat *m. (jur.)* convenție preliminară la un contract.

avant-corps *m. invar. (constr.)* corp ieșit în afară, fațadă cu ieșituri.

avant-cour *f. (constr.)* curte exterioară (a unei clădiri).

avant-coureur *m. (pl. avant-coureurs)* (*inv.*) preludiu, semn (prevestitor), prevestire; ● *adj.* prevestitor, premonitoriu; ● **symptômes ~s d'une maladie** simptome premonitorii ale unei boli.

avant-courrier, ère *m., f. (ist.)* avancurier; (*livr.*) semn prevestitor, preludiu, prevestire.

avant-creuset *m. (metal.)* antecreuzet.

avant-dernier, ère *adj., m., f.* penultim.

avant-garde *f.* avangardă; ● à l'~ **de** în avangarda, în fruntea; **d'~** (*loc. adj.*) de avangardă.

avant-gardisme *m.* avangardism.

avant-gardiste *adj., m., f.* avangardist.

avant-goût *m. (pl. avant-goûts)* presimțire, impresie anterioară (trăirii unui lucru), senzație.

avant-guerre *m. sau f.* perioadă antebelică; ● *loc. adv.* în perioada antebelică.

avant-hier *adv.* alaltăieri.

avant-main *f. (despre cai)* greabăn; (*inv., anat.*) mână, palmă.

AVA - AVE

avant-midi *m. invar.* (în Belgia) dimineață; ● *f.* (în Canada) dimineață; ● *adj.* (livr.) antemeridian.

avant-mont *m. (pl. avant-monts)* (geogr.) lanț de muncel.

avant-pays *m. invar.* (geogr.) depresiune.

avant-plan *m. (în Belgia)* prim-plan.

avant-port *m. (pl. avant-ports)* (mar.) avanport, port de așteptare, anteport.

avant-poste *m. (avant-postes)* (mil.) avanpost.

avant-première *f. (pl. avant-premières)* (teatru, film) avanpremieră; ● **en** ~ în avanpremieră.

avant-projet *m. (pl. avant-projets)* anteproiect, schiță de proiect.

avant-propos *m. invar. (lit.)* cuvânt înainte, prefață.

avant-scène *f. (pl. avant-scènes)* avanscenă.

avant-steppe *f. (geogr.)* antestepă, silvostepă.

avant-taxes *m. (ec.)* beneficiu brut.

avant-titre *m. (bibl., lit.)* antetitlu.

avant-toit *m. (pl. avant-toits)* streășină.

avant-train *m. (zool., tehn.)* antetren, avantren; parte de dinainte.

avant-trou *m.* gaură executată în prealabil.

avant-veille *f. (pl. avant-veilles)* preziua ajunului.

avare *adj., m., f.* avar, zgârcit; parcimonios; (despre pământ) arid, nefertil; (cu prep. **de**) econom, zgârcit (cu ceva); ● **à père** ~, **fiis prodigie** (prov.) așchia nu sare departe de trunchi; **être ~ comme un rat** a-și rupe ceva ca din suflet, a fi zgârie-brânză, a tremura după ban.

avarice *f.* avariție, zgârcenie.

avaricieux, euse *adj.* calic, zgârie-brânză, avar.

avarie *f. (tehn.)* avarie(re), deteriorare.

avarié, e *adj.* avariata, stricat; (fam., inv.) atins de o boală venerică.

avarié *vt., vr.* a (se) avaria, a (se) deteriora.

avatar *m.* avatar; (mai ales la pl.) pățanie; (info) avatar; (fig.) schimbare (în rău), transformare, metamorfoză.

Ave *m. invar. (abr. Ave Maria)* Ave Maria.

Ave Maria *m. invar. (bis.)* Ave Maria.

avec ¹ *prep.* (împreună) cu; față de; o dată cu; dat fiind, din cauza; cu tot, în ciuda; de asemenea, și; ● (în expr. fără verbe) ~ **cela** (fam.) în plus; ~ **cela / ça que** unde mai pui că, fără să mai punem la socoteală că; ~ **la croix et la bannière** cu mare pompă; **d'~** (marchează separarea, despărțirea) de; **et ~ ça / cela?** altceva (mai doriți)?; ~ **le temps** cu timpul; ~ **poids et mesure** cu măsură, cu precauție, cu atenție; ● (în expr. cu verbe) ~ **vous il n'y a que l'argent** qui compte (dacă e să ne luăm) după voi, numai banul contează; **divorcer d'~ qqn.** a divorța de cineva; **distinguer l'ami d'~ le flatteur** a face distincție între prieteni și lingușitori; **être ~ qqn.** a fi cu cineva; (inv.) a trăi cu cineva; **être bien ~ qqn.** a fi în relații bune cu cineva; **qui n'est pas ~ moi est contre moi** cine nu-i cu mine e împotriva mea.

avec ² *adv. (fam.)* cu (el.); **il faudra bien faire ~!** (loc.) va trebui să ne descurcăm cum putem / cu ce avem; **tu viens ~?** (în nordul Franței) vii cu mine?.

aveline *f. (bot.)* varietate de alun.

avelinier *m. (bot.)* specie de alun.

aven *m. (geol.)* aven(ă).

avenant ¹, *e* *adj.* plăcut, amabil, binevoitor; ● **à l'~** pe măsură, pe potriva.

avenant ² *m. (ec., jur.)* avenant, clauză adițională.

avènement *m.* venire; (pol.) venire la putere; (fig.) încoronare; ● **l'~ du Messie** (relig.) venirea lui Mesia.

avénère *f. (agr.)* câmp cu ovăz.

avenir *m.* viitor (și fig.); posteritate; (jur., inv.) act prin care un avocat somează avocatul adversarului să se înfățișeze la

audiere; ● (în expr. fără verbe) **à l'~** (loc. adv.) de azi înainte, pe viitor; **d'~** de viitor; **dans un ~ lointain** în viitorul îndepărtat; **dans un proche ~ / un ~ prochain** în viitorul apropiat; ● (în expr. cu verbe) **espérer en l'~** a trăi cu speranța unor zile mai bune; **l'~ (nous) le dira** vom trăi și vom vedea; **lire l'~ dans les cartes** a citi viitorul în cărți; **son ~ est derrière lui** (loc. fam.) a realizat tot ce și-a dorit.

avent *m. (relig.)* advent.

aventure *f.* aventură, întâmplare; (inv.) soartă, destin, viitor; ● **à l'~** la voia întâmplării, la întâmplare; **bonne ~** soartă, destin, viitor; **d'~ / par ~** (livr.) din întâmplare, întâmplător; **dire la bonne ~ à qqn.** a prezice viitorul cuiva; **tenter l'~** a-și încerca norocul.

aventuré, e *adj. (livr.)* hazardat, riscat.

aventurer *vt.* a risca, a compromite; ● *vr.* a se aventura, a se hazarda, a se expune la; ● **s'~ sur un terrain glissant** (fig.) a se aventura pe un teren alunecos.

aventureusement *adv.* (în mod) aventuros, riscant.

aventureux, euse *adj.* aventuros; riscant, periculos.

aventurier, ère *m., f.* aventurier; intrigant, escroc; (inv.) soldat voluntar, mercenar, pirat; ● *adj. (inv.)* aventuros.

aventurine *f. (mineral.)* aventurin.

aventurisme *m.* aventurism (politic), spirit de aventură.

aventuriste *adj., m., f.* aventurist, partizan al aventurismului politic.

avenu, e *adj. (inv., lit.)* întâmplat; ● **non ~** neavenit; **nul et non ~** nul și neavenit, considerat (drept) nul.

avenue *f.* bulevard, cale (magistrală); alee; (fig., lit.) cale de acces.

avéré, e *adj.* dovedit, adevărat, verificat; ● **il est ~ que** e un fapt dovedit că, s-a dovedit că.

avérer *vt. (inv.)* a adevăra; ● *vr.* a se dovedi, a se arăta (cumva), a se revela, a se confirma; ● *v. impers.* a se dovedi.

averroïsme *m. (filoz.)* averoism.

avers *m. (la monede, medalii)* avers.

averse ¹ *f.* aversă; ● **de la dernière ~** (loc. fam.) după ultima ploaie.

averse *f. orageuse* (meteo.) aversă furtunoasă.

averse *f. torrentielle* (meteo.) rupere de nori.

aversion *f.* aversiune, dezgust, repulsie; ● **avoir de l'~ pour qqn.** a avea repulsie față de cineva; **avoir qqch. en ~** (loc. livr.) a nu avea pe cineva la inimă; **causer / inspirer de l'~ à qqn.** a inspira repulsie cuiva.

averti, e *adj.* avertizat, prevenit, pus în gardă; informat, avizat, instruit; ● **être ~ de qqch.** a fi la curent, a fi în cunoștință de cauză; **se tenir pour ~** a fi în gardă, a fi cu băgare de seamă; **un homme ~ en vaut deux** (prov.) paza bună trece primejdia grea.

avertir *vt.* a avertiza, a preveni, a atenționa, a pune în gardă.

avertissement *m.* avertisment, prevenire; sfat; semn, presentiment.

avertisseur ¹, *euse* *adj.* de avertizare; ● *m. (tehn.)* avertizor, semnalizator; (auto.) claxon.

avertisseur *m. d'automobile* semnalizator auto.

avertisseur *m. d'incendie* semnalizator de incendiu.

avertisseur *m. sonore* sonerie, claxon.

avestique *m.* iraniană (limba veche în care a fost scrisă Avesta).

aveu ¹ *m.* mărturisire, recunoaștere; (inv., livr.) consimțământ; (jur.) mărturie; (ist.) omagiu; ● **homme sans ~** om fără scrupule; om fără căpătâi, vagabond; (ist.) nelegat de nici un senior; **arracher un ~ à qqn.** a smulge o mărturisire cuiva; **faire un ~** a mărturisi, a face o mărturisire.

aveu *m. extrajudiciaire* mărturie extrajudiciară.

aveu *m. judiciaire* mărturie judiciară.

aveuglant, e *adj.* orbitor; (fig.) evident, flagrant.

AVE - AVI

aveugle¹ *adj.* orb (*și fig.*), nevăzător; (*fig., despre sentimente, pasiuni*) orb, nemăsurat, irațional; (*fig., despre persoane*) orb, fără discernământ, irațional; ● (*în expr. fără verbe*) **attentat** ~ atentat orb; **fenêtre** ~ fereastră oarbă; **mur** ~ (*constr.*) perete orb, fără ferestre; ● (*în expr. cu verbe*) **avoir une confiance** ~ a avea încredere oarbă; **changer / troquer son cheval borgne pour un cheval** ~ a sări din lac în puț; **l'amour est** ~ dragostea e oarbă; **ne pas être** ~ a nu fi chior, a avea ochi (de văzut).

aveugle² *m., f.* orb (*și fig.*), nevăzător; ● (*în expr. fără verbe*) à l'~ orbește, prosteste; **chien d'~** ~ câine de orbi / de nevăzători; **en** ~ orbește, prosteste, fără discernământ; (*ref. la teste*) orb; **en double** ~ (*ref. la teste*) dublu orb; ● (*în expr. cu verbe*) **au royaume des ~s, les borgnes sont rois** (*prov.*) în țara orbilor, cel cu un ochi e împărat; **faire un test en** ~ (*med.*) a face un test orb; **juger d'une chose comme un ~ des couleurs** a judeca în necunoștință de cauză.

aveuglement *adv.* orbește, prosteste, fără discernământ, fără rezerve; ● **obéir** ~ a asculta orbește.

aveuglement *m.* (*inv.*) orbire; (*fig.*) orbire, rătăcire.

aveugle-né, e *adj., m., f.* (*pl. aveugles-nés*) orb din naștere.

aveugler *vt.* a orbi (*și fig.*); a astupa; ● *vr.* a se orbi, a se păcăli / minți (singur).

aveuglette (à l') *loc. adv.* pe dibuite; (*fig.*) la nimerală, la întâmplare, orbește.

aveulir *vt., vr.* (*livr.*) a (se) moleși, a (se) înmuia, a (se) vlăgui.

aveulissement *m.* (*livr.*) moleșire, vlăguire.

aveyronnais *m., f.* (*cu maj.*), *adj.* (locuitor) din departamentul Aveyron (Franța).

aviaire *adj.* aviar, referitor la păsări.

aviateur, trice *m., f.* aviator.

aviation *f.* aviație.

avicole *adj.* avicol.

aviculteur, trice *m., f.* avicultor.

aviculture *f.* avicultură.

avide *adj.* avid, însetat; lacom, rapace, hrăpăreț.

avidement *adv.* (cu) aviditate, lăcomie; (*fig.*) cu pasiune.

avidité *f.* lăcomie, aviditate, nesaț.

avifaune *f.* (*biol.*) avifaună, lumea păsărilor.

avili, e *adj.* înjosit, corupt, degradat.

avilir *vt.* a înjosi, a corupe, a degrada; a deprecia; ● *vr.* a se degrada; (*ref. la persoane*) a decădea, a se înjosi; (*ref. la bunuri*) a se deprecia, a se ieftini.

avilissant, e *adj.* înjositor, degradant; abject, rușinos, josnic.

avilissement *m.* depreciere, scădere; (*livr.*) înjosire, degradare, corupere.

aviné, e *adj.* beat (de vin); care miroase a vin.

aviner *vt.* a îmbiba cu vin (lemnul unui butoi înainte de umplere); ● *vr.* a se îmbăta.

avion¹ *m.* avion; (*p. ext.*) aviație, zbor; ● **par** ~ par avion.

avion m. à aile annulaire (*av.*) coleopter (avion cu aripă tubulară).

avion m. à aile basse (*av.*) avion cu aripă joasă.

avion m. à aile classique (*av.*) avion cu aripă clasică.

avion m. à aile en delta (*av.*) avion cu aripă în delta.

avion m. à aile en flèche (*av.*) avion cu aripă în săgeată.

avion m. à aile et à hélices basculantes (*av.*) avion cu planuri pivotante (convertoplan).

avion m. à aile haute (*av.*) avion cu aripă sus (parasol).

avion m. à aile médiane (*av.*) avion cu aripă mediană.

avion m. à aile rectangulaire (*av.*) avion cu aripă rectangulară.

avion m. à aile trapézoïdale (*av.*) avion cu aripă trapezoidală

avion m. à décollage et atterissage courts (*av.*) avion cu decolare și aterizare scurtă.

avion m. à décollage et atterissage verticaux (*av.*) avion cu decolare și aterizare verticală.

avion m. à dérive (*av.*) avion cu ampenajul în V.

avion m. à déviation du jet (*av.*) avion cu jet orientabil.

avion m. à déviation du souffle (*av.*) avion cu dispozitiv de orientare (deflectare) a suflului elicelor.

avion m. à double fuselage (*av.*) avion cu două fuzelaje.

avion m. à essor vertical (*av.*) avion cu decolare și aterizare pe verticală.

avion m. à flèche (*av.*) avion cu geometrie variabilă.

avion m. à géométrie variable (*av.*) avion cu geometrie variabilă.

avion m. à hélices (*av.*) avion cu elice.

avion m. à hélices basculantes (*av.*) avion cu elice orientabile.

avion m. à moteur au-dessus du fuselage (*av.*) avion cu motorul dispus deasupra fuzelajului.

avion m. à moteur immergé dans le fuselage (*av.*) avion cu motorul dispus în fuzelaj.

avion m. à moteurs (*av.*) avion cu motor.

avion m. à moteurs de décollage et de vol (*av.*) avion cu motoare de decolare și motoare de croazieră.

avion m. à moteurs en bout de voilure (*av.*) avion cu motoarele dispuse la extremitățile aripilor.

avion m. à moteurs noyés dans la voilure (*av.*) avion cu motoarele în aripi.

avion m. à moteurs pivotants (*av.*) avion cu motoare pivotante.

avion m. à moteurs sous la voilure (*av.*) avion cu motoarele dispuse sub aripi.

avion m. à propulseur mixte (*av.*) avion cu grup motopropulsor mixt.

avion m. à réacteur (*av.*) avion cu motor turboreactor.

avion m. à réaction (*av.*) avion cu reacție.

avion m. à roulette de queue (*av.*) avion cu bechia în coadă.

avion m. à statoréacteur (*av.*) avion cu motor statoreactor.

avion m. à train monotrace (*av.*) avion cu tren de aterizare biciclu.

avion m. à train tricycle (*av.*) avion cu bechia în față.

avion m. à turbopropulseur (*av.*) avion cu motor turbopropulsor.

avion m. affrété (*av.*) charter, avion închiriat.

avion m. bimoteur (*av.*) avion bimotor.

avion m. biplace (*av.*) avion biloc.

avion m. biplan (*av.*) avion biplan.

avion m. bipoutre (*av.*) avion cu fuzelaj dublu.

avion m. de bombardement (*av., mil.*) avion de bombardament.

avion m. de chasse (*av., mil.*) avion de vânătoare.

avion m. de ligne (*av., transp.*) avion de linie.

avion m. de reconnaissance (*av., mil.*) avion de recunoaștere.

avion m. de transport (*av., transp.*) avion de transport.

avion m. de vol à voile (*av.*) aeromodel.

avion m. double dérive (*av.*) avion cu derivă dublă.

avion m. léger (*av.*) avion ușor.

avion m. militaire (*av., mil.*) avion militar.

avion m. monodérive (*av.*) avion cu derivă simplă.

avion m. monofuselage (*av.*) avion monofuzelaj.

avion m. monomoteur (*av.*) avion monomotor.

avion m. monoplace (*av.*) avion monoloc.

avion m. monoplan (*av.*) avion monoplan.

avion m. nolisé (*av.*) charter, avion închiriat.

avion m. porteur (*av.*) avion putător.

avion m. quadrimoteur (*av.*) avion cvadrimotor.

avion m. ravitaillé (*av.*) avion alimentat.

avion m. ravitailleur (*av.*) avion-cisternă.

AVI - AVO

avion m. sanitaire (av.) avion sanitar.
avion m. sans queue (av.) avion fără coadă.
avion m. supersonique (av.) avion supersonic.
avion m. transbordeur (av.) avion transbordor.
avion-amphibie m. (av.) avion amfibiu.
avion-canard m. (av.) avion cu ampenaj în față (schema "rață").
avion-cargo m. (pl. *avions-cargos*) avion-cargo, avion de marfă.
avion-cible (av.) avion țintă.
avion-citerne m. (av.) avion-cisternă (pentru realimentare în zbor).
avion-école m. avion-școală.
avion-fusée m. (mil.) proiectil-avion.
avionique f. avionică, știința aplicării tehnicii în aviație; echipamentele unui avion.
avionnerie f. (în *Canada*) uzină constructoare de aeronave.
avionnette f. (rar) avionetă.
avionneur m. avionor, constructor de avioane.
avion-suicide (av., mil.) avion-kamikaze.
avion-taxi (av.) avion-taxi.
aviron m. vâslă; (sport) canotaj; ● **aller à l'~** a naviga.
avis ¹ m. părere, opinie; (rar) vot; (act) aviz, avertizare (scisă); (*despre vești, noutăți, schimbări etc*) aviz, înștiințare; (lit., *inv.*) sfat, recomandare; (*tehn.*) recomandare, normă; (lit.) avertisment; ● (în *expr. fără verbe*) **à mon** ~ după părerea mea; **à mon humble** ~ după umila mea părere; **autant de têtes, autant d'~** câte capete, atâtea păreri; ● (în *expr. cu verbe*) **changer d'~** a se răzgândi; **changer d'~ comme la chemise** a-și schimba părerile cum schimbă cămășile; **donner ~ de / que** a înștiința, a anunța, a aviza; **être du même ~ que qqn.** a fi de aceeași părere cu cineva; **les ~s sont partagés** părerile sunt împărțite; **m'est ~ que** (*reg., inv.*) îmi pare că; **se conformer / se ranger / se rendre à l'~ de qqn.** a se conforma părerii cuiva, a fi de acord cu cineva, a-i da dreptate.
avis m. au lecteur cuvânt înainte către cititor.
avis m. aux amateurs aviz amatorilor.
avis m. d'imposition aviz de impozit.
avis m. de crédit aviz de credit.
avis m. de débit aviz de debit.
avis m. de décès înștiințare de deces.
avis m. de prélèvement aviz de prelevare.
avis m. de réception aviz de primire.
avisé, e adj. avizat, abil, prudent, cu experiență, chibzuit; **être bien / mal ~ de** (+ *inf.*) a avea buna / proasta inspirație de a.
aviser vt. a aviza, a înștiința, a informa; (*inv.*) a zări; ● *vi.* a chibzui, a se sfătui în privința; ● *vr.* a-și da seama, a găsi (că), a-i da cuiva prin cap; (*cu prep. de*) a îndrăzni, a cuteza.
aviso m. (*nav., mil.*) avizo.
avitaillement m. (*mar., av.*) aprovizionare; provizii.
avitailler vt. (*mar., av.*) a aproviziona (un vapor, un avion) cu alimente / combustibil; ● *vr.* a se aproviziona.
avitailleur m. vas, avion care aprovizionează; (*av.*) pompă de carburant; (*inv.*) persoană care aprovizionează (un vas).
avitaminose f. (*med.*) avitaminoză.
avivage m. (*text.*) avivare; (*silv.*) tivire, refecare (a cherestelei).
avivé adj. înțeuțit, reîmprospătat; (*silv.*) tivit, refecat (*despre cherestea*); ● *adj., m.* (lemn) ecarisat.
avivement m. (*chir.*) avivare.
aviver vt. a înviora, a reîmprospăta; a pune în evidență; a alimenta, a ațâța (*fig.*); (*chir., text.*) a aviva; (*silv.*) a tivii, a refeca (*cherestea*).
avocaillon m. (*fam., peior.*) avocățel.
avocasser vi. (*fam., peior.*) a face pe avocatul; a pleda rar.
avocasserie f. (*inv.*) chichiță avocățească.

avocassier, ère adj. (*fam., peior.*) avocățesc.
avocat ¹ m. (*bot.*) avocado.
avocat ², e m., f. avocat (*și fig.*); ● **~ du diable** (*ist., relig.*) avocatul diavolului; **se faire l'~ d'une bonne cause** a pleda pentru cauză dreaptă; ● **se faire l'~ du diable** a se face avocatul diavolului, a pleda pentru o cauză strâmbă.
avocat m. d'office avocat din oficiu.
avocat m. général (*jur.*) magistrat suplinitor al procurorului general.
avocat m. plaidant avocat pledant.
avocat-conseil (*jur.*) juriscosult, consilier juridic.
avocatier m. (*bot.*) arborele avocado.
avocette f. (*ornit.*) ciocintors (*recurvirostra avosetta*).
avodiré m. (*bot.*) avodire, lusamba, songo (*turrancanthus africana*).
Avogadro (nombre m. d') (*fiz.*) numărul lui Avogadro.
avoine f. (*bot.*) ovăz; ● **folle** ~ ovăz sălbatic.
avoir ¹ vt. a avea, a deține, a poseda; (*despre lucruri*) a face rost, a procura, a obține, a primi, a căpăta; (*despre mărfuri*) a lua; a cumpăra; (*despre o țintă*) a nimeri; (*p. ext.*) a prinde (trenul, pe cineva la telefon etc.); (*cu prep. comme, pour*) a considera, a ține / a avea (pe cineva) drept; (*fam., despre persoane*) a face pe cineva, a trage țeapa / clapa cuiva, a-i face cuiva figura; a învinge, a bate; a poseda (fizic); a avea pe cineva, a trăi cu cineva; ● (în *expr. fără prep.*) ~ **assez pour vivre** a-i ajunge (banii) să trăiască; ~ **besoin** a avea nevoie; ~ **faim** a-i fi foame; ~ **l'esprit ailleurs** a fi dus cu mintea, a fi cu mintea dusă, a-i năluci cuiva ochii; ~ **la fièvre** a avea febră; ~ **la parole facile** a avea darul vorbirii; ~ **la tête qui tourne** a i se face cuiva roșu înaintea ochilor; ~ **le cafard** (*pop.*) a fi prost dispus, a fi fără chef, a fi în toane rele, a se scula cu fața la cearșaf; ~ **l'heure** a ști cât e ceasul; ~ **mal à** a-l durea (ceva); ~ **mal** a-i fi rău; ~ **quelque chose** a avea ceva (*o supărare, o nemulțumire, etc.*); ~ **qqn. chez soi** a avea / primi pe cineva, a-i veni cineva (în vizită); ~ **soif** a-i fi sete; ~ **une femme** a avea o femeie; **je vise, je tire; je l'ai eu!** punct ochit, punct lovit!; **n'~ pas le sou** a nu avea nici un sfânt / nici o lețcaie; ● (în *expr. cu prep. à*) ~ **à faire** a avea de făcut; ~ **affaire à** a avea de-a face (cu); **n'~ plus qu'à** a nu-i mai rămâne decât să; **n'~ qu'à** a nu avea decât să, a nu trebui decât să, a trebui doar să; ● (în *expr. cu prep., art. de*) ~ **de quoi vivre** a avea din ce trăi / să trăiască; ~ **du caractère** a avea caracter; ~ **du courage** a avea curaj; ~ **du culot** a avea tupeu; ~ **du mal à** a-i fi greu să; ~ **du tempérament** a fi pătimaș / senzual; ~ **envie** (*de*) a avea chef (de ceva); ● (în *expr. cu prep. sur*) ~ **sur soi** a avea la el; ● (în *expr. cu pron. adv. en*) **en** ~ (*vulg.*) a avea curaj, a-l ține; **en** ~ **à qqn.** (*fam.*) a avea ceva cu cineva; **en** ~ **après qqn.** (*fam.*) a avea ceva împotriva cuiva; **en** ~ **contre qqn.** (*fam.*) a avea ceva împotriva cuiva; **en** ~ **pour** a lua / a cumpăra de (o anumită sumă); (*despre timp*) a-i lua; **en** ~ **pour son argent** a face un târg bun; ● (*expr. cu "il y a"*) **il n'y a pas de "mais"** fără discuții, nici un "dar"; **il n'y a qu'à** (*fam.*) nu trebuie decât, nu rămâne decât; **il n'y en a que pour (qqn.)** nu e loc decât pentru (cineva); **il y a quelque temps** acum ceva vreme, acum câțiva timp; **il y a quelque temps que** e ceva vreme de când, a trecut ceva timp de când; **qu'est-ce qu'il y a?** ce se întâmplă? **quand il y en a pour un, il y en a pour deux** (*prov.*) unde merge mia, merge și suta; **tout ce qu'il y a de** (*loc. fam.*) cu totul, în întregime, complet.
avoir ² v. aux. ajută la formarea timpurilor compuse; (*cu prep. à + inf.*) a trebui să, a avea de.
AVO - AZU *u pron. adv. y*) a fi, a exista, a se afla, a se
avoir ⁴ m. bun, avere; (*fin.*) activ.

avoirdupois *m.* sistem anglo-saxon de cântărire în livre (1 livră = 453,59 grame).

avoisinant, e *adj.* vecin, învecinat, apropiat (de).

avoisiner *vt.* a se învecina cu; (*fig.*) a semăna, a se apropia (de);
• *vr.* a se asemăna cu.

avorté, e *adj.* eşuat, care a suferit un eşec.

avortement ¹ *m. (med.)* avort, avortare; (*agr.*) stagnare (în dezvoltarea firească a unui organ format); (*fig.*) eşec, faliment, insucces.

avortement *m. thérapeutique (med.)* avort terapeutic.

avorter *vi.* a avorta; (*fig.*) a da greş, a eşua; • *vt.* a supune unui avort, a provoca un avort, a face avort (cuiva).

avorteur, euse *m., f. (peior.)* persoană care practică avortul ilegal.

avorton *m.* avorton; (*peior.*) (om) pitic.

avouable *adj.* avuabil, care se poate mărturisi.

avoué ¹ *m. (jur.)* avocat consultant, avocat însărcinat cu procedura; • ~ **d'office** avocat din oficiu.

avoué ², **e** *adj.* mărturisit, recunoscut; • **faute ~e est a moitié pardonnée** (*prov.*) greşeala recunoscută e pe jumătate iertată.

avouer *vt.* a mărturisi, a recunoaşte; (*ist.*) a aduce omagiu; (*lit.*) a-şi asuma, a recunoaşte (ca fiind al său); (*lit.*) a aproba, a confirma; • *vr.* a se recunoaşte (*invins, etc.*).

avooyer *vt. (tehn.)* a depărta (dinţii unui ferăstrău).

avril *m.* aprilie; • **poisson d'~** păcăleală de întâi aprilie.

avrillet *m. (agr.)* grâu de primăvară.

avulsion *f. (med.)* avulsione.

avunculaire *adj. (livr.)* de unchi / mătuşă.

AWACS *m. (av., abr. Airborne Warning and Control System)* sistem de supraveghere electronică prin radar.

awalé *m.* awale, joc african constând în deplasarea unor pionii pe o masă cu douăsprezece găuri; masa folosită la acest joc.

axe ¹ *m. (abstract)* axă; (*concret, tehn.*) ax; (*constr.*) arteră (de circulaţie); (*p. ext.*) linie, direcţie.

axe *m. cérébrospinal (anat.)* ax cerebrospinal.

axe *m. d'oscillation* axă de oscilare.

axe *m. d'une roue (mec.)* axul unei roţi.

axe *m. de révolution* axă de revoluţie.

axe *m. de rotation* axă de rotaţie.

axe *m. de segment de frein (tehn.)* bolţ de razem a saboţilor de frână.

axe *m. de symétrie* axă de simetrie.

axe *m. des abscisses* axa absciselor.

axe *m. des ordonnées* axa ordonatelor.

axe *m. du bassin* axul bazinului.

axe *m. fileté (tehn.)* ax şurub.

axe *m. optique (cris.)* axă optică.

axe *m. polaire* axă polară.

axel *m. (la patinaj)* axel; • ~ **double** dublu axel; **triple** ~ triplu axel.

axène *adj. (med.)* crescut în mediu steril.

axénique *adj. (med.)* crescut în mediu steril.

axénisation *f. (med.)* sterilizare (a mediului în care se va dezvolta un animal).

axer *vt.* a axa (*şi fig.*).

axérophthol *m. (farm.)* vitamina A.

axial, e *adj.* axial.

axile *adj. (anat.)* axial.

axillaire *adj. (anat., bot.)* axilar.

axiologie *f. (filoz.)* axiologie.

axiologique *adj. (filoz.)* axiologic.

axiomatique *adj.* axiomatic; • *f. (log.)* axiomatică.

axiomatisation *f. (filoz.)* axiomatizare.

axiomatiser *vt. (filoz.)* a axiomatiza.

axiome *m.* axiomă.

axis *m. (anat.)* axis; specie de cerb din Asia.

axisymétrique *adj.* asimetric.

axoïde *f. (mec.)* axoidă.

axolotl *m. (zool.)* axolotl.

axone *f. (anat.)* axon.

axonge *f. (farm.)* untură de porc (utilizată în dermatologie).

axonométrie *f. (geom.)* axonometrie.

axonométrique *adj. (geom.)* axonometric.

ay *m. (cul.)* şampanie de Ay.

ayant (*participiu prezent al vb. avoir*) având.

ayant cause *m. (pl. ayants cause) (jur.)* urmaş legal.

ayant droit *m. (pl. ayants droit) (jur.)* persoană în drept.

ayatollah *m. (relig., pol.)* ayatollah.

aye-aye *m. (pl. ayes-eyes) (zool.)* ai.

azalée ¹ *f. (bot.)* azalee.

azalée *f. couchée* *f. (bot.)* azalee târătoare (*loiseleuria precumbens*).

azéotrope *adj. (chim., fiz)* azeotrop; • **mélange** ~ amestec (lichid) azeotrop.

azéotropique *adj. (chim., fiz.)* azeotrop(ic).

azéotropisme *m. (chim., fiz.)* azeotropism.

azerbaïdjanais, e *m., f. (cu maj.), adj.* azerbaidjan; • *m.* limba azerbaidjană.

azéri, e *m., f. (cu maj.), adj.* azerbaidjan; • *m.* limba azerbaidjană.

azerole *f. (bot.)* azarol, fructul păducelului spaniol.

azerolier *m. (bot.)* păducel-spaniol, păducel azarol (*crataegus azarolus*).

AZERTY *adj. invar. (în expr.)* **clavier** ~ tastatură AZERTY, tastatură franceză.

azimut *m. (geogr., astron.)* azimut; • **dans tous les ~s** (*loc. fam.*) în toate direcţiile, în toate sesurile; **défense tous ~s** (*mil.*) apărare circulară; **tous ~s** (*fig.*) care foloseşte toate mijloacele şi are obiectivele cele mai variate.

azimutal, e *adj. (geogr., astron.)* azimutal.

azimuté, e *adj. (fam.)* trăznit, ţăcănit, sonat, într-o ureche.

azobé *m. (bot.)* azobe, lemn exotic (*lohira proceba*).

azoïque *adj. (biol., geol.)* azoic; • *m. (chim.)* (compus organic) azoic.

azonal, e *adj. (geogr.)* azonal.

azoospermie *f. (med.)* azoospermie.

azotate *m. (chim., înv.)* azotat, nitrat.

azote *m. (chim.)* azot.

azoté, e *adj. (chim.)* azotat, care conţine azot.

azotémie *adj. (med.)* azotemie.

azotémique *adj. (med.)* azotemic.

azoteux, euse *adj. (chim., înv.)* azotos.

azothydrique *adj. (chim.)* **acide** ~ acid azothidric, HN₃ (exploziv).

azotique *adj. (chim., înv.)* azotic.

azotite *m. (chim., înv.)* azotit.

azotobacter *m. (biol.)* azotobacter.

azoture *m. (chim.)* azotură.

azoturie *f. (med.)* azoturie.

azotyle *m. (chim., înv.)* nitril.

AZT *m. (farm., abr., azidothymidine)* AZT, numele unui medicament utilizat în tratarea SIDA.

aztèque *m., f. (cu maj.), adj.* aztec.

azulejo *m. (constr., în Spania, Portugalia)* plăci de faianţă de exterior emailată (în albastru).

azur *m. (lit., poet.)* azur, albastru deschis; cer, infinit; (*inv.*) lapislazuli; • **bleu d'~** oxid de cobalt; **La Côte d'~** (*cu maj.*) Coasta de Azur; **pierre d'~** lapislazuli.

azurage *m. (text.)* azurare.

AZU - AZY

azurant *m. (text.)* colorant albastru / violet folosit pentru azurare.

azuré, e *adj. (livr.)* azuriu.

azuréen, enne *adj.* referitor la / de pe Coasta de Azur.

azurer *vt.* a vopsi în albastru deschis; *(text.)* a azura.

azurite *f. (mineral.)* azurit.

azygos *adj., f. (anat.)* (venă) azigos.

azyme *adj., m.* azimă; • **la fête des Azymes / les Azymes** sărbătoarea Azimilor; **pain** ~ azimă.